

1401 .

Michaele Majero.

Atalanta Fvgiens, hoc est,

Emblemata Nova de Secretis Naturae Chymica.

Hieronymi Galleri. Oppenheimii.

1618 .

Avertissement au lecteur.

Le format de ce document est une photocopie texte, c'est à dire est exactement conforme à l'original, au caractère près. Ainsi la pagination, le nombre de lignes par page et le nombre de caractères par ligne est respecté, permettant ainsi une recherche facile des références citées par d'autres auteurs.

Les éventuelles erreurs d'orthographe, de numéro de page, etc... du document sont en principe identiques à l'original. Cependant malgré le soin apporté à la mise en texte de cet ouvrage, il peut subsister des différences par rapport au texte original. En effet la procédure de création de ce fichier texte, à partir du livre original, nécessite un grand nombre d'opérations délicates, laissant place à d'éventuelles erreurs.

En cas de doute, prenez le soin de vérifier sur le texte original du livre papier.

(C) Copyright 2025 by Jean Pierre Donabin. Site : livres-d-hermes.fr

ATALANTA
FUGIENS,
hoc est,
EMBLEMATA
NOVA
DE SECRETIS NATURÆ
CHYMICA,

Accommodata partim oculis & intellectui, figuris
cupro incisis, adjectisque sententiis, Epigram-
matis & notis, partim auribus & recreationi
animi plus minus 50 Fugis Musicalibus trium
Vocum, quarum duæ ad unam simplicem melo-
diam distichis canendis peraptam, correspon-
deant, non absq; singulari jucunditate videnda,
legenda, meditanda, intelligenda, dijudicanda,
canenda & audienda:

Authore,

MICHAELE MAJERO Imperial. Con-
sistorii Comite, Med.D. Eq. ex. &c.

OPPENHEIMII

Ex typographia HIERONYMI GALLERI,

Sumptibus JOH. THEODORI de BRY,

M DC XVII.

EPIGRAMMA A U T H O R I S.

H *Esperii precium juvenis tulit impiger horti*
Dante Deâ pomum Cypride tergeminum:
Idg' sequens fugientis humo glomeravit adora
Virginis, hinc tardas contrahit illa moras:
Mox micatis, micat haec mox ante fugacior Euris,
Alteratum spargens aurea dona solo,
Ille morabatur vestigia lenta puellae
Rursus at haec rursus dat sua terga fugae;
Tertia donec amans iterârît pondera, cessit
Victori merces hinc A T A L A N T A suo.
Hippomenes virtus est sulphuris, illa fugacis
Mercurii, in cursu femina victa mare est.
Qui postquam cupido se complectuntur amore
In sano Cybeles corrigit ira Deam;
Pelle leonina vindex et vestiit ambos,
Inde rubent posthac corpore, suntg' feri.
Hujus ut exprimeret simulacra simillima cursus
Voce titi ternâ dat mea Musa fugas:
Una manet simplex pomúmque refert remorans vox,
Altera sed fugiens, tertia ritè sequens.
Auribus ista tuis, oculísque Emblemata prostent,
Atratio arcanas expetatinde notas:
Sensibus haec objecta tuli, intellectus ut illis
Illicibus caperet, quae preciosa latent.
Orbis quicquid opum, velhabet Medicina salutis,
Omne Leo geminus suppeditare potest.

Amplissimo

Amplissimo, Celeberrimo & Excellentissimo

M Ü L H A U S E N S I S

IN THURINGIA IMPERIALIS
REIPUBLICAE SENATORIO ORDINI,

Viris Virtute, Doctrinâ, & verâ animi Nobilitate
praestantissimis;

Nec non ejusdem Syndico vigilantissimo,

C H R I S T O P H O R O

R E I N A R T utriusque Juris Doctori

Consultifs. P. C. Caes.

suavifs. &c.

Dominis suis semper honorificè colendis omnibus & singulis hoc benevolentiae suae gratitudinis' quaecunque tecmerion, dicat; dedicat & obfert officiosissimè.

MICHAEL MAIERUS Med. D. Imper. Consist. Com. E. E. P. C.

IRI amplissimi consultissimiq;, De T R I-
P O D E illo Pelopi sponso, cum Hippodamiam Oënomai Regis Elidis filiam in uxorem duceret, à Vulcano dono dato, nar-
rant, quod, cùm singularis artificii esset, à
Pelope Apollini Pythio Delphis iterùm oblatuſ fuit ex,
quo deinde per virginem afflatu illius Dei oracula sint e-

A 2   dita

dita: ita cùm mihi hic T R I P E S à Vulcano elaboratus ad manum venerit, Pelopis exemplo motus, illum dignissimo loco & ordini consecrare & obferre decrevi, & quidem ante omnes alios, Vestris Amplituddd. & Excellenttt. non quidem eo consilio, ut inde Oracula depromantur (quamvis nec ea, at chymica, hîc desyderari possint) sed ut animi mei promptitudinem voluntatemq'; benevolam aliquo modo erga eas publicè testarer, quae ante paucos annos in transitu mihi, tum Caesareae Majestati R U D O L P H O II. divae memoriae à consiliis medicis existenti, quo animo erga Dominum essetis, ministro declarare volueritis, nempe optimo & vestro statu dignissimo: A quo tempore semper non solùm verbis, quoad potui, vestras virtutes apud externos ornavi, sed in hoc quoque incubui, ut re ipsa mentem meam apertiùs iisdem patefacerem, & uberiùs effunderem. Quod cùm non aliter, quàm literario quopiam Xenio fieri posse praesenserim, ac non nihil operae in hac Atalanta fugiente consumpserim, omne id, qualecunque sit, Vestris Amplituddd. & Excellenttt. dicare volui, in hoc imitatus nostri & antiqui temporis scriptores, qui nunquam sine Scipione, duce aut comite in vulgus prodire, sive per ora virùm ambulare voluerunt: Si enim cecidissent, quis subvenisset illis? Quaeso, ut hujus opusculi Patronos mihi vos appellare liceat, non quod huic, verè dubio, studio manum aut mentem, quantum sciam, adhibueritis,
(nec

(nec enim à gravissimis negotiis tantum superfuit otii) sed quia fatis mihi videremini, ad quamvis doctrinae partem tuendam, mihiq'; non alia materia sive dignior sive honestior (excluso abusu) pro tempore occurrerit. Quicquid sit, vos meos conatus, non pro chartae vilitate, sed animi mei candore (quod scio) aestimabitis, méque inter vestrarum Amplituddd. observantissimos imposterum habebitis & numerabitis. Valete, Dabam Francofurti ad Moenum, Anno 1617. Mense Augusto.

A 3 Praefa-

Praefatio ad Lectorem.

OMINEM, lector candide, universi compendium sui compositione referre, in confesso est omnium, & ternis vite generibus vivendis destinatum esse, nempe vegetabili in utero materno, ubi saltem plantae instar crescit & augmentatur; sensibili, nimirum in hoc mundo, ubi maxima ex parte sensibus ducitur, ceu reliqua animalia, à quibus differt, quod intellectu incipiat uti, licet imperfectè; ac denique intelligibili, in altero mundo apud Deum, eiq'ue assistentes intelligentias seu Angelos bonos; In praesenti vitâ, quò quis magis ad divinam naturam accedit, eò magis rebus intellectu indagandis, subtilibus, miris & raris, gaudet & delectatur: Et econtrâ, quo quis ad pecuniam genus magis declinat, eò minus his capitur, & sensui corporaliori astrictus est: Utroque videmus Exempla, quosdam illis, ut pote doctiores, artibus & scientiis politos esse deditos, quàm plurimos hisce, nempe moluptatibus corporis, libidini, gulae, pompae externae, & his similibus. Ad excolendum autem intellectum Deus infinita arcana abdidit in natura, quae scientiis & artibus innumeris, ut ignis ex silice extunduntur, & in usum transferuntur: Inter haec sunt Chymica secre-

secreta non postrema, sed post divinorum indagacionem, omnium prima & preciosissima, non circumforaneis deceptoribus & fucis pseudo-chymicis (qui in his sunt asini ad lyram, quippe ab omni bona doctrina & intentione alienissimi) sed ingeniis altioribus, liberaliter educatis, & ad majora natis investiganda, cùm sint valdè subtilia, augusta, sacra, rara & abstrusa, ideoq'ue intellectu comprehendenda priùs, quàm sensu, potiùs per contemplationem profundam ex lectione authorum, eorumq'ue inter se & cum naturae operibus comparationem, quàm operationem sensitivam, seu manualementem experimentationem, quae coeca est sine Theorica praevia: Post scientias hujusmodi intellectuales proximè numerantur, quae de visibili ac audibili objecto tractant, ut sunt Optica seu perspectiva, & pictura, quae dicitur à quibusdam Poëtis muta, ut haec vice versâ, pictura loquens, nec non Musica sive vocalis seu organica: In hac antiqui Philosophi adeò se exercuerunt, ut indoctus haberetur, & ad myrtu~ canere cogeretur, qui lyra~ recusasset in conviviiis, ut de Themistocle traditur: In Musica Socrates institutus & ipse Plato, qui non harmonicè compositu~ eum statuit, qui harmonia Musicali non gaudeat, In eâdem Pythagoras percelebris fuit, qui manè & vesperi musicae symphonia ad componendos suorum discipulorum animos usus dicitur: Est enim Musicae haec peculiaris vis, ut affectus exitet vel mulceat, pro diverso Musicali modo: Sic Phrygius Modus apud Graecos dicebatur bellicosus propterea, quod in bello & in praelio ineundo accinere-tur, & singularem vim haberet ad animos militum concitandos; cujus vice ad eundem usum nunc adhibetur Ionicus, qui olim ama-

amatorius aestimatus fuit (qualis nunc habetur Phrygius) unde modos inter se mutatos conjicimus: Phrygio Timotheum Milesium usum tradunt ad Alexandrum Magnum in rebus bellicis alacriorem & animosiores reddendum, cujus Cicero meminit 2. de legib. Terpandrum verò Lesbium Ionico; qui accersitus à Lacedaemoniis, seditionibus inter se tumultuantibus suavitate cantus eorum animos adeò delinivit, ut redirent in amicitiam & à seditione desisterent: Unde Lesbii cantores primas semper meruerunt Spartanorum judicio: De Musica sic Fabius, Musica, inquit, est honestum & jucundum oblectamentum liberalibus ingeniis maximè dignum: Haec tria itaque sensuum magis spiritualium, nempe visus & auditus, nec non intellectus ipsius objecta, ut in uno quasi conspectu & complexu haberemus, & magis intelligendū animis simul & semel insinuaremus, En conjunximus Opticam cum Musica & sensum cum intellectu, hoc est, rara visu & auditu cum chymicis emblematis, quae huic scientiae sunt propria. Caeterae enim artes, si emblemata edant de moribus, aut rebus aliis, quàm de naturae arcanis, alienum hoc videtur ab eorum scopo & fine, cùm intelligi omnibus velint & debeant; Chymia non ite~, quae ut casta virgo per transennam, & veluti Diana, non absq; veste variati coloris visenda est, propter causas alibi expressas: Quatuor, inquam, haec, ficta, poëtica & allegorica, picta, Emblematica, Veneri sive cupro, non sine Venere seu gratia, incisa, Chymica secretissima, intellectu indaganda & denique Musicalia rariora, simul & semel uno libro suscipias inq'ue tuum usum dicata adhibeas, qui si potiùs intellectualis fuerit, quàm sensualis, eò utilior

lior & jucundior olim futuriis est: quo si verò primum sensui mancipatus, nullum est dubium quin à sensu ad intellectum transitus fiet, tanquam per ostium: Nihil enim in intellectu esse dicitur, quod non per sensum aliquem introiverit, cùm hominis recens nati intellectus instar tabulae rasae habeatur, in qua nihil ad huc scriptum, sed quod libet sensum mediante, tanquam stylo, scribi possit: Et vulgo dicitur; Ignoti nulla cupido, quia oportet, ut intellectui, veluti dictatori & arbitro, sensus indagatores & nuncii, omne scibile primitus apportent & innotescere faciant, tanqua~ Excubitores ad (sua organa) civitatis alicujus portas invigila~tes. De ratione inscriptionis horum emblematur~, ne & haec tibi monstrosa videatur & absona, pauca adjiciam: Atalanta Poëtis celebrata est propter fugam, quâ omnes procos in certamine antevertit, ideóque ipsis victis provirgine, praemio victoriae proposito, mors obtigit, donec ab Hippomene, juvene audaciore & provido, superata & obtenta sit triumphalium aureorum per vices inter currendum objectu, quae dum illa tolleret, praeventa est ab eo, metam jam attingente: Haec Atalanta ut fugit, sic una vox Musicalis semper fugit ante aliam & altera insequitur, ut Hippomenes: In tertia tamen stabiliuntur & firmantur, quae simplex est & unius valoris, tanquam malo aureo: Haec eadem virgo mere Chymica est, nempe Mercurius Philosophicus à sulfure aureo in fuga fixatus & retentus, quem si quis sistere no verit, sponsam, quam ambit, habebit, sin minus, perditionem suarum rerum & interitum: Ex Hippomene & Atalanta coëuntibus in templo Matris Deûm, hoc est, vase, fiunt leones, sive rubeum acquirunt colorem. Obtinuit quoque

B

haec

haec virgo victoriam prae viris, apro quodam insignis magnitudinis occiso, unde praemio à Meleagro donata est: Apud Stethaeum Aesculapii sanum è saxo percusso aquam elicuit, quam sitibunda bibit: Quae cùm allegorica & Emblematica revera sint & nullo modo historica, volui in hujus Heroinae commemorationem intellectualem hunc tractatum Emblematicum indigetare, praesertim cùm poma ei projecta ex hortis Hesperiiis à Venere, sua vitatis Dea, Hippomeni fuerint ministrata: In modulis illis seu fugis Musicis hoc observatum videtis, quod singula disticha ad tres illas voces adaptata convenienter canendo exprimi possint, in quibus cùm uni simplici voci tot varietates fugarum sint accommodatae, omnis cordatus & intelligens hanc quoque Emblematicam quasi figurationem, in his, ut & in distichis adaptatione~ ad singulas voculas, boni consulet & pro nonnihilò reputabit: Si enim mercatores nonnulli pro magna pecuniae summa artificium picturae aliquod aetimant & emunt, ubi soli oculi fallantur, cùm naturae propinquissimum judicent, quid ni literati has figuras, quae & intellectui & sensibus pluribus inserviunt ita, ut magna inde speranda sit utilitas praeter oblectationem, in precio habeant & magni censeant? Vale.

E P I-

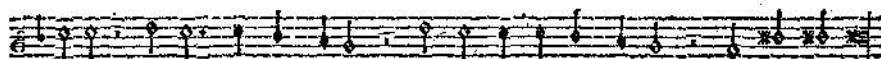
TRES SCHOLA, TRES COESAR TITVLOS DE
 DIT; HÆC MIHI RESTANT,
 POSSE BENE IN CHRISTO VIVERE, POSSE MORI.
 MICHAEL MAIERVS COMES IMPERIALIS CON
 SISTORII *etc.* PHILOSOPH: ET MEDICINARVM
 DOCTOR. P. C. C. NOBIL: EXEMPTVS FOR. OLIM
 MEDICVS CÆS: *etc.*

Es hat ihn der Wind getragen im Bauche.

Atlantia
seu vox
Fugiens.

Embryo vento sã Bore æ quiclauditur al-

vo, Vivus in hanc lucem si semel ortus erit, or tus e rit.

Hippome-
nas seu vox
sequens.

Embryo vento sã Bore æ qui clauditur al-

vo, Vivus in hanc lucem si semel ortus erit, erit.

Rotundob-
jellum seu
vox Mo-
tans.

Embryo ventosa Boreæ qui clauditur alvo,

Vivus in hanc lucem si semel ortus erit.

I. Epigrammatis Latini versio Germanica.

O Je Frucht im Bauch des Winds/welche noch verborgen lebet/
 So ferne in dieses Liecht dieselbe wirt erhebet/
 Kan allerhöhen Helden Raht und That übergehen weit
 Durch Kunst und starcke Gwalt und seines Leibes Arbeit;
 Schaw/das er nicht unziemlich vor der Zeit geboren werd/
 Sondern in rechter Maß komme lebendig auff die Erd.

EMBLE-

Portavit eum ventus in ventre suo.

EPIGRAMMA I.

E Mbryo ventosâ B O R E AE qui clauditur alvo,
 Vivus in hanc lucem si semel ortus erit;
 Unus is Heroum cunctos superare labores
 Arte, manu, forti corpore, mente, potest.
 Ne tibi sit Caeso, nec abortus inutilis ille,
 Non Agrippa, bono sydere sed genitus.

B 3

HER-

H

ERMES, omnis secreti naturalis indagator diligentissimus in tabula sua smaragdina graphicè, licèt succintè, describitopus

naturale, ubi interalia inquit: *Portavit eum ventus in ventre suo*, quasi dicat, Ille, cujus pater est Sol, mater verò Luna, antequam in lucem edatur, portabitur à fumis ventosis, quemadmodum avis ab aëre, dum volat: Ex fumis autem seu ventis (qui sunt nihil aliud, quàm aër motus) coagulatis fit aqua, ex qua cum terra mixta mineralia & metalla omnia: Imò haec ipsa ex fumis constare & coagulari immediatè statuuntur: Sive itaque in aquam seu fumum ponatur, eodem res redit, quia utraque venti materia est: Idem dicendum de mineralibus & metallis, licèt magis remotè: Quaeritur autem, quis ille sit, qui à vento portari debeat? Respondeo, *chymicé*, est sulphur, quod portatur in argento vivo, ut Lull. Codicill. cap. 32. testatur, caeteriq'ue omnes; *Physicè*, est foetus, qui mox in lucem nasci debet: Dico & *Arithmeticè*, quod fit radix Cubi; *Musicé*, quòd fit Disdiapason; *Geometricè*, quòd fit punctum lineae fluentis principium, *Astronomicè*, centrum Saturni, Jovis & Martis, planetarum: Haec licèt diversa sint subjecta, tamen si bene inter se comparentur, foetum venti facilè demonstrabunt, quòd cujuslibet industriae majori aut minori relinquendum erit. At rem planiùs sic indigeto: Omnis Mercurius ex fumis est compositus, hoc est, ex aqua sublevante terram secum in aëriam raritatem, & ex terra coegente aërem redire in aqueam terram seu terream aquam: Cùm enim Elementa in eo sint per omnia, & mixta, & invicem in quandam viscosam naturam conculcata & redacta, non facilè ab invicem recedunt, sed vel volatilia sequuntur superiùs, vel apud fixa inferiùs manent, quorum primum in vulgari Mercurio, alterum in Philosophico & metallis fixis apparet: In his Elementa fixa praevalent volatilibus, in illo volatilia fixis. Nec verò absq; causa est, cur Mercurius Deorum reliquorum nuncius, interpres & quasi minister intermedius currens dicatur & habeatur, alis ad caput & pedes adaptatis: Ventosus enim est & volat per aëra, ut ipse ventus, ut in communi, multorum cum damno reipsa convincitur

*Lull. ibi.
portat il-
flum ventus
in ventre
suo, hoc est,
sulfur por-
tatur in ar-
gento vivo.
Et C. 47.
Lapis est
ignis de
portatus in
ventre aë-
ris.*

vincitur: At quia caduceum gestet binis serpentibus transversim cinctum, qui animas ex corporibus ducat & reducat, & multa ejusmodi contraria efficiat, Philosophici Mercurii symbolum optimè exprimit. Mercurius itaque est ventus, qui sulfur seu Dionysium, aut, si mavis, Aesculapium adhuc imperfectum foetum ex ventre materno, vel etiam ex cineribus corporis materni combusti accipiat & portet eò, ubi maturari possit; Et Embryo est Sulfur, quod à Sole coelesti *Boreae* vento infusum est, ut is maturatum pariat, qui gestationis suae absoluto tempore gemellos edit, unum albis capillis, Calaim dictum, alterum rubris, Zeten: Hi *Boreae* filii fuère (ut *Orpheus* poëta Chymicus scribit) apud *Jasonem* inter Argonautas ad vellus aureum à *Colchis* anferendum: *Phineus* verò vates coecus ab Harpyjis infestatus, liberari non potuit, nisi à dictis *Boreae* filiis: Pro quo beneficio ab iis impetrato ille gratus *Argonautis* omnem viae rationem declaravit. At *Harpyjae* nihil aliud sunt, quàm sulfur corrumpens, quod abigitur à *Boreae* filiis, cùm ad justam aetatem pervenerint, & ex imperfecto seu molestato à volatilibus noxiis fit perfectum, illi malo non subjectum, quod deinde ad vellus aureum *Jasoni* medico obtinendum viam indicat. Horum vectorum meminit quoq; inter alios *Basilus nostras*, qui clarè 6. inquit: *Nam geminus ventus venire debet, Vulturnus dictus, ac deinde simplex, Notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuosè spirabunt, quorum motione cessante, it aut ex aëre facta sit aqua, audacter confides, quod ex spiritali corporale fiet.* Et *Riplaeus* port. 8. dicit in aëre nostrum infantem debere renasci, hoc est, in ventre venti: Ad eundem sensum *scala philos.* gradu. 6. Et sciendum, inquit, quod natus sapientis in aëre nascitur. Et gradu 8. spiritus aërei simul in aërem scandentes se diligunt, ut *Hermes* inquit, portavit illum ventus in ventre suo: Quia generatio geniti nostri fit in aëre & nascens in aëre sapienter nascitur: Ascendit enim à terra in coelum, iterumque descendit in terram conquirendo vim superiorem & inferiorem.

Sein Säugmutter ist die Erden.

*Atalanta
Eugeni.*

Romu lus hir ta lu pæ pressiffc sed ubera capræ
Jupiter & di Otis fer rur adessc fides.

*Hippomen.
Sequit.*

Romu lus hir ta lu pæ pressiffc sed ubera capræ
Jupiter & di Otis fer rur adessc fides.

*Pomum
Morans.*

Romulus hirta lupæ pressiffc sed ubera capræ

II. Epigrammatis Latini versio Germanica.

R Omulus von einer Wölffin ist/aber Jupiter gesäuet
Von einer Geiß/wie solchs das Gerüchte bezeuget.
Was Wunder ist/so wir sagen/das der Weisen Kind ernehret
Sey von der Erd/so ihm ihre Milch hat gewehret?
So dann die Thier gespeiset han solche grosse Helden gewiß/
Wie groß mag dann der seyn/dessn die Erd Säugmutter ist?

EMBLE-

Nutrix ejus terra est.

EPIGRAMMA II.

R Omulus hirta lupae pressisse, sed ubera caprae
 Jupiter, & factis, fertur, adesse fides:
 Quid mirum, tenerae S A P I E N T U M viscera PROLIS
 Si ferimus T E R R A M lacte nutrisse suo?
 Parvula si tantas Heroas bestia pavit,
 QUANTUS, cui NUTRIX TERREUS ORBIS, erit?

C

Apud

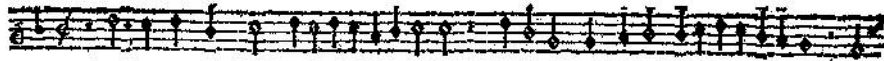
A PUD Peripateticos & rectè Judicantes Philosophos statuitur; quod Nutriens vertatur in substantiam nutriti, eiq'ue assimiletur non quidem ante, sed post alterationem ejus, idq'ue verissimum Axioma habetur: Quomodo enim nutrienti, quod jam ante simile & idem sit cum nutrito, opus esset mutatione suae essentiae, quae si accideret, non maneret idem nec simile; Aut quomodo ea, quae assimilari nutrito nequeunt, pro nutrimento assumerentur, ut sunt ligna, lapides & ejusmodi alia? Primum itaque ut inane, sic alterum, naturae ad versum est. Lacte autem animalium nutriri hominem recens natum, non alienum est à natura: quia assimilatio ejus fieri potest, at longè facilius materni, quàm alterius: Unde medici concludunt, ad sanitatem, similitudinem substantiae & morum, nec non robur conferre infanti, si propriae matris lacte semper foveatur & educetur, econtra, si alieno. Haec est harmonia omnis naturae, quod simile gaudeat suo simili, ejusq'ue vestigia imitetur, quantum potest, in omnibus ex tacito quodam consensu & conspiratione. Idem usu venit in naturali Philosophorum opere, quod aequè à natura regitur in sui conformatione, quàm infans sub utero materno. Et licet pater & mater, ipsaq'ue nutrix illi similitudinariè asseribantur, non tamen artificiale est magis, quàm animalis cujusque generatio: Semina bina quodam delectatili artificio conjunguntur ab animalibus & utroque sexu hominis, ex quibus unitis per successivam alterationem fit Embryo, qui crescit & augetur, vitam & motum acquirit, deinde lacte nutritur: Mulier verò conceptionis & impraegnationis tempore in calore, cibo & potu, motu & quiete, aliisq'ue se temperatè ut gerat, necesse est, aliàs ab ortu sequetur & concepti foetus destructio, quae observatio in 6. rebus non naturalibus, quia à medicis secundùm artem suam praescribitur, artificialis quoque est. Eodem modo femina si sint non conjuncta in opere Philosophico, conjungi debent: Quod si verò alicubi conjuncta invenirentur, ut in ovo feminae galli & gallinae substantia habentur simul in uno continente, tum esset Philosophorum opus adhuc magis naturale, quàm generatio animalium. At demus, ut philosophi

testan-

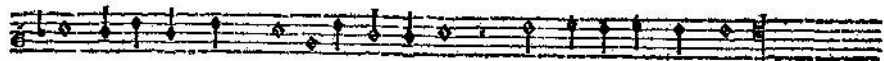
testantur, quod unum veniat ab orienti & alterum ab occidente, fiantque unum, quid plus administratur hisce, quam mixtio in suo vase, calor temperatus & nutrimentum? Vas quidem artificiale est sed in hoc differentia non committitur, sive nidus ab ipsa gallina fiat, sive à rustica incerto quodam loco (ut solet) ordinetur, eadem erit ovorum generatio & ex illis pullorum exclusio. Calor est res naturalis, sive ab igne temperato veniat furnorum & fimi putredinis, vel sole & aëre, vel matris visceribus, aut aliunde: sic Aegyptus calorem ovis excludendis arte naturalem administrat per suos furnos: Bombycum semina, imò & ova gallinacea virginearum mammarum tepore exclusa leguntur: Ars itaque & natura mutuas sibi manus conferunt, ita ut haec illius vicaria fiat & illa hujus: Nihilominus Natura manet Domina & ars ancilla. CUR VERO TERRA dicatur nutrix Nati Philosophici, dubium alicui movere posset, cum terra inter elementa sit maximè exucca & arida, cui siccitas ut propria qualitas accidat? At responde~dum, quod terra elementata hic intelligatur, non Elementum, cujus in Septimanae philosophicae primo die abundè meminimus, naturamque explicavimus: Haec nutrix est Coeli, non quod solvat, lavet aut humectet foetum, sed coagulet, figat & coloret, inque succum & sanguinem merum convertat. Nutritio enim augmentationem in longum, latum & profundum, hoc est, per omnes corporis dimensiones se extendentem complectitur, quae cum hic adsit & à sola terra praedetur foetui philosophico, non immerito nutricis nomine terra appellanda erit: At contrarium quid coeteris lactis generibus, quae convertuntur & non convertunt, in hoc admirando succo terrestri contingit, cum propter vim ejus fortissimam valdè alteret naturam nutriti, quemadmodum lupae lac Remuli corpus in naturam animosam & ad bellum promptam disposuisse creditur.

Gehe zum Weibe/das wascht ihre Lachen/
thū dergleichen auch.

*Antianta
fugiens.*

Abdita quisquis a mas scrutari dogmata, ne sis De-

fes in exemplum, Deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

*Hippocras.
sequens.*

Abdita quisquis a mas scrutari dogmata, ne sis

Deses in exemplum, deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

*Pomum
morans.*

Abdita quisquis amas scrutari dogmata, ne sis

Deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

III. Epigrammatis Latini versio Germanica.

W Er da begehrt in geheimer Lehr sich z'uben/sol achten
Alles Exempels weiß/und weißlich solch betrachten:
Schau an ein Weib/und lern/wie sie thut ihr Leinlachen waschen
Mit Wasser auffgeschütt warmlich/und mischt mit Aschen:
Folg dieser nach/so wirt dir alles gerathen wol und fein/
Dann den Leib/so ist schwartz/waschet das Wasser gantz rein.

EMBLEMA

Vade ad mulierem lavantem pannos, tu fac similiter.

EPIGRAMMA III.

*A Bdita quisquis amas scrutari dogmata, ne fis
Deses, in exemplum, quod juvet, omne trahas:
Anné vides, mulier maculis abstergere pannos
Ut soleat calidis, quas superaddit aquis?
Hanc imitare, tuâ nec sic frustraberis arte,
Nàmque nigri faecem corporis unda lavat.*

S I pannis lineis fordes quaedam advenerint, quibus maculentur & nigrescant, utpore terreis recrementis, per proximum elementum, nempe aquam, eluuntur, & aëri panni exponuntur, ut calore solis, tanquam igne, quarto elemento, humiditas unà cum foecibus extrahatur, hoc si saepius contingat, qui priùs erant sordidi & foetidi, fiunt puri, & à maculis purgati: Haec est ars mulierum, quam ab ipsa natura didicerunt: Videmus enim, quod animalium offa aëri exposita, quae primo sunt nigra & squalida, si pluvia saepè madefiant, & superveniente solis calore iterùm exsiccentur per multas vi-ces, ad summam albedinem reducantur, ut Isaac annotat: Eundem ad modum in subjecto philosophico, quae cunque ad fuerint cruditates & foeces suis aquis superinfusis purgantur & delentur, corpùs-que ad magnam claritatem & perfectionem redigitur. Tota enim operationum chymicarum, utpote calcinatio, sublimatio, solutio, distillatio, descensio, coagulatio, fixatio & reliquae, una ablutione absolvuntur: Nam qui abluit aquis rem impuram, idem praestat, quod tot operandi formis perficitur: Igne enim, ut Rosarius Philosophorum inquit, lintheamina Duenech principis sudore maculata, lavanda sunt & comburenda aquis: Unde ignis & aqua videntur mutuas sibi invicem dedisse qualitates, aut quod genus ignis Philosophici non sit idem cum communi, idemq'ue de aqua sentiendum. De calce viva & igne Graeco exploratum habemus, quod aquis incendantur, & neutiquam extinguantur, contra naturam aliorum inflammabilium: sic camphoram in aquis ardere ante accensam affirmant: Et Gagates lapis (ut Ansel. de Bood testatur) accensus oleo faciliùs extinguitur, quàm aqua: Oleum enim commiscetur ei, acignitum corpus suffocat: Aqua cùm pinguedini misceri non possit, ignito cedit corpori, nisi omnino id totum tegat & obruat: Verùm id non facilè fieri potest, quia lapis est, & suprema aquae, ut oleum omne, petit: Sic naphta, petroleum & his similia incensa aquas non valdè reformidant. De carbonibus subterraneis Leodiensis ditionis quidam scribunt, quod incensi sub terra, non aquis, sed terrae pulveribus superingestis solùm extinguantur, quemadmodum

modum cor. Tacitus de simili ignis genere narrat, quod non aquis, sed fustibus & vestibus corpori detractis saltem opprimi potuerit: Ignium itaque magna est diversitas, & in excitando & in extinguendo, nec minor liquorum, quia lac, acetum, spiritus vini, aqua fortis, Regia & communis valdè inter se differont, quo ad collationem cum igne: Nec hoc solùm, sed & ipsa materia aliquando ignem sustinet, ut panni illi byssini, antiquitùs in precio & usu divitibus habiti, qui igne, non aqua lavabantur, seu ad munditiem pristinam redigebaneur, utpote foecibus combustis: Quicquid alii de pilis Salamandrae reptilis nugantur, quasi inde Elychnia incombustibilia fiant, non audiendum: De Talco, alumine plumoso & hujusmodi aliis materiis aliquando texturam praeparatam, quae igne purgari fuerit solita, sed artificium cum sciente (muliere Antwerpiensi) ex invidia extinctum periisse, nec post reperiri id temperamentum potuisse, sunt qui revera adfirmant: De materiis combustibilibus hic non loquimur: Secundùm omnes has differentias subjectum Philosophicum considerandum erit, si quando praeparetur: Ignis enim, aqua & ipsa materia hic non est communis: Philosophis enim ignis aqua est, & aqua ignis: Aqua eorum simul lavat & calcinat, ita & ignis: Et panni abluendi habent naturam byssinorum sive talci praeparati, quorum temperies & praeparationis artificium quoque non omnibus obvium est: Hos ut lavent, lixivium faciunt non ex cineribus quernis, eorumve sale, sed metallico, quod est durabilius caeteris, nec ex aqua communi, sed eâ, quae sub signo Aquarii in glaciem, nivesq'ue concreta fuerit, utpote quae sit tenuiorum partium, quàm stagnantes aut lacunarum palustres aquae, unde magis ad interiora corporis Philosophici, nigri & immundi penetrare poterit, adidabluendum & purgandum.

Füüge

Füge den Bruder der Schwester zu/und gib ihnen
den Becher der Liebe.

*Atalanta
fugiens.*

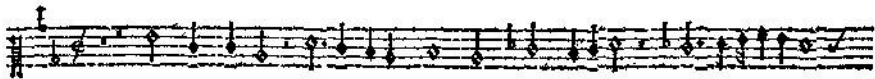

Non hominum foret in mundo nunc tanta pro pago, si fra-

tri Conjux non data prima soror.

*Hippomenes
sequens.*

Non hominum foret in mundo nunc tanta pro pago

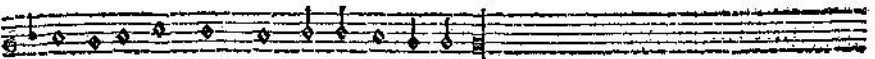

si fra tri non data prima soror.

*Pomus
morans.*

Non hominum foret in mundo nunc tanta propago,

si fratri conjux non data prima soror.

IV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Ob Er Menschen Geschlecht in dieser Welt wär nicht so wol vermehret/
Wann nicht zum Bruder die Schwester sich gekehret.
Darumb zusammen füg zwey Geschwister eines Geblütes/
Daß sie ehlig leben/Mann und Weib eins Gemüthes.
Schenck ihnen ein der Lieb Becher mit süßem Reben Safft/
Solchs gibt ihn zur Hoffnung der Frucht ein groß und starcke
Krafft.

EMBLE-

Conjuge fratrem cum sorore & propina illis poculum amoris

EPIGRAMMA IV.

N On hominum foret in mundo nunc tanta propago,
Si fratri conjunx non data prima soror,
Ergo lubens conjunge duos ab utroque parente
Progenitos ut sint foemina mäsque toro.
Praebibe nectareo Philothesia pocla liquore
Utrisque, & foetus spem generabit amor.

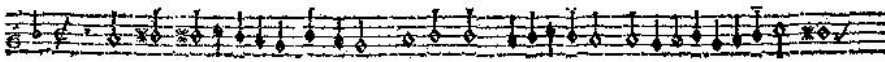
D

Lex

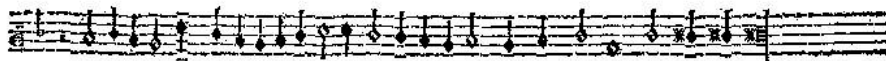
LEX Divina & politica prohibet gradu sangninis propinquiore per naturam conjunctos, matrimonio copulari, quales sunt directé ascendentes & descendentes in arbore genealogica & ad latera concurrentes, idque propter causas certissimas: At quando philosophi de matre com filio, aut patre cum filia, seu de fratre cum sorore, coujugio jungendis loquuntur, non contra dictam legem quid dicunt aut faciunt: Quia subjecta distinguunt attributa & causae effectus: Personae enim Philosophorum ab iis differentiis sunt liberae aequè ut Adami filii filiaéq'ue, qui se invicem in conjuges ducebant absque ullius criminis imputatione: Ratio autem potissima videtur, ut genus humanum affinitate & amicitia firmiùs coalescat & consocietur, nec in factiones familiarum inimicas & haereditarias dividatur: Eadem causa quia primis fratribus & sororibus Adamicis integra manserit, nil prohibuit, quo minus matrimonio conjungerentur: In ipsis enim solis genus humanum tum extitit, nec alii praeter ipsos, eorumq'ue parentes, vixerunt ideóque ut sanguine connexi, sic affinitate connectendi necessario fuerunt: At succrescente hominum multitudine, quae in innumeras familias distributa, causa haec vera & aequa inventa est, ne fratres sorores ducerent: Apud philosophos alia ratio est, cursorores nubant fratribus, nempe similitudo substantiae, ut simili conjungatur: Sunt autem in hoc genere saltemduo sibi quo ad speciem similia, quo ad sexum differentia, quorum unum fratris, alterum sororis nomine salutatur: Haec itaque eâdem & libertate & conditione, imò & necessitate inevitabili, quâ primi homines consanguinei, uni matrimonio legitimè committenda sunt: Frater est ardens & siccus, ideóque valdè cholericus; soror est frigida & humida, multum phlegmaticae in se habens materiae: Quae in temperie adeò differentes naturae, in amore & foecunditate, liberorúmque propagatione optimè convenire solent: Ut enim non ex chalybe & chalybe durissimo corpore, nec ex silice & silice fragili, excutitur facilè ignis, qui propagari possit, sed ex duro & fragili, hoc est, chalybe & silice; sic no~ ex ardente mare & ignea foemina, ut nec ex utrisque

utrisque frigidis (frigiditas enim maris in foecunditas est) proles vivax suscipitur, sed ex illo calido, hac frigidiore: calidissima enim mulier, in temperamenti humani latitudine frigidior statuitur frigidissimo sui sexus (at sano) viro, ut Lev. Lemnius in lib. de occ. nat. mirac. probat. Soror itaque & frater à Philosophis rectè conjungantur. Si quis ex gallina, canicula, capra, ove vel aliis brutis foetum nasci debere desyderet, is gallum, canem, hircum, caprum, quodque animal suae speciei, cui similis existit, adjungit, atque sic voto suo non frustatur; nec verò respicit consanguinitatem brutorum, sed saltem generositatem cujusque & naturae convenientiam. Ita dicendum de trunco arboris, & surculo ei inferendo? Imò de metallica natura, quae tamen omnium maximè similitudinem & homogeneitatem substantiae ut habet sic, ubi quid sibi conjungi postulet, requirit: Verùm frater & soror conjuncti, foecundi non fiunt, nec in amore diu persistunt, nisi Philothesium illis seu poculum amoris, instar philtri, propinetur: Hoc enim sedantur & conciliantur eorum animi adeò, ut quasi ebrii (instar Lothi) inter se, pudore abiecto, congregiantur & prolem (non spuriam, sed) legitimam progenerent. Quis enim ignorat, humanum genus Medicinae plurimum debere, propterea, quod multae hominum myriades, ejus beneficio & operâ, nunc in mundo extent, qui non fuissent, nisi eorum parentes aut proavia vitio sterilitatis per remotionem causae & sublationem, seu impedimenti proximi, & remoti, vindicati & liberati, aut ab abortu matres praeservatae forent? Datur itaque hoc poculum amoris easdem ob causas his novis nuptis, quas quilibet ex jam dictis ternas perspicere poterit, ut pote amoris constantiam, sterilitatis remotionem & abortus prohibitionem.

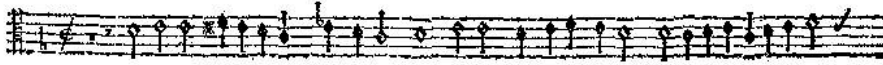
Setz dem Weib die Kröte auff die Brüst/das sie sauge/
und das Weib sterbe/so wirt die Kröte von Milch sehr groß.

*Atalanta
Fugiens.*

Fœmine o gelidus ponatur pecto re bu fo

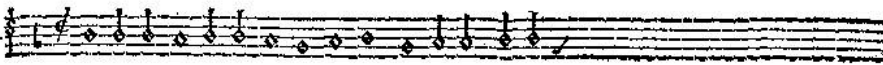
Instar ut infan tis lacte a pocla bibat pocla bibat.

*Hippomen.
Sequens.*

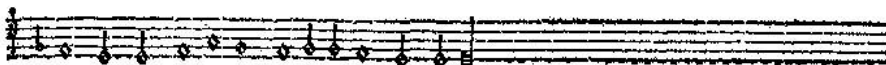
Fœmine o gelidus ponatur pecto re bu-

fo Instar ut infan tis lacte a po cla bibat.

*Pomum
Morans.*

Fœmine o gelidus ponatur pectore bufo

Instar ut infantis lactea pocla bibat.

V. Epigrammatis Latini versio Germanica.

¶ In Kröte bald dem Weibe setz auff die Brüste geschwinde/
Das sie solche ernehr mit Milch/gleich einem Kinde/
Und wachse auff in grosser Gestalt durch aufgesogner Speiß/
Und das Weib sich röthlich erzeig in aller Weich/
Denn mach hir ab ein Artzney/so sey solcher edlen Kräfften/
Das sie lasse kein Gift an deß Menschen Hertz haßten.

EMBLE-

Appone mulieri super mammas bufonem, ut ablactet eum,
& moriatur mulier, sit que bufo grossus de lacte.

EPIGRAMMA V.

F Oemineo gelidus ponatur pectore Bufo,
Instar ut infantis lactea pocla bibat.
Crescat & in magnum vacuata per ubera tuber,
Et mulier vitam liquerit aegra suam.
Inde tibi facies medicamen nobile, virus
Quod fuget humano corde, levétque luem.

D 3

TOTA

TOTA Philosophorum congregatio in hoc consentit, quod opus eorum nihil aliud sit, quàm mas foemina: Maris verò est, generare & dominari foeminae; hujus concipere, impraegnari, parere, lactare & educare sobolem, marí q; imperio subjici: Ut enim conceptum foetum, antequam edatur in lucem, sub sanguine, ita editu~ lacte fovet & nutrit. Hinc natura praeparavit tenello pusioni in ma~mis muliebribus cibum digestibilem & proportionatu~, qui expectat ejus adventum, tanquam primus commeatus & viaticu~ in hoc mundi curriculo: Lacte itaque alitur, crescit & augmentatur eò usque, donec instrumenta panis comminuendi habeat, hoc est, dentes, cum ablactatur meritò, quia natura illi providit de alio solidiori nutrimento. At hîc Philosophi dicunt, quod mulieri bufo super ma~mas apponendus sit, ut eum instar infantis suo lacte alat: Miserum hoc & horrendum spectaculum est, imò & impium, quod lacinfanti destinatum bufoni, bestiae venenosae & naturae humanae adversanti praeendum sit: De serpentibus ac draconibus vaccarum ubera exiccantibus audivimus & legimus: Fortè idem bufones appeterent, si occasio offerretur in bobus. Historia de bufone nota est, qui rustico cuidam dormienti ita occupavit os & interiora labra, ut nullo astu inde abigi potuerit, nisi violentiâ, quae cum periculo mortis, veneni ejus expuisione (quâ uti dicitur pro telis defensivis aut offensivis) conjuncta fuisset, ideóq; non tentanda: Ex antipathia itaque remedium misero homini inventum, nempe aranei praegrandis & bufonis, qui se invicem lethali prosequuntur odio: Portatus itaque est cum bufone directè ad locum, ubi araneus praetumidus suas texturas exposuerat, qui cùm bufonem vidit, mox se dimisit in tergum bufonis, eumq'ue suo aculeo pupugit: Cùm verò nihii inde damni acciperet, secunda vice descendit, & iterum illum fortius fixit; Unde mox bufo intumuit, & ex hominis ore mortuus decidit, absque ulla ejus noxa. Sed hîc contrarium accidi: quia bufo non os, sed mammam mulieris occupat, cujus lacte adeò increscit, ut ingentis magnitudinis & roboris evadat: Mulier verò viribus absumptis extabescat & moriatur: Venenum enim facilè per

venas

venas pectorales communicatur cordi, idq'ue inficit & extinguit, quemadmodum ex Cleopatrae casu constat, quae viperas mammis admovit, cùm voluntariâ morte praeveniri voluerit, ne viva in victorum manus ac triumphos traheretur. Verùm ne quis Philosophos adeò crudeles existimet, quasi mulieri venenosum reptile admoveri jubeant, sciendum hunc bufonem esse ejusdem foeminae foetum seu filium, monstroso partu editum, ideóque jure naturali, lacte materno frui & ali debere, quod verò mater moriatur, non est in voluntate filii: Nec enim matrem inficere potuit, qui in visceribus ejus concretus, & ex sanguine augmentatus fuerat usque ad partum. Ominosum fanè quid est, bufonem ex muliere nasci; quod aliàs contigisse novimus: Guilielmus Novobrigensis, Anglicus scriptor, in suis commentariis scribit (quàm fideliter, alii judicent) in lapicidina quadam ditionis Vintoniensis Episcopi, cùm lapis quidam magnus divideretur, intùs inventum bufonem vivum cum aurea cathena, eúmque ex Episcopi jussu eodem loci reconditum & perpetuis tenebris immersum, ne quid mali ominis secum portaret: Talis est & hic bufo: Auro enim insignis est, etiam si non extrinsecùs, artificiali cathenae opere, tamen intrinsecùs naturali, nempe lapidis, quem alii Boracem, Chelonitin, Batrachiten, Crapaudinam aut garatronium vocant. Hic enim auro longè praevalet virtute contra venena quaecunque animalium, & auro inferi solet, tanquam thecae aut coopertorio, ne laedatur aut perdatur. At legitimu~ esse oportet ex animali petitum, si verò ex subterraneis fossis, ut solet, de promptus lapis eius formâ concinnetur, & vice usurpetur, ex optimis mineris, cordi subvenientibus, eligatur: In his enim bufo Philosophicus reverà invenitur, non in lapicidina (ut ille fabulator asserit) aurúmque in se habet, non extra ad pompam: Ad quid enim se ornaret bufo in tenebris & claustris delitescens? Forte ut à scarabaeo magnificè salutaretur, si in crepusculo illi obviu~ incederet? Quis aurifaber subterraneus fabricasset illi auream cathena~? Fortè viridium puerorum pater, qui ex terra S. Martini, imò ex ipsa terra, ut & duo canes ex lapicidina, eodem authore, prodierunt.

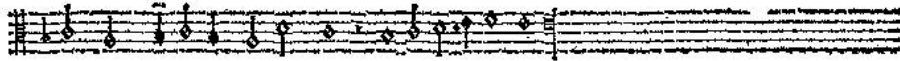
*Theophilus
in turba
meminie
draconis
muliere
juncti.*

Säet nur Goldt in die weisse geblätterte Erden.

*Atalanta
Fugiens.*

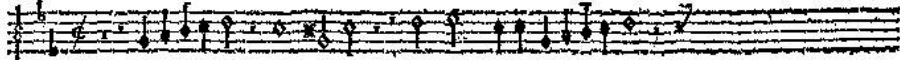

Ruricolæ pingui mandant sua se mina ter-

ræ cum fuerit rastris hæc foli a ta suis.

*Hippom.
Sequens.*

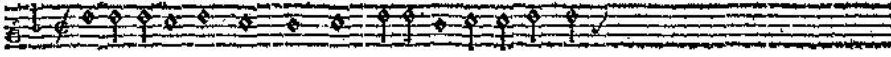

Rurico læ pingui mandant sua se mina

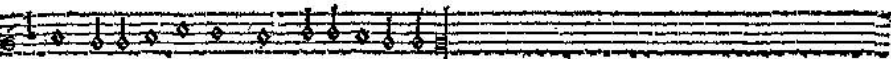

ter ræ cum fuerit rastris hæc folia ta suis.

*Pomum
Morans.*

Ruricolæ pingui mandant sua semina terræ

Cum fuerit rastris hæc foliata suis.

VI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

O Je Ackerleut in die feist Erden sähen ihren Samen/
 Wenn sie wol zermalmet ist mit eisenen Zänen/
 Die Weisen abt lehren ihr Gold werffen in die Erden/
 Den Blättern gleich gantz weiß/das Gold darauß mag werden/
 Daß du solches recht machst/schaw auff der Naturen Merck gantz
 eben/
 Dann Gold wächst wie Weitzen/und hat sein eignes Leben.

EMBLE-

Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam.

EPIGRAMMA VI.

R Uricolae pingui mandant sua semina terrae,
Cùm fuerit rastris haec foliata suis.
Philosophi niveos aurum docuère per agros
Spargere, qui folii se levis instar habent:
Hocut agas, illud bene respice, namque quod aurum
Germinet, ex tritico videris, ut speculo.

E PLATO

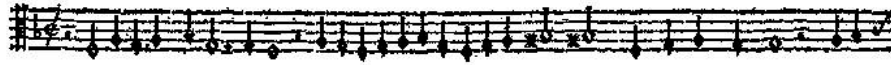
PLATO civitatem constare dicit non ex medico & medico, sed ex medico & agricola, hoc est, diversarum functionu~ hominibus: Agricolae verò & medici inprimis meminit, quia horu~ opera sunt valdè conspicua in imitatione, emendatione, & perfectione naturae. Na~ uterq; subjectu~ naturale assumit, in quo secundu~ arte~ quaedam addit necessaria, deficie~ta, vel etia~ superflua removet: Unde utrinq; ars p adjectionem defectus & subtractione~ superflui (ut ab Hippocrate medicina) definiri potest: Quid enim facit amplius agricola, quàm ut agro, à natura relicto, addat arationem, lyratione~, occatione~, laetificatione seu stercoratione~, feminatione~, & reliqua, nempe incrementu~ & proventu~ natur,e committat, quae calore~ solis & pluvia~ administrat, & his semina multiplicat & in segetes mox sterne~das provehit: Interim pullulante herbâ agricola tribulos & impedieme~ta omnia removet, segetes maturas demetit, demessis superflua tollit, ne~pe stramina, paleas & ejusmodi alia: Ita & medicus (q+n & chymicus diverso respectu) corpori humano qanitate~ praesente~ conservare, absente~ recuperare diversis remediis instituit, cansam morbificam tollit, morbu~ curat, symptomata sedat, superfluu~ sanguine~ venaesectione diminuit, deficiente~ bona vitus ratione ordinata restaurat, humores noxios purgatione evacuat, & sic mille modis naturam imitatur, supplet & corrigit intellectus & artis operibus; quae cùm notoria sint, Chymica potiùs nobis consideranda veniunt: Chymia enim agriculturae operationes inprimis testatur suis secretis terminis & operandi modis: Agricolae habent terram, cui femina insemiment, ita & Chymici: Habent simu~, quo laetificent agros, ita & hi, sine quo nihil fieret, nec fructus aliquis spera~dus esset: Illi habe~t femina, quoru~ multiplicatione~ desiderant; Haec nisi chymici habere~t, imitentur pictore~ (ut Lullius inquit) exprimere conante~ facie~ cujusdã viri, que~ ipse nunqua~ vidisset, nec imagine~ ejus: Agricolae expectant pluvia~ & calore~ solis, sic & reverà chymici calore~ administra~t suo operi conveniente~ & pluvia~: Quid multis? Chymia est omninò parallela agricultur,e, ejusq; vicaria, quae per omnia ejus vices exprimit, at sub allegoria absolutissima: Hinc antiqui produxeru~t Cerere~, Triptolemu~, Osiride~, Dionysum, Deos aureos, seu ad chymia~ spectate~s quasi

quasi doce~tes mortales femina frugu~ in terra~ sua~ projicere, agricul-
tura~ & vitiu~ propagatione~, viniq; usu~ monstra~tes, quae omnia ignari
ad rustica opera detorferunt, at falsò: Sunt n.illa arcanissima naturae
mysteria, quae hisce agriculturae velamentis prae vulgo abscondu~tur
& sapie~tib. declara~tur: Hinc dicu~t Philosophi, q+ auru~ eoru~ in terra~
alba~ foliata~ feminandu~ sit, quasi velint, se minatione~ tritici spectanda~
esse pro exe~plo & imitanda~, q+ author tractatus de tritico & Jodoc.
Greverus optimè in suis descriptionib. feceru~t: Uterq; n.agricultur,e
operationes singulas in produce~do tritico, auri seminationi seu tin-
cturae generationi venustissimè acco~modavit: Terra alba, utpote a-
renosa, rusticis paru~ fructus suppeditat, quib.nigra & pinguis magis
ad nutu~; at Philosophis inprimis illa co~fert, si foliata sic, hoc est, bene
praeparata: quia hi ea~stercorare fimo suo noverunt, illi neutiqua~: Est
aute~ seminatio mundi propagatio, qua id q+ in individuo perdurare
nequit, specie permanere curatur: Haec est in homine, animalibus &
plantis, in his hermaphroditicè, in illis sub gemino sexu distincto: In
metallis aute~ longè alio modo: In iis n.ex puncti fluxu fit linea, ex li-
neae superficies, ex superficiei corpus: Punctu~ aute~ istud astra produ-
xeru~t ante linea~, superficiem, & corpus, quia est eoru~ omniu~ princi-
piu~: Fluxu~ natura addidit longo te~poris spacio interposito, hoc est,
Phoebus coelestis generavit sub terra filiolu~, que~ Mercurius Vulca-
no educandu~ obtulit & Chironi, hoc est artificii manuali ad erud e~
du, quemadmodu~ de Achille scribu~t, qui à Thety de matre sub ignib.
dete~tus & induratus fuit: A Chirone ille, inter alia, didicit Musica~ &
Cytharae tractandae artificiu~: Cùm verò *Achilles* nihil aliud sit, quàm
subjectu~ Philosophicu~ (cujus filius Pyrrhus robro capillitio, sine qui-
bus duob. Troja expugnari non potuit, ut copiosè in nostris Hiero-
glyphicis lib. 6. demo~stravimus) ideò Musica~in hocipso nostro ope-
re, ubi Achille~, ejusq'; heroicas virtutes & facta desoribimus, no~ absq;
causa (licet obiter) tractamus: Na~ si Musica ornavit ta~tu~ Heroa, quid
ni & nostru~ hoc opusculu~ magis variegatu~ & acceptu~ reddat: Canu~t
n.Angeli (ut sacrae testa~tur literae) canu~t coeli, ut Pythagoras statuit,
& enarra~t gloria~ Dei, ut Psalmista ait, canu~t Musae & Apollo, ut poë-
tae, canu~t homines etia~ infa~tes, canu~t volucres, canu~t oves & anseres
in instrume~tis musicis, si ergo & nos canamus, non absre facimus.

*Hint O-
vid. Phylli-
rum Cy-
tharae prae-
fecit A-
chillem.*

Der Vogel jung vom Neste fleugt/und fällt
wider ins Nest.

*Atalanta
fugiens.*

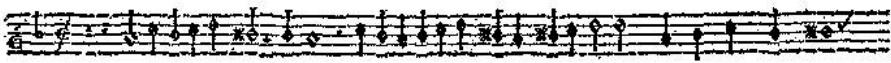

Rupe cava nidum Jo vis a les struxerat, in quo Deli-

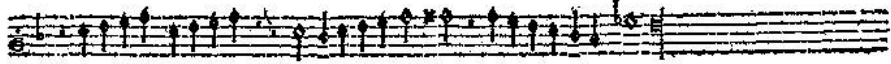

tuit, delituit, pul los enutri itque suos.

*Hippom.
sequens.*

Rupe cava nidum Jo vis a les struxerat, in quo

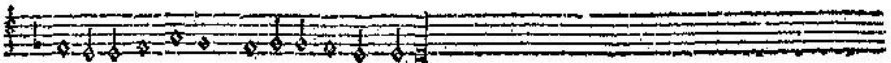

Delituit, delituit, pul los enutritque suos.

*Pomum
morans.*

Rupe cava nidum Jo vis ales struxerat, in quo

Delituit, pullos enutritque suos.

VII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

IN einem hohlen Stein der Adler sein Nest gemacht hät/
Darein er verborgen sein Jungen ernehren thät/
Von diesen einer kont mit Federn leicht sich erheben/
Aber der andr federloß wolt solches nicht nachgeben.
Drumb der fliegende widerfällt in sein Nest/darauf er gangen/
Füg ihn das Haupt zum hindern/so wirstu es erlangen.

EMBLEMA

Fit pullus à nido volans, qui iterùm cadit in nidum

EPIGRAMMA VII.

R Upe cavâ nidam Jovis ALES struxerat, in quo
Delituit, pullos enutriit que suos:
Horum unus levibus voluit se tollere pennis,
At fuit implumi fratre retentus ave.
Inde volans redit in nidum, quem liquerat illis
Junge caput caudae, tum nec inanis eris.

E 3

QUOD

QUOD Hippocrates, medicorum antesignanus, de humoribus
 afferit, eos esse diversos ac plures numero in homine, nec saltem
 unum, alias morbos varios exoriri non posse, id nos de Elementis
 mundi verum dici animadvertimus. Sin. unum saltem elementum
 effret, nulla mutatio ejus in aliud, nulla generatio nec corruptio co-
 tingeret, imò omnia essent unum immutabile, nec meteora, mi-
 neralia, plantae ac animalia inde naturaliter producerentur. Hinc
 Creator summus totum hoc mundi Systema ex diversis & contra-
 riis naturis concinnavit, nempe ex levibus & gravibus, calidis & fri-
 gidis, humidis & siccis, ut una in aliam per affinitatem transiret, &
 sic compositio fieret corporum, quae in essentia, qualitatibus, viri-
 bus & effectibus longè inter se differrent: sunt enim imperfectè
 mistis Elementa levia ut ignis & aër, nec no~ gravia, ut terra & aqua,
 quae aequilibriis ita inter se temperantur, ut unum non aufugiat ab
 alio, sed singula à singulis, vicina à vicinis facilè se capi & detineri
 patiantur: Terra & aër sibi invicem adversantur, sic ignis & aqua;
 attamen ignis cum aëre per caliditatem utrique communem, cum
 terra per siccitatem amicitiam sovet: sic aër cum aqua & haec cum
 terra: Unde omnia affinitatis aut potius consanguinitatis vinculis
 connectuntur & manent simul in una co~positione, quae si abundet
 levibus, elevat secum gravia, si gravibus, premit secum levia: Hoc
 declaratur per duas Aquilas, pennatam & implume~, ex quibus illa
 volare conata ab hac retinetur: In Falconis & ardeae pugna exem-
 plum hujus rei evidens est: Ille enim celeri volatu & alis pernicibus
 superior in aëre factus hanc unguibusprehendit & lacerat, cujus
 pondere in terram uterque decedit: Contrarium in Archytae co-
 lumba factitia seu Automate apparuit, ubi gravia à levibus sublata
 sunt, hoc est, a spiritu interius incluso ligneum ejus corpus in aëra
 raptum: In philosophico subiecto primo levia praedominantur
 gravibus, quo ad copiam, attamen à virtute gravium vincuntur:
 successu autem temporis alae aquilinae praescinduntur, & fit ex dua-
 bus una avis praegravis (nempe Strutio camelus) quae ferrum con-
 sumere possit, quae que magis in terra sub pondere praepedita cur-
 rat

rat, quàm per aëra volet, licèt pennas speciosas habeat: De hac aut simili Hermes (ut Author Aurorae cap. 5 testatur) ita scribit: consideravi avem sapientibus venerabilem, quae volat, dum est in Ariete, Cancro, Libra aut capricorno: Et acquies eam tibi perennem meris ex mineris & montanis petrosis: De eâdem Senior in Tabula, ubi gemina visitur, volatilis & sine pennis, quorum una rostro alterius Caudam invicem tenet, ne facilè separari possint. Haec enim est naturae Universae machinatio, ut gravia semper levibus attollat, & vicissim levia gravibus deprimat, ut Author perfecti Magisterii declarat: qui septem spiritus minerales, veluti stellas Erraticas, & totidem corpora metallica, ceu stellas fixas, hasq'; cum illis maritari debere statuit. Inde & Aristoteles Chymicus; cùm Spiritus, inquit, solverit corpus & animam, ut existant in forma sua, non permanet fixum, nisi occupaveris ipsum: Occupatio verò est, ut jungas ipsum cum corpore, de quo praeparasti in principio; Quoniam in eo occupatur à fuga spiritus ad supersistentia corporis. In camphora, ut Bonus commemorat, Elementa levia, nempe aër & ignis, praevalent gravibus; ideòoque dicitur tota exhalare & in aërem abire. In argento vivo, floribus sulfuris, antimonii, sale sanguinis cervini, armoniaco & ejusmodi aliis terra cum aëre volat in alembicum, nec separatur ab illo. In auro, vitro, adamante, lapide Smiri, granatis, & similibus, Elementa diutissimè illaesa permanent conjuncta, igne urgente & terra retinet reliqua apud se. In aliis combustibilibus fit divisio & separatio unius ab alio, ita ut cineres in fundo relinquuntur, aqua, aër & ignis superiora petant. Non itaque ad horum ultimorum compositionem inaequalmem, haud ita fortiter mixtam, respiciendum, nec ad primorum commissionem, licet durabiliorem, tamen volatiliū, sed ad mediorum soliditatem, constantiam & fixitatem: sic enim implumis avis detinebit plumatam & fixa substantia figet volatilem, quod fieri oportet.

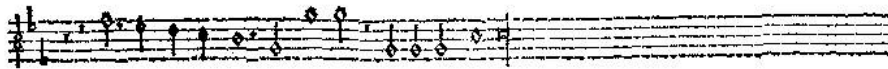
Nim

Nimm das Ey/und schlage es mit einem
glühenden Schwerdt.

*Atalanta
fugiens.*

Est a vis in mundo sublimior omni bus, o vum

Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

*Hippom.
sequens.*

Est a vis in mundo sublimior omnibus o-

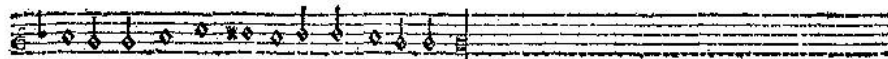

vum Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

*Pomum
morans.*

Est avis in mundo sublimior omnibus, ovum

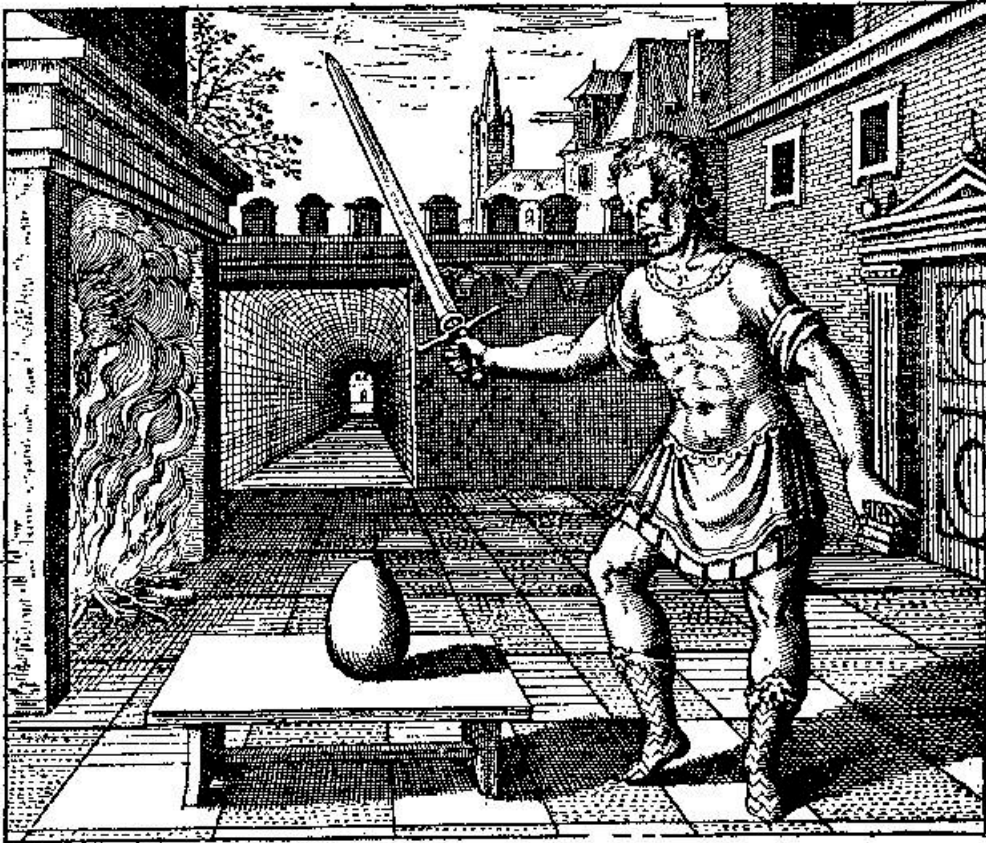
Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

VIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Ein Vogel in der Welt höher wirt/dann andere gefunden/
Dessen Ey zu suchen mit Verstand sey verbunden/
Das Weiz umbfengt den gelben Dötter/solch gantz vorsichtig
Mit einem gühenden Schwerd brenne (wie es ist pflichtig)
Laß Martem dem Fehwergott hülfle thun/so wirt drauß gehöhren
Ein Vogel jung/so Fehw und Eisen kan zerstören.

EMBLE-

Accipe ovum & igneo percute gladio.

EPIGRAMMA VIII

*E St avis in mundo sublimior omnibus, Ovum
Cujus ut inquiras, cura fit una tibi.
Albumen luteum circumdat molle vitellum,
Ignito (ceu mos) cautus id en se petas:
Vulcano Mars addat opem: pullaster & inde
Exortus, ferri victor & ignis erit.*

F

MULTA

MULTA & varia sunt avium genera, quae ut numero indesignita, ita nominibus incognita nobis existunt. De quadam praegandi Ruc dicta in insula parva oceani certo anni tempore apparente narrant, quod Elephantum secum in aëra possit attollere. India & America dant varii coloris psittacos, corvos & his similes. Verum harum ova conquirere non est intencionis Philosophicae; Aegyptii ova crocodilorum ferro annuatim infestant & veluti publico indicto bello prosequuntur; Philosophi ovum suum igne percutiunt, non ut deleatur & pereat, sed vitam accipiat & crescat. Dum enim pullus inde producitur animatus & vivens, non ejus corruptio, sed generatio dicenda est. Desinit quidem esse ovum per privationem ovalis formae, & incipit esse animal bipes & volatile per introductionem formae nobilioris: Sunt autem in ovo femina maris & foeminae simul conjuncta sub uno tecto seu cortice. Vitellus pullum ejusque radicalia membra & viscera constituit, femine maris formatore & efficiente interno existente. Albumen materiam seu subtegmen & incrementum dat rudimento seu stamini pulli. Calor exterior primum movens est, qui circulatione quadam Elementorum uniusque in aliud commutatione formam novam introducit, naturae instinctu aut ductu. Aqua enim in aërem, & aër in ignem, ignis in terram transir, quae omnia dum copulantur, ab astris specificam formam demissa sit individuum certae speciei volucris, nempe ejus, cujus est ovum & illi infusum semen. Gladio vero igneo percuti dicitur, dum Vulcanus pullo sua securi (ceu ex cerebro Jovis Palladi) exitum praebet obstetricis functus munere. Hoc est quod Basilius Valentinus asserit Mercurium à Vulcano carceri inclusum esse Martis jussu, nec emissum, antequam putrefactus totus & emortuus fuerat. Verum haec mors illi vitae novae initium existit, ut ovo corruptio seu mors novam pulli generationem & vitam adfert? sic foetui humanam vitam vegetabili (qua solam in utero matris fruebatur) defuncto, alia perfectior per transitum in hanc lucem mundanam sive per nativitatem accedit. Imò et nobis hac praesenti vitam, quam agimus, privatis, alia perfectissima & aeterna imminet,

sic

sic Lullius hunc gladium igneum, acutam lanceam vocat multis in in locis; Quia ignis, ut lancea seu gladius acutus perforat corpora eaque porosa & pervia reddit, ut aqua penetrare possit ad solvendum ea & à duritie ad mollitiem tractabilitatémque reducendum. In stomacho corvi marini, qui avium omnium est voracissimus, inveniuntur longi & teretes vermes vivi, qui illi sunt quasi instrumentum caloris, dum anguillas ab ipso captas, piscésque è vestigio invadunt & tanquam acutissimae acus perforant (ut ipsi aliquando observavimus) & ita absumunt brevissimo tempore, mira naturae operatione. Calor itaque ut pungit, sic pungens aliquando caloris vices gerit. Unde non immeritò igneus gladius dici poterit quo ovum philosophorum stringendum seu plectendum erit. Verùm Philosophi potius de temperato calore id intelligi volunt, quo ovum fovetur, ut *Morsoleus* in turba declarat dum inquit, *Oportet, sapientes viri, lento igne primùm humiditatem comburi, ut exemplo nobis monstratur in generatione pulli, & ubi augmentatur ignis, vas undique obturetur, ne corpus aeris & spiritus ejus fugiens extrahatur. At cujus avis ovum est? Moscus ibidem; Ego autem dico, inquit, quod nulla instrumenta fiunt, nisi ex nostro pulvere albo, stellato, splendido & ex lapide candido, é quo pulvere apta fiunt instrumenta pro ovo; non tamen nomina verunt ovum, vel cujus avis ovum sit.*

Schließ ein den Baum sampt dem alten Mann in einem
Hauß voll Thaw/und er essende von seiner Frucht/
wirt sich erjungen.

*Atalanta
Fugiens.*

Arbor inest hor- tis Sophiæ dans aurea mala,
Hæc tibi cum no- stro fit capienda fene.

*Hippom.
Sequens.*

Arbor inest hor- tis Sophiæ dans aurea ma-
la, Hæc tibi cum nostro fit capienda fene.

*Pomum
Morans.*

Arbor inest hortis Sophiæ dans aurea mala,
Hæc tibi cum nostro fit capienda fene.

IX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

U A Garten der Weisheit ein Baum güldner Frucht man spüren
kan/

Welchen soltu fügen zu unserem alten Mann/

Und Schließ sie beyd in ein Hauß von Glase mit Thaw umgeben/

Und laß ihn da viel Tag also verschlossen leben.

So wirt der Mann (wunderlich) essen des Baums Früchte gantz
bald/

Und werden jung/der war zuvor von Jahren sehr alt.

Arborem cum sene concludein rorida domo, & comedens
de fructu ejus fiet juvenis

EPIGRAMMA IX

*A Rbor inest hortis Sophiae dans aurea mala,
Haec tibi cum nostro sit capienda sene;
Ing' domo vitrea claudantur, roréque plenâ,
Et sine per multos haec duo juncta dies:
Tum fructu (mirum!) satiabitur arboris ille
Ut fiat juvenis qui fuit ante senex.*

F 3

QUAE

QUAECUNQUE crescunt in longu~ latu~ & profundum, hoc est, oriuntur, nutriuntur, augme~tantur, ad acme~perveniant, propaga~tur, eade~ quoq; decrescunt, hoc est, in virib. diminu~tur, moriuntur, & omninò co~cidu~t, ut patet in vegetabilib. & animalib. omnib. Hinc homini quoque, cùm ad summu~ augmentu~ venerit, decreme~tu~, hoc est, seniu~ accidit, quo in virib. sensim diminuitur eò usque donec mors accesserit: Senectutis verò eade~ causa est, quae la~padis oleo ferè absumpto emarcesce~tis, & obscurè luce~tis. Na~ ut in la~pade tria, Elychnium, pinguedo & fla~ma, sic in homine Elychnium sunt me~bra vitalia, viscera & artus; pinguedo, humidu~ radicale; fla~ma calor nativus: sola differe~tia est in eo, q+ fla~ma la~padis luceat, calor nativus neutiqua~, cùm no~ sit ignis, sed salte~ calor, & q+ pinguedo fit oleosa, humidu~ radicale viscorum, ut pote seminalis principii: Ut quoq; la~pas extinguitur ex defectu olei, sic homo ex senio, absq; alio morbo, in marasmu~ & tabe~ senile~ ac deniq; morte~ incidit: De aquila referu~t, q+ in senectute rostro praecurvo impedita fame moreretur, nisi à natura rostro abjecto quasi juventuti restitueretur: Sic cervi cornibus depositis, serpentes pellibus sive exuviis, cancri testis rejuvenescere vide~tur; no~ quide~ reverà, quia absu~ptu~ humidu~ radicale illis non restituitur, sed quo ad aspectu~: Hominem, q+ rejuvenescere faciat, nihil est, nisi mors ipsa & seque~tis aeternae vitae initiu~: quo ad externa~ forma~ & viriu~ aliquo modo restauratione~, rugaru~ & canoru~ ablatione~ sunt, qui dicunt, remediũ inveniri, q+ Lullius de Quinta essentia, Arnoldus de auro praeparato affirmat. Verũm hĩc Philos. dicu~t, sene~, ut juvenis fiat, cum arbore quada~ includendu~ esse in domo rorida, túmq; eum de fructu arboris comesturu~, & ita juvena~ recuperaturu~: Esse arbores ejusmodi nunc in reru~ natura vix à vulgo creditur: De myrobalanis, fructib. arboreis, medici mira scribu~t, quasi tale q+d praeste~t, canos tolla~t, sa~guine~ purifice~t, & vita prolonge~t: At hae ea multis in dubiu~ voca~tur, nisi per accide~s id efficere dica~tur, ut & alia, quae purga~t massam sanguinis à foecib. illi admixtis, & canos inficiu~t nigredine, qua myrobalani capillos & pupilla~ oculoru~ colorare tradu~tur. Marsilius Ficinus in libro de studiosorum vita conserva~da scribit, ad aeta~te~ longa~ attingenda~ utile esse, ut quis lac exuberib. cujusda~ foeminae pulchrae & Juvenis quotidie exugat, cujus vice alii viperina~ carne~

comesta~ lauda~t: Sed sanè haec media sunt ipsa senectute rigidiora & vix millesimo usurpanda, etia~si effectum certissimo no~ carere~t: A Paracelso in lib. de vita lo~ga scribitur, q+ quis per sola~ imaginatione~ alterius sanitate~ aeger, juventute~ senex sibi attrahere possit sed hic author in hoc imaginatione sua sola, non experientia usus videtur. De Psyllis cum duplici pupilla & strigibus q+ fascine~t solo aspectu pueros & pecudes, unde illud Virgilii: Nescio quis teneros oculus mihi fascinet agnos, indubitatu~ est: Sed haecabsq; contactu fiu~t, quo arbor juventuti sene~ restituit: Habet n. haec arbor fructus dulces, maturos & rubeos, qui facilè in optimu~ sanguine~ transeu~t, cùm sint facilis digestionis & optimi nutrimenti, ita ut nihil superflui aut foecu~ in corpore relinqua~t: senex verò abu~dat phlegmate albo, albiq'; est coloris & capillitii, qui humor, color & capilli muta~tur esu horu~ fructuu~, & fiu~t rubei, qui sunt juvenu~. Hinc Philos. dicu~t, lapide~ primò esse sene~, hoc est, album, deinde juvene~, ideo, rubeum, quia hic color fit juve~tutis, ut ille senii: Additur, q+ concludi debeat senex cum arbore, no~ sub dio, sed in domo, no~ sicca, sed rore humida. Pro miraculo habetur, arbores enasci vel vegetare in concluso loco, attame~ si ille sit humidus, no~ est dubiu~, quin diu perdure~t: Arboris n. nutrimen~tu~ humor & terra est aërea, hoc est, pinguis, quae asce~dere possit in truncu~ & ramos, ibiq'; folia, flores & fructus producere: In quo naturali opere omnia eleme~ta co~currunt, dum ignis dat primum motum, ut efficie~s, aër tenuitate~ & penetrabilitatem, aqua lubricitate~, terra coagulationem: Aërn. in aqua~, & aqua in terra~ redit, si quid superflui illorum ascenderit: Per igne~ calore~ nativum intelligo, qui cum femine propagatus fructus similes illis unde semen venit, ceu faber fabricat & efformat, astroru~ potentiâ. No~ solùm verò prodest rorida evaporation arbori humectandae, ut fructus dare, sed & seni, ut rejuvenescere illis fruitib. facilius possit, dum scilicet ejus cutim rugosam & arida~te~perato calore & humore emollit, replet & restaurat: Medici n. in marasmo & tabe senili balnea tepida cum ratione, magna utilitate impera~t praescribunt: Si verò res bene co~sideretur arbor illa est filia senis, quae ut Daphne mutata est in vegetabile ejusmodi, unde senex non immeritò juveneute~ sperat ab illa, cujus ipsa, ut effec, causa extitit.

Gib Feuer zum Feuer/Mercurium zum Mercurio,
und es ist dir genug.

*Atalanta
Fugiens.*

Machina pendet ab hac mun di conne xa catena To-
ta fu o quod par gau deat omne pari, pari.

*Hippomen.
Sequens.*

Machi na pendet ab hac mun di conne xa catena
To ta fu o quod par gau deat omne pari.

*Pomum
Morans.*

Machina pendet ab hac mundi connexa catena
Tota, suo quod par gaudeat omne pari.

X. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Das gantz Gebäw an dieser Ketten hängt der gantzen Welt/
Daß ein jedes zu dem/das ihm gleicht/sich gesellt:
Mercurius wirt so zu seiner Art gefügt/und das Feuer
Zum Feuer/diñ laß dir seyn ein Ziel dieser Kunst so theur:
Vulcanus treibt den Hermetem, der Hermes wider entbindt
Cynthiam, so sich rächet an dich/Apollo, geschwindt.

EMBLE-

Da ignem igni, Mercurium Mercurio, & sufficit tibi.

EPIGRAMMA X.

*M Achina pendet ab hac mundi connexa catena
Tota, Suo Quod Par Gaudeat Omne Pari:
Mercurius sic Mercurio, sic jungitur igni
Ignis & haec arti sit data meta tuae.
Hermetem Vulcanus agit, sed penniger Hermes,
Cynthia, te solvit, te sed, Apollo soror.*

G

HAEC

HAEC sententia, si, ut sonat, accipitur, quantitate~ ignis & Mercurii saltem auget, nec aliqua~ nova~ qualitatem subjecto inducit: Omnen. simile suo simili additum, magis fit tale: Hinc medici co~traria co~trariis mederi, & h,ec ab illis tolli afferu~t, ita igne~ ab aqua extingui, ab igne addito foyeri videmus: Idem Poëta sensit, cùm dicit: Et Venus in vinis, ignis in igne furit: Verùm respo~denduin, q+ ignis & ignis, Mercurius & Mercurius longè inter se differant: Multa n.sunt igniu~ genera apud Philos. multa quoq; Mercurii. Ad haec idem calor & frigus dista~s faltem loco aut situ, ab alio sui generis differt, ita ut id, q+ sibi simile sit, ad se evocet, ut animadvertimus calorem ignis alicui membro impressum, ab eodem calore attraLi & evocari artusq'ue frigore hyberno torpidos, & ferè emortuos aquâ frigidaâ, si in eam merga~tur, no~ calore externo immediatè adhibito, restaurari: Ut verò lume~ majus obscurat minus, sic & major calor minorem, & frigus majus, minus: Nihil ominùs oportet calore~ & frigus externu~ minus esse, quàm ante impressum membris aut artub. aliàs eade~ impressio fieret, quae ante, & simile à simili multo magis augeretur, qua~ evocaretur: Evocatio n.frigoris ab aqua frigida, & caloris ignei à calore, naturae convenie~s est, quia omnis repe~tina in contrariu~ mutatio ei periculosa, & minùs accepta est, qu,e verò fit sensim, & quasi per gradus tolerabilis: Ita dicimus, aliu~ igne~ esse internu~, inq'; subjecto Philos. jam ante infixu~ seu essentielle~ existere, aliu~ externu~, q+ quoque de Mercurio intelligendum. Internus ille ignis est aequivocè propterigneas qualitates, vires & operationes, externus univoce. Da~dus igitur ignis externus interno & ejusmodi Mercurius Mercurio, ut artis inte~tio fiat: Ad omne duru~ aut crudu~ coctione emollie~du~ vel matura~ndu~, igne & aqua utimur: Aqua n.duritie solvit & in partes co~pactas penetrat, calore vires ei addente & motu~, ut apparet E.g. in coctione pisoru~, quae per se sunt integra & dura, verùm ab aqua intumescu~t, frangu~tur & in pulte~ redigu~tur, calore ignis per ebullitione~ aqua~ rarefacie~te, & tenuioris seu ferè aëriae substa~tiae redde~te: Sic ignis calor crudas partes fructuu~ aut carniu~ resolvit in aqua~, cu~q'; ea in aëre~ evanescere facit: Eodem modo ignis & Mercurius hic sunt ignis & aqua, ac iidem ignis & Mercurius sunt partes maturae & crudae

dae, ex quib. crudae per coctione~ matura~dae sunt, aut maturaè à superfluitatib. purga~d,e ignis & aquae ministerio: Esse aute~ hos duos ignes, duosq; Mercurios ad arte~ in primis & unicè neccessarios, breviter hîc demo~trabimus: Empedocles duo principia reru~ omniu~ statuit, lite~ & amicitia~: Per lite~ corruptiones fieri, per amicitia~ generationes: E~jusmodi lis inter igne~ & aqua~ manifestè co~spicitur, du~ ignis aqua~ e~vaporare faciat, si potest, aqua eco~tra igne~ extinguat, si illi adhibea~tur: Attame~ ex fide~ generationes amicitia~ quâda~ fieri conspicuu~ est: Calore n.ex aqua fit aëris nova generatio, & eodem aquae in lapide~ induratio, & sic ex his duob.elementis, quasi primis fiu~t, & reliqua duo, & per co~seque~s, omniu~ reru~ productio: Aqua fuit materia coeli & omniu~ reru~ corporaliu~: Ignis materia~ ha~c, ut forma movet & informat: sic aqua seu Mercurius hic materia~ praebet, & ignis seu sulphur forma~. Quae duo ut ad operatione~ pervenia~t, & se invice~ movea~t solve~do, coagula~do, altera~do, colora~do & perficie~do, opus fuit externis adminiculis, tanqua~ instrumentis, sine quib. no~ effectus sequeretur. Ut n.faber absq; malleo & igne nihil efficit, sic nec Philos. absq; suis instrume~tis, quae sunt aqua & ignis: Atq; haec aqua dicitur à quibusda~ nubiu~, ut ignis hic occasionatus: Aqua nubiu~ absq; dubio vocatur, quia distillata est, velut ros Maji, tenuissimaru~ partiu~: Ut n. ros dictimensis inclusus cortici ovali affirmatur calore solis in altum sublevare ovu~, aut ejus co~tine~s, ita & haec aqua nubiu~ sive ros, ovu~ Philos. asce~dere facit, hoc est, sublimat, exaltat & perficit: Estquoq; eade~ aqua acetu~ acerrimu~, q+ corpus fecit meru~ spiritu~: Ut n.acetu~ diversaru~ qualitatū est, ne~pe ut in profundu~ penetret & astringat, sic haec aqua soluit & coagulat, no~ aute~ coagulatur, quia no~ est de subiecto proprio. Est aute~ haec aqua ex Parnassi petita fonte, q praeter natura~ aliorum fontium in vertice motis existit, ab ungula Pegasi, volatilis equi, factus. Oportet praeterea adesse ignem actuale~ tamen suis gradibus, tanquam frenis, temperetur. Ut enim Sol ab Ariete in Leonem procedens sensim calorem rebus crescentibus ad auget, semper propiùs accedendo, sic hic necesse est fieri: Infans enim Philos. igne, ut lacte, nutriendus est, quò magis crescat, eò uberiore.

Waschet weiß die Latonam/und zerreisset
die Bücher.

*Atalanta
fugiens.*

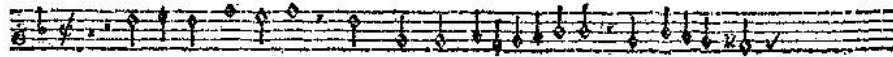

Latona sobolem non novit ne mo ge mellam

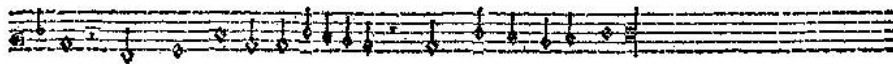

(Ceu fert fama ve rus) quæ Jove nata fuit, fuit.

*Hippom.
jequens.*

Latona sobolem non novit ne mo gemel-

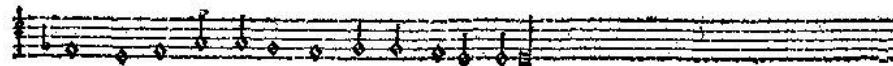

lam (ceufert fama ve rus) quæ Jove nata fuit.

*Tommas
morans.*

Latona sobolem non novit nemo gemellam

(Ceu fert fama vetus) quæ Jove nata fuit.

XI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In jeder kennet der Latonae Zwillings Geschlecht wol/
(Wie das Gerücht zeugt) welchs vom Jove gebohren seyn sol/
Diß andre nennen Sonn und Mohn verknüpft allermassen/
Darin schwartzer Flecken sich viele spüren lassen/
Drumb mache Latonam von Farben am Gesicht gar weiß/
Und daß dir nicht schaden die Bücher/in Stücken reich.

EMBLEMA

Dealbate Latonam & rumpite libros.

EPIGRAMMA XI.

L Atonae sobolem non novit nemo gemellam,
 (Ceu fert fama vetus) quae Jove nata fuit.
 Hanc alii tradunt cum luna lumina solis
 Mixta, nigrae cui sint in facie maculae.
 Latonam ergo pares albescere, damnàque dantes
 Ambiguos, adsit nec mora, rumpe libros.

G 3

TANTA

TANTA est authorum in scribendo diverditas, ut ferè inquisitores veritatis de artis sine inveniando desperent. Cùm enim per se allegorici sermones sint captu difficiles & multorum errorum causae, tum inprimis, si vocabula rebus diversis eadem & iisdem diversa applicentur. Ex quibus si quis se extricare velit, oportet eum aut divini esse ingenii, ut perspiciat substantis tenebris latentem veritatem, aut laboris & sumptus in exhausti, ut experiatur, quid verum, quid non fit. At philosophi unum absque alio non sufficere dicunt, ingenium acutum absq; manuum labore, aut hunc absq; illo, ut nec thecnam absque praxi & vice versa. Nemo enim adeò discreti intellectus est, ut centies mille ambages, errores, ad vocem falsitates, diverticula & ambiguitates declinet & in vera Naturae semita perfistat: Unde dicunt Philos. Qui non dum erravit, non dum incepit, & errores esse magistros eorum quae fieri debeant aut non. Ita iidem inculcant, quod quis totam vitam distillando & redistillando consumere possit, etiam si mille annos viveret, antequam per solam Experimentationem ad veritatem perveniret. Quod absque studio & lectione authorum parum proficiatur, Corrector fatuorum innuit, cùm dicit: Studium amovet ignorantiam & reducit humanum ingenium ad veram cognitionem & ad cujuslibet reiscientiam Ergo inprimis est necessarium per studium hujus suavis operis scientiam acquirere & per physica dicta ingenium acuere, cùm in ipsis fit cognitio veritatis. Si ergo laborantes studium non despexerint, fructum inde perveniente dulciter degustabunt. Qui autem studere abhoruerint & tamen laborare voluerint, videant, an ars ipsius naturae sit imitatio, quam ars ipsius emendare cupit. Quoniam impossibile est ei secreta Philosophorum ad perfectum finem praeparare. De his sapientes dicunt, quod ii transeant ad practicam sicut asinus ad foenum, nescientes ad quid rostrum porrigant, nisi in quantum sensus exteriores sine intellectu per visum & gustum ad pabulum adducit. Haec ille. Verùm ne quis nimio studio, quod mare est inexhaustum & immensae profunditatis, se maceret, omnemque litteram, etiam cum multis aliis concordantem, in actum ducere conetur

tur

tur (licet frustra) vires, corporis aetatem, famam, opes & facultates interim absumendo aut diminuendo, Philosophi Emblematico hoc utuntur sermone, quod L A T O N A dealba~da fit, & libri illi rumpendi, ne corda eorum rumpantur: sunt enim plerique libri adeò obscurè scripti, ut à solis authoribus suis percipiantur. Non pauci ad seducendum alios ex invidia relictì, aut potius ad remorandum in cursu, ne absque difficultate meta~ attingant, aur ad obscurationem à se ante scriptorum. Quid autem fit, Latona~ dealbare, hoc opus hic labor est, inquirere. *Latona esse ex sole & luna compositum corpus imperfectum* Clangor buccinae afferit. Poëtae & antiquissimi scriptores, Latona~ solis & Lunae seu Apollinis & Dianae matrem statuunt, Alii nutricem. Priùs autem Diana~ editam (Luna enim & albedo primò apparet) quae deinde obstetricis munere functa sit eade~ die in edendo suo fratre Apolline. Est autem Latona una ex 12. diis Hieroglyphicis Aegyptioru~, à quib. h,ec aliaeq'; allegori,e ad reliquas ge~tes propagatae su~t, solis paucissimis sacerdotib. Aegyptiis haru~ vera~ me~te~ & sententiam intelligentibus, caeteris omnibus ad alia subjecta, quae in rerum natura non essent, ne~pe varios Deos Deasque, ejusmodi interpretantib. Hinc post Vulcanum Latona ibidem habuit templum sumptuosissimu~, auro tectum & exornatu~, quippe quae Apollinis Philos. & Dianae mater fuerit. Est autem haec Latona fusca & subnigra, multósq; naevos habet in facie, qui artificio tollendi sunt nempe per dealbationem. Quidam ex cerusa, mercurio sublimato, talco in oleu~ redacto & similib. dealbationes faciunt, quibus externam cutimincrutant, tegunt & sic dealbant. At hae incrustationes dealbativae quolibet statu aut liquore decidunt: quia non penetrant ad interiora. Sed Philos. de talibus non curant coloritiis, quae magis ad falle~dum oculos, quàm tinge~du~ sustantia~ corporis interiore~ adhibentur. Volunt enim, ut Latonae facies dealbetur penetrativè & ipsa cutis alteretur, hoc est, verè & no~ fucosè. Quaeri autem posset quomodo contingat? Respondeo, Latona primò inquirenda & agnoscenda est, quae etia~si ex vili loco extrahatur, tamen sublima~da est in digniore~, si vero ex digniori, in viliore~ submerge~da, ne~pe in fimu~: Ibi n.albescet reverà & fiet plu~bu~ albu~, quo habito, no~ est, q+ dubitetur de successu, seu plu~bo rubeo, q+ est op'is initiu~ & finis. Per

Der Stein/welchen Saturnus vor Jovem seinen Sohn
 gefressen/aufgespeyet/ist den zur Menschen Gedächtnuß
 auff den Berg Heliconem gesetzt.

*Aialanta
 fugiens.*

Nôsse cupis causam tot cur Helico na Poëtæ Poëtæ di-

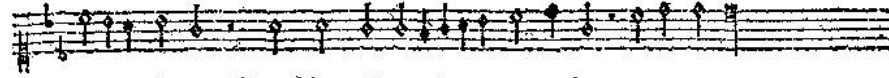

cant Quodque ejus cu ique petendus apex.

*Hippom.
 sequens.*

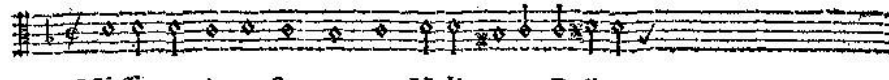

Nôsse cupis causam tot cur Helico na Poëtæ, Po-

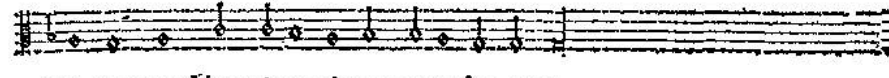

ëtæ dicant, Quodque ejus cuque petendus apex, apex.

*Pomus
 morans.*

Nôsse cupis causam tot cur Heliconæ Poëtæ

Dicant, quodque ejus cuique petendus apex.

XII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

S O du woltst wissen/warumb die Poeten offt thun gedencken/
 Daß man nach dem Helicon all sein Begierd sol lencken/
 Es ist der Stein zum Gedächtnuß da berühmet weit/
 Welchen Saturnus fraß vor Jove und widerspeyt/
 Ob du wirst sehen nur auff der Worten gethön/bistu nicht klug/
 Dann daß der Stein Chymisch sey gewesen/ist klar genug.

EMBLE-

Lapis, quem Saturnus, pro Jove filio devoratum, evo munit,
Pro monumento in Helicone mortalibus est positus.

EPIGRAMMA XII.

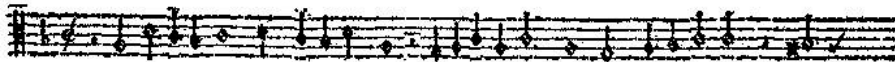
N Osse cupis causam, tot cur H E L I C O N A poëtae
Dicant, quódque ejus cuique petendus apex?
Est L A P I S in summo, M O N U M E N T U M, vertice postus,
Pro Jove deglutiit quem vomuit que pater.
Si ceu verba sonant rem captas, mens tibi laeva est,
Namque est Saturni C H E M I C U S ille L A P I S.
H SATURNI

S ATURNI allegoriam diversimodè acceptam esse invenimus. Astronomi enim ad planetarum in ordine summum; Chymiae tyrones ad metallorū infimum, nempe plumbum retulerunt. Poëte Ethnici pro Jovis patre, Coeli filio. Mythologi pro tēpore habuerunt. Verūm hi omnes licet suo respectu rectè sensisse rationēque suae opinionis probabilem habuissē videantur, tamen quae de Saturno aliàs dicuntur, non explicabunt, cur filios & lapidem pro Jove devorarit & evomuerit, cur veritatis inventor, cur falce, serpente, nigredine, morositate conspicuus & loripes existat? Hoc ultimi optime interpretarise putant, dum tempus veritatem aperire & eruere è tenebris dicunt, ut serpentem volvendo elabi, velut falce omnia morte prosternere, devorare filios, id est, omnes res, quas generārit, lapides duros concoquere vel absumere non posse, ideóq; eos quasi revomere. At haec conveniunt quidē ex parte, sed rei veritati & circumstantiis omnib. non quadrant. Philos. verò exercitati dicunt, in suo opere Saturnum primo adesse, qui si revera praesens fit, errari non posse, veritatem in tenebris inventam esse; Nil verò existere praeter nigredinem: Unde dicunt: Quicumq; color post nigredinem ad venerit, laudabilis est in turba philos: Et cūm videris materiam tuam denigrari, gaude; quia principium est operis. Et, cum primum denigratur, clavem operis dicimus esse, quoniam non fit absq; nigredine, ut Rosarius habet ex Arnoldo. Et ex speculo; cūm in opere fueris, fac ut principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quod putrefacis & viam rectam procedis. Et mox: Ista nigredo nuncupatur Terra, quae fit levi decoctione toties reiterata, donec nigredo super emineat. Hinc iidem dicunt, quod Saturnus teneat terram, Mercurius aquam, Jupiter aerem, Solignem. Nigredo itaq, Saturnus est, veritatis index, quilap dem pro Jove devorat. Nigredo enim, hoc est, fusca nubes lapidem tegit primò, ne videri possit. Inde Morienes, omne corpus, inquit, cūm anima caruerit, tenebrosum & obscurum invenitur. Et Hermes: accipe cerebrum ejus, aceto accerrimo tere, vel urinā puerorum, quousque obscuretur. Hoc per actō vivit in putrefactione & fuscae nubes, quae super ipsum fuerunt &

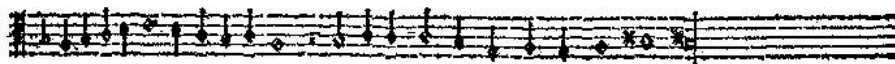
& in suo corpore, antequam moreretur, revertuntur. Hic lapis iterum evomitur à Saturno cum albescit, atq; tunc in Heliconis apice statuitur pro monumento mortalib. ut Hesiodus scribit: sub nigredine enim albedo revera latet, quae ex ventre ejus extrahitur, hoc est, ex Saturni ventriculo. Hinc Democritus, *Mundifica statim cum praecipua ablutione, extrahe ab eo nigredinem ejus & obscuritatem & apparebit candor ejus.* Et in turba dicitur: *Jungite siccum humido, id est, terram nigram cum aqua sua, & coquite, donec dealbetur.* Id Arnoldus in no volumine cap. 4 optimè declarat cum inquit: *Humiditas ergo quae curabat in decoctione nigredinem, se dessiccata ostendit, dum color albus incipit apparere:* Et paulo post. *Et dixit mihi magister meus, quod ista brunitas ascendebat, quod albedo extrahebatur à nigredinis ejus ventre, sicut in turba dicitur. Cum enim videris ipsum nigrum scito quod albedo ipsius in ventre nigredinis primo apparentis occulta est. Eadem nigredo ut Saturnus dicitur, sic & plumbum:* Inde Agadimon in turba: *Coquite aes donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis nostrae bene miscete & invenietis nigredinem statim, quae est plumbum sapientum, de quo sapientes in sui libris multa tractavere:* Huc Emigani dictum spectat, quod saturni splendor dum scandit in aëra, non apparet, nisi tenebratus. Et Platonis in rosario; *Primum regimen Saturnie est putrefacere a soli imponere:* Ex quib. constat longè aliam esse mentem Philosophorum: cum de Saturno quid dicant, quàm à vulgo accipiat. Hic Saturnus generat Jove~, id est, fuscam albedinem, Jupiter ex Latona, Dianam, id est, perfectam albedinem, & Apollinem, id est, rubedinem; Et haec est colorum omnium perfectorum successiva permutatio: Hic lapis à Saturno ejectus pro monumento positus dicitur mortalibus in montis cacumine, quod verissimum est.

Das Ertz der Weisen ist wassersüchtig/und wil gebadet
 seyn siebenmal im Fluß/wie der aussetzige Naaman
 im Jordan.

*Alentia
 Regia.*

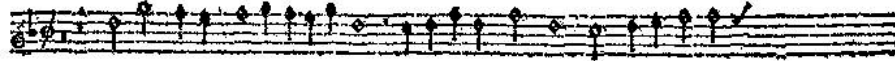

Prætu mido languens æs tur get hydrope Sophorum In-

de salutiferas appetit illud aquas, aquas, aquas.

*Hippom.
 Sequens.*

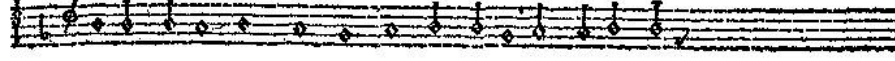

Prætumido languens æs tur get hydrope So phorum

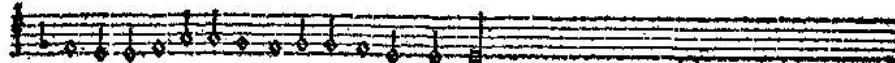

In de salutiferas appetit illud aquas, aquas, aquas.

*Primus
 Morus.*

Prætumido languens æs turget hydrope Sophorum

Inde salu tiferas appetit illud aquas.

XIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Weisen Ertz ist gantz mit Wasser am Leib uberladen/
 Darumb es Wasser begehrt/sich darinn wol zu baden:
 Wie Naman den Aufsatz durch den Jordan hat vertrieben/
 Wirt es zu siebenmal mit Wasser wol gerieben.
 Derhalben stürtz hinein deine Leiber in süsse Flüßen/
 So wirt es in Kranckheit bald seiner Hülff genießen.

EMBLE-

Aes Philosophorum hydropicum est, & vult lavari septies in fluvio, ut Naaman leprosus in Jordane.

EPIGRAMMA XIII.

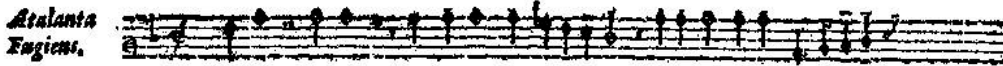
P Raetumido languens aes turget hydrope sophorum,
 Inde salutifer as appetit illud aquas.
 Utque Naman Jordane leprae contagia movit,
 Abluitur lymphis térque quatérque suis:
 Ergo praecipites in aquam tua corpora dulcem,
 Moxg' feret morbis morbus illa salutis opem. H 3 QUOD

QUOD Naaman Syrus ex Prophetæ jussu in Judæam se contulerit, inque' amne Jordane septies se abluerit, ejus confidentiæ in Prophetæ versa ascribendum, q+ verò à lepra eâ lotione liberatus fuerit, divinæ omnipotentiae miraculū est: Lepra n. quæ in sanguine & radicalib. corporis humani mebris impacta, velut cancer universalis existit, nullis lotionib. externis curari aut tolli potest, multò minus aquae frigidae, qualis fuit Jordanis. Eodem modo, q+ aes Philos. labora~s hydropisi, ab ea liberetur aquae lotionib. imò q+ imperfectu~ ad perfectione~ & aegru~ ad sanitatē reducatur, adeò ut aliis aegris eandē impertiri possit, miraculo proximu~ est: No~ n. in natura alias ejusmodi exemplū exstat, nec naturae ordinaria via est producere tinctura~ Philos. absolutissima~, nisi ab artifice gubernetur, eiq; apta subjecta administrentur cum efficie~te externo. Sic luxationu~ restitutio no~ est naturae propria, sed arti; Nihil ominùs miraculosè in partu humano os sacrum se aperit, ut foetus per id exire possit, velut p' ostiu~, inq; hoc Deus Opt. Max: per natura~ supra natura~ operatur. Ita q+ Lapis perficiatur, hyperphysicu~ q+d, qua~vis reverà physicu~ sit, videri potest: Unde Philos. apud Rosariu~, scias, inquit, q+ lapis noster aërius & volatilis est in suo manifesto frigidus & humidus, & in suo occulto calidus & siccus est: Et illa frigiditas & humiditas, quæ in manifesto est fumus aquosus, corrumpes, denigra~s & destrues se & omnia, fugit ab igne: Et caliditas & siccitas, quæ est in occulto, est auru~ calidu~ & siccu~, & est oleu~ mu~dissimu~, penetrativu~ in corporib: & no~ est fugitivu~, quia caliditas & siccitas Alchymiae tingit, & no~ aliud: Fac ergo, q+ frigiditas & humiditas aquosa, quæ est in manifesto, fit co~par caliditati & siccitati, quæ est in occulto, ita ut insimul co~venia~t & co~junga~tur & fia~t insimul unà penetra~s, tinge~s & profundans: Has aute~ humiditates oportet destrui per igne~ & gradus ignis cum molli te~perame~to & co~grua ac moderata digestionē. Haec ibi: Quod si veru~, quomodo aquis ab aquis liberari poterit? sed respo~dendu~, esse quasda~ aquas calidas & siccas in qualitate, quales sunt multae therm,e, in quib. Philos. abluendu~ fit: Hoc n. est, q+ dicu~t, lava igne & co~bure aqua: Na~ ignis, qui lavat, & aqua, quæ co~burit, no~ nisi nomine ab invice~ dista~t, effectu & operatione conveniunt: Hacitaq; aqua, vel hoc igne illud aes abluen-

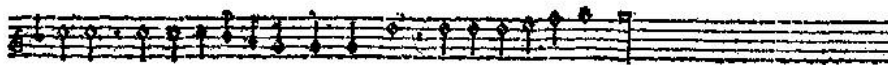
abluendum à superfluis suis humiditatib id est, exiccandu~ erit: De hydropicis curatis per femestre~ abstine~tia~ ab omni potu, per sepelitione~ in arena calida aut fimo bubulo, per inclusione~ in furno calido, & sudatione~, aliaq; innumera auxilia, experime~ta novimus, imò etiam per thermas exicca~tes, ut sunt Carolinae & Wisbadenses no~ 'pculà Moguntia: Iisdem modis hic aeger cura~dus erit nunc aquis, nu~c aëre calido furnorum, nunc fimis, modò arenis, & à potu abstine~tia: sunt n.haec remedia efficacissima in utroq; casu, hîc & ibi adhibe~da: In omnib. autem hisce calor operator est, qui aquas superfluas q+ sua emunctoria, vel etiam poros corporis educit & co~sumit: Exterior n. calor interiore~ excitat, hoc est, spiritus vitales, ut expella~t sibi noxiu~ humore~, tanqua~ inutile excrementu~, à quo calor naturalis, tanqua~ ab hoste antea suppressus erat: Magnâ in hac curatione diligentia o~pus est & praecautione, ne dum uni viscerum succurratur, alterum laedatur: In Quartana (Platonica Medici comprobatione) experti sumus, q+ humores crassi & viscosi instar gummi aut visci arborum ex omnib. venis & massa sanguinea co~gregati per vena~ cava~ seu magna~ desce~dant usq; ad dorsi profunditatem, ubi cùm obstruant venas emulge~tes, quae ex sanguine serosum humore~ eliciunt, vel ostia illarum, minùs operari illae poterunt, & plus liquoris serosi manet in corpore, atq; sic brevi, nisi prospiciatur, hydrops co~tingere poterit etiam illaesis aliis viscerib. primario: Diuretica hîc paru~ aut nihil profunt, purgantia adhuc minùs, nisi successu te~poris impactifiat diminutio & eductio: sudorifica etiam manifestè noce~t, quia subtiliores partes educa~t, relictis crassioribus & continuata vires prosternant: solet n.natura ea~ via~ sibi q+ poros invenire ad serositates evacuandas, cùm illa ad vesicam praeclusa est: Haec itaque Scylla, altera Charybdis est, quam utramq; evitare oportet eum, qui sibi prospectum velit. Qui verò hydrops ex laeso epate aut liene accidit, si fit confirmatus, difficilimae est curationis: In aere autem Philosiphico cura no~ est impossibilis, cùm affectus potiùs fit per accidens & secundarius, qua~ essentialis aut primarius, dummodò cautè incipiatur, ut de copia seri diximus in quartana, ne scilicet nimiâ exiccatione in tabe~ aut humectatione in hydropem curatu difficilem incidat.

Bitz

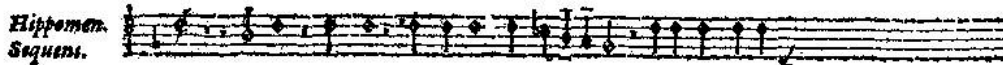
Biß ist der Drache/welcher sein eigenen Schwantz
aufffrißt.

Dira fames Polypos docu it sua rodere cru-

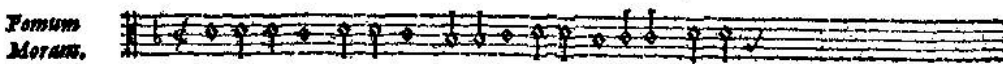
ra Humana que homines se nutriisse dape.

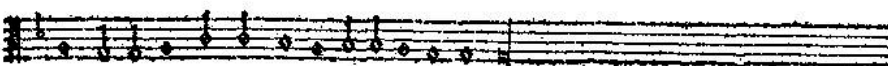
Dira fames Polypos docu it sua rodete

cru ra Humana que homines se nutriisse dape.

Dira fames Polypos docuit sua rodere cura

Humanaque homines se nutriisse dape.

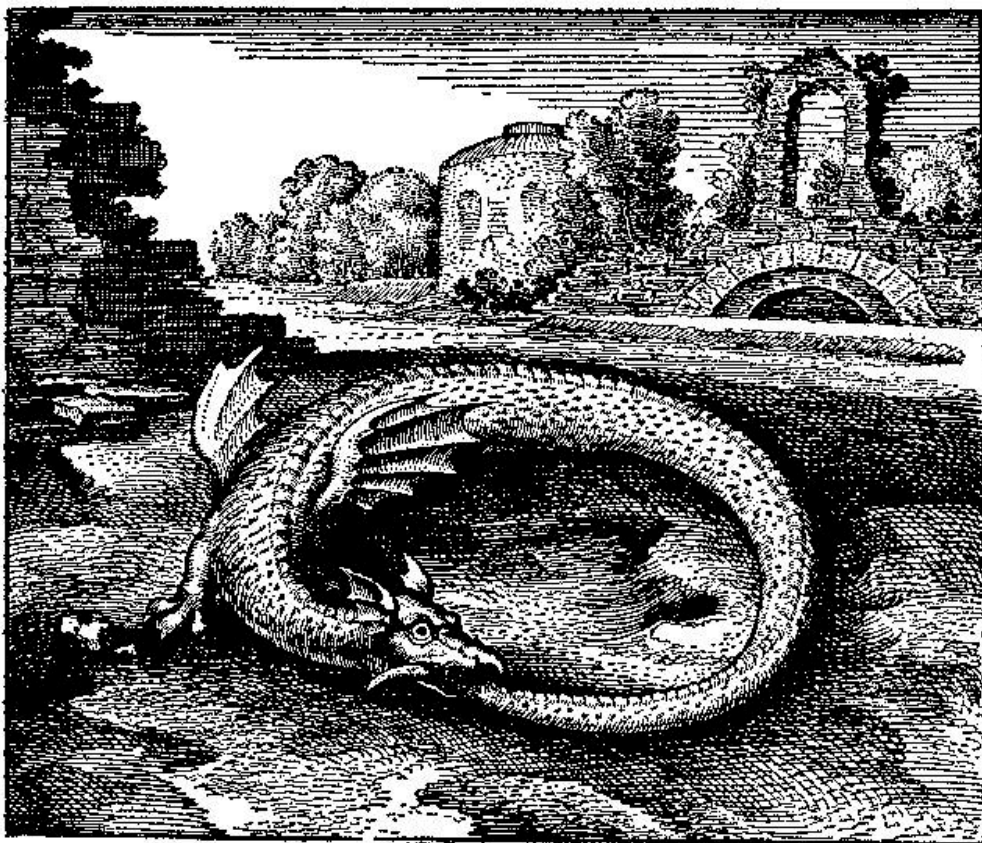
XIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Hunger zwingt dem vielflüssigen Fisch sein Fiß zu verzehren/
Und daß Menschen mit Fleisch von Menschen oft sich nehren/
Also dem Drachen sein Schwantz zu beissen und schlingn nicht
verdries-

Daß er ein Theil seines Leibs für seine Speiß geniesset/ (set/
Derselbe zu zähmen ist durch Schwerdt/Hunger und gefänglich haßt/
Biß er sich iht gantz und speyt/sich tödt und das Leben schafft.

EMBLE-

Hic est Draco caudam suam devorans.

EPIGRAMMA XIV.

*D Ira fames Polypos docuit sua rodere crura,
Humanà que homines se nutriisse dape.
Dente Draco caudam dum mordet & ingerit alvo,
Magnâ parte sui fit cibus ipse sibi.
Ille domandus erit ferro, fame, carcere, donec
Se voret & revomat, se necet & pariat.*

I

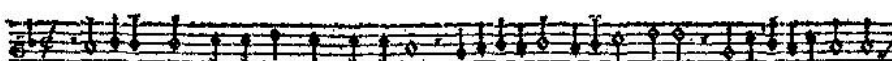
VETE-

VETERES dixêre, quod serpens, qui serpentem devorarit, fiat draco: Saevit enim in proprium genus ut latro & sicarius in sum. Tales esse in Africa, tanta magnitudine & copia constat, ut magnam partem Alexandrini exercitus deleverint. Apud Asachaeos Aethiopum populos nascuntur maximi, qui cratium modo impliciti erectis capitibus velificant ad meliora pabula. Ferunt Indorum reges duos dracones aluisse, alterum octogenum, alterum verò nonagenum cubitorum magnitudine: Ex recentiorum quoque hoc tempore observatione innotuit, tales ad huc prope Angolam inveniri, ut malos ingentes navium exaequent. Sic in Indiae & Africae montibus quibusdam referunt magnam esse auri vim, sed custodiri à draconibus, ne quis eò accedat & auferat: Ad fontes enim seu rivus, qui ex montibus decidunt, conveniunt dracones & sic per accidens apud aurum excubias agere dicuntur. Hinc à Philosophis tot dracones aut serpentes suis thesauris ascribuntur, ut Velleri aureo, Horto Hesperidum, aliisque personis seu subjectis chymicis, Cadmo, Saturno, Aesculapio, Mercurio, cujus caduceum gemini serpentes cingunt, mas & foemina: Per Dracones verò illi nihil aliud intelligunt quàm subjecta chymica: Hinc dicunt, Dant Rebis montes dracones terraque fontes. Et quod Draco caudam suam devoret, famem ejus maximam denotantes. Quod licet alii exponant de anno in se redeunte & circulum referente, tamen primitus à philosophis suis rebus accommodatum fuit, qui per hunc draconem intelligi volunt serpentem, qui alium sui generis devoret & hic vocatur propriè sulphur; prout omnes innumeris locis testantur. Lullius in codicillo cap. 31. Hoc est, inquit, sulphur, fili, & hic coluber & draco devorans caudam suam. Leo rugiens & gladius acutus, scindens omnia, mortificans & confringens. Et Rosarius. Draco non moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur. Et mox. Draco est argentum vivum extractum à corporibus, habens in se corpus, animam & spiritum: Haec aqua alio nomine ibidem dicitur foetida, quae habetur post separationem Elementorum. Devorare autem draco caudam suam traditur, causam partem volubilem, venenosam & humidam

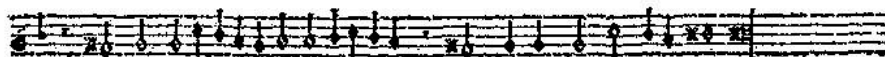
midam absumat, ut post absque cauda videatur corpulentior & tardior, siquidem motus & volubilitas ejus magna ex parte ratione caudae contigerit. Caetera animalia innituntur pedibus, at dracones, serpentes & id genus vermes constrictione & explicatione corporis pro pedibus utuntur & veluti aqua effusa in certos circuitus definiunt, nunc huc, nunc illuc se flectendo, ut in fluviis ferè omnibus videre est, quomodo instar serpentum cursus suos inflectant & gyris obliquent. Hinc argentum vivum serpentem non absque causa vocarunt, & Mercurio serpentes adhibuerunt, cùm & caudam quasi trahat & nu~c huc, nunc illuc volubili po~dere procurrat: Serpe~s enim ut serpic, sic & Mercurius, qui alas inpedib. & capite propterea habet. In Africa serpentes volatiles esse ferunt, qui de popularentur omnia, nisi ab Ibide vastarentur. Unde Ibis inter Aegyptias imagines sacras statuitur tum propter manifestam utilitate~, quam toti regioni praestat, tum propter occultam rationem, quam pauciores intellexerunt. Draco hic demorsa cauda, pelle veteri abjecta novam acquirere una cum juventute dicitur, ut non solu~ cornicibus, corvis aquilis & cervis natura vitam longiorem concesserit, sed etiam serpentino generi. Formica senescens alas acquirit, sic quoque multi vermes. Homo senescens terrae mandatur, at ex terra redivivus aeternae vitae consecrabitur. Ex quolibet serpente combusto fit pulvis, qui assumitur contra omnia venena innoxie cum magno effectum. Ejusmodi Alexipharmacum fieri quoque debet ex hoc dracone, qui jam caudam suam (quae in viperis amputari solet) devoravit, contra fortunae & corporis mala praesentissimum remedium.

Deß Töpffers Werck/so bestehet in Trucken und
Feuchte/laß dich lehren.

*Aulenta
sequens.*

Aspice quàm celeri, quàm celeri si gulus su a vasa figu ret

Axe rotæ argillam dum pedè miscet aquæ.

*Hippom.
sequens.*

Aspice quàm celeri, quàm celeri figu lus su a vasa figu-

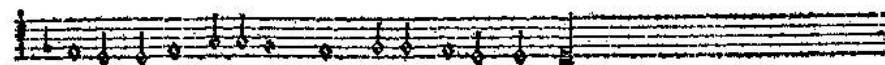

ret Axe rotæ argil lam dum pede miscet aquæ.

*Pamph.
motans.*

Aspice quàm celeri figulus sua vasa figuret

Axe rotæ argillam dum pede miscet aquæ.

XI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

S Chaw an den Töpffer/der da machet sein Gefäß mit der Scheiben/
Wie er das Wasser thut im Leim mit füßen treiben/
In diesen zween sein Hoffnung steht/damit Feuchtigkeit bequem/
Das truckne Pulver erfeucht/und ihm sein Durst benehm/
So mustu auch thun/wie dich dieses Exempel hat gelehret/
Daß Wasser nicht überwind die Erd/odr ubrwunden werde.

EMBLE-

Opus figuli consistens in sicco & humido, te doceat.

EPIGRAMMA XV.

*A Spice quàm celeri figulus sua vasa figuret
Axe rotæ, argillam dum pede miscet aquae:
In binis illi est fiducia rebus, ut humor
Pulveribus siccis temperet arte sitim.
Sic quoque tu facies exemplo doctior isto;
Terram aqua ne superet, nec superetur humo.*

U T orbis hic terrae & aquae complexu conglobatus est in unum corpus rotundum, sic quoq; figulinum opus ex iisdem elementis particulatim compositum videtur, nempe ex sicco & humido, ut unum temperet aliud: si n.terra esset absq; aqua, nec Oceanus, mare, lacus, fluvii, fontes ve existerent prope terram, ipsa nihil ex se ferret, sed sterilis maneret: Sic nisi aqua esset intra cavitates terrae recepta, at circum illam staret, facile totam terram tegeret, atq; ita eadem inhabitabilis maneret: Verùm cùm una in aliam amicabiliter intrârit, & aqua terrae siccitatem, haec illius humiditatem moderata fit matua sui commixtione, hinc fertilitas & commoditas utriusq; elementi conspicitur: simili modo figulus lutum aquae miscet, ut massam inde tractabilem efficiat, quam rota sua efformat, & aëri exponit calido, ut pedetentim exiccetur: Post addit ignis violentiam, ut probè indurentur, & in lapidem durabilem ejus vasa coalescant, quae & aquae & igni resistant: Sic quoq; in opere naturali procedi ipsi Philosophi attestantur, ideoq; documentum à figulis sumi debere asserunt. Quo ad siccum n. & humidum, hoc est, terram & aquam in utroq; multum adfinitatis esse: Verùm in modo coctionis & elementorum componendorum materia & forma plurimum differentiae existere non dubitamus: Figulinae n. testae artificialem formam, tinctura Philosophica naturalem omninò habet, iisq; tantò nobiliorem, quantò hujus materia illarum excelentior: Utrumque opus terreum quidem est, at in Philosophico nihil esse dicitur, quod coelum aëris non petierit, in illo terra crassa, & foeculenta praedominatur: Effectus utroq; lapis est, ibi communis, hic Philosophicus: Quo nomine persona quaedam seducta factitios lapides seu lateres magno numero cistae inclusit uni, alteri verò silices candidiores ad certum tempus, Diabolicis conjurationibus desuper factis, quibus hi in argentum, illi in aurum purum converti debuerunt: At cùm hi Philosophorum lapides esse putarentur, ideóque magna pecuniae summa in varias res coëmendas effusa esset, dum expectaretur novum aurum & argentum, ad certum tempus, quo cùm id non appareret, nec lapides in aurum, quod sperabatur, conversi essent, pudorem

rem mors fintit: Non enim inde, in quo naturaliter non inest, peti debet aurum vel argentum, cùm Magia diabolica in operibus hisce divinis locum non inveniatur, sed tantum ab iis distat, quantum ejus author ab homine devoto & pio, infernus à coelo: Ita etia~si verus lapis Philosophicus habeatur, non tamen quisquam sibi persuadeat, res impossibiles hoc praestari posse, ut Isaac admonet: Cùm ad impossibilia nemo astringatur, tam per leges naturae, quam Politiae: Inde de gemmarum per eum transmutatione, vitrique malleabilitate praestanda quilibet ipse dignoscat, an hae res sint possibiles & huic naturae convenient nec ne: Multa per allegoriam dicere Philosophos Geber affirmat, & de seipso, quod ubi clarè locutus sit, nihil dixerit, ubi autem per figuram, ibi veritatem, tanquam triticum sub paleis absconderit: Quae quis seminat, eadem & metet, quod in vegetabilibus & animalibus locum habet, quamvis diversae species à seminatis aliquando proveniant: An haec metallis applicari debea~, quae non per semina propagantur, ut illa, considerandum erit: In his partes solummodò sunt homogeneae, sulfur & argentum vivum, in istis heterogeneae seu organicae existunt: In his nulla receptacula seminis, in istis verò sunt: In his nulla nutritio, augmentatio aut extensio in omnes dimensiones invenitur, in illis maximè: Imò haec sunt elementata pondera solam mixtione~ agnoscentia; illa etiam pr,eter mixtione~, animam vel vegetativa~ vel sensitiva~: Nihil ominùs esse aliquid in subterraneis locis, q+ jam non est aurum, at post mille annos futurum est aurum per naturam, absque dubio verum est: Hoc quis esse auri semen analogum negabit? Cùmque aurum & natura aurifica sunt unius originis, licèt haec nobilioris formae, ideóque cognito auri semine, de hujus quoque constabit: Philosophi siccum & humidum, seu sulphur & argentum vivum id esse affirmant, quod purissimum ex duobus montibus petendum sit.

Dieser Löw keine Federn/aber jener hat.

Antlona fugiens.

Vi ctor quadrupedum Le o pectore fortis & un-
gue Absque me tu pu gnat dissimu lat que fugam

Hippom. sequens.

Vi ctor quadrupedum Le o pectore for ris & un-
gue Absque metu pu gnat dissimulatque fugam.

Pomum morans.

Victor quadrupedum Leo pectore fortis & ungue
Absque metu pugnat dissimulatque fugam.

XVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Löw/so überwindt die Thier mit Stärcke und Klawen/
Streitt ohn alle Forcht/und läßt seine Flucht nicht schawen/
Setz du ihm zu ein Löwin/so geflügelt sey/welch ihn erheben/
Sich untersteh/das sie beyd möchten in Lüfften leben/
Aber er bleibt gantz fest stehn/und auff der Erden sich haltet/
Diß Bild der Natur/dir schawt den Weg/dadurch sie waltet.

EMBLE-

Hicleo, quas plumas non habet, alter habet.

EPIGRAMMA XVI.

V Ictor quadrupedum L E O pectore fortis & ungue
 Absque metu pugnat, dissimulât que fugam:
 Aligeram cui tu pedibus conjuge Leaenam,
 Quae volat & secum vult relevare marem:
 Ille sed immotus stat humo, retinét que volantem;
 Haec tibi naturae monstret imago viam.

K

LEO-

LEONEM non tam magnitudine & robore corporis quàm generositate caeteris praevalere animalibus, ab experientia notum est. Si in venatu videatur, erubescens dare terga, sese paulatim recipit, si multitudine opprimatur: Remotus ab aspectu venantium, fugam properè molitur, turpitudinem absconsione purgari existimans: Salutu caret in fuga, quo utitur, dum quid infectatur. Ejus offa solida sunt minimèque vacua, quae adeò dura dicuntur, ut inter se concussa ignem velut ex chalybe & filice reddant. Omnium maximè ignes reformidat. Videtur ex natura solis substantiam deducere. Nam impetu & calore caetera praestat animalia, uti sol sydera, praeterea oculis semper igneis & patentibus cernitur, ut sol patenti igneòque oculo terram conspicit. Leaena pro catulis dimicans oculos in terram defigit, ne venabula expavescat. Leo ubi Pardi coitum sentit, in adultera leaena supplicium fumit, & tota vi consurgit in poenam. Propterea leaena culpam & odorem flumine abluit, aut conscia sceleris & masculi metu fugientem adulterum comitatur. Quam miram hujus beluae naturam dum Philosophi contemplantur, de Leone varias allegorias, quasi hieroglyphicas scripturas de suo arcano opere attestantes, produxerunt. Leonem esse animal constans, firmum, dolis carens & suspicione animad vertentes, potiore suae compositionis Philosophicae partem huic assimilarunt. Ut enim ipse non fugit, sic nec haec: ille solidis offib. ita haec fixa & vincinescia. Leaena verò ab adulterio uti none est semper libera aut immunis, ita nec Luna seu Mercurius omni macula caret, sed ab ignaris nunc huic, mox illi materiae adjungitur, unde potius adultera conjunctio rerum in natura discrepantium, quàm verum matrimonium committitur: Ex pardo enim & leaena geniti, non habent speciosas circa colla, & armos jubas; Quo insigni ornantur solùm concepti ex Leone. Leaena itaque philosophica suo proprio mari jungatur, & genuinus generosus que inde nascetur leunculus, qui ex ungue facile agnosci poterit. Oportet verò leaenam esse non quamvis, sed alatum, quae cum leone pugnas inire possit, freta suarum plumarum pernicitate; ne scilicet illos nimia iracundia supprimatur, sed si quando

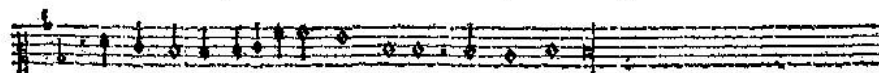
quando absque causa in furorem incidat, fugam meditari. Ipse enim dum fugituram moratur, majori erga eam amore incitatur, post litem factâ amicitîâ. Verùm quis unquam, dices, vidit leaenâ~ alatham, aut plumae leaenae quid profuerint? Prope Cytharonem montem vallis est profunda, in qua non nisi leaenae volatiles visuntur: In ipso verò montis ejusdem vertice Leo rubens versatur ex eo genere, quod Hercules trucidavit. Captandus itaque leo est, & in vallem ducendus, & mox leaenae alarae copulabitur: Illa quoque facîle se superari patietur, nempe par à pari. Post ex valle dicta in montis cacumen uterque sublimandus erit & ab hinc nunquam à se invicem fugient, at semper inviolato foedere commanebunt. Leonu~ captura, fateor, non est facilis, sed multis periculis obnoxia, nihilominus instituenda erit. Leo non pascitur cum leaena, sed separatim errat, ut tradunt. Hinc cujusque indagatio & venatio feorsim fieri debet: Quod si verò utrique à primis unguiculis, cùm primò incedere incipiant, quod fit post secundum à partu mensem, pulli leonini conquirantur, & adultiores facti, ut dictum, jungantur, res carebit omni periculo. Nascuntur autem verno tempore, quod observandum, a pertis oculis. Cùm vero post partum Leones obliquo ingrediantur itinere, ne cubile deprehendatur, ideo summâ diligentîâ & curâ inquirendi, eorumq'ue pulli auferendi erunt.

Ein vierfältige Fehrer Kugel regiret diß Werck.

*Atalanta
Regiens.*

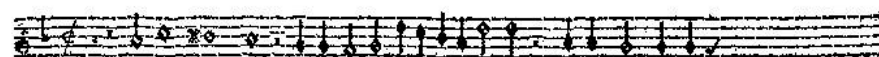

Naturæ qui imitaris o pus tibi quattuor orbes

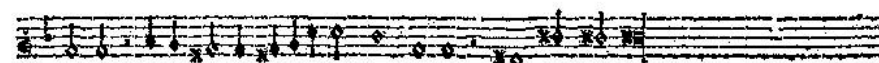

Quærendi interius quos levis ignis agat.

*Hippom.
Regiens.*

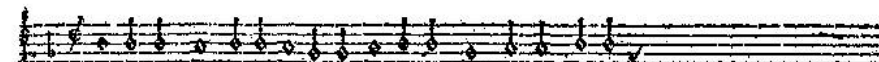

Naturæ qui imitaris o pus tibi quattuor

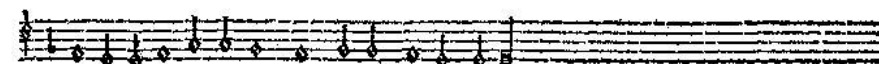

orbes Quærendi interius quos levis ignis agat.

*Tommas
Morans.*

Naturæ qui imitaris opus tibi quattuor orbes

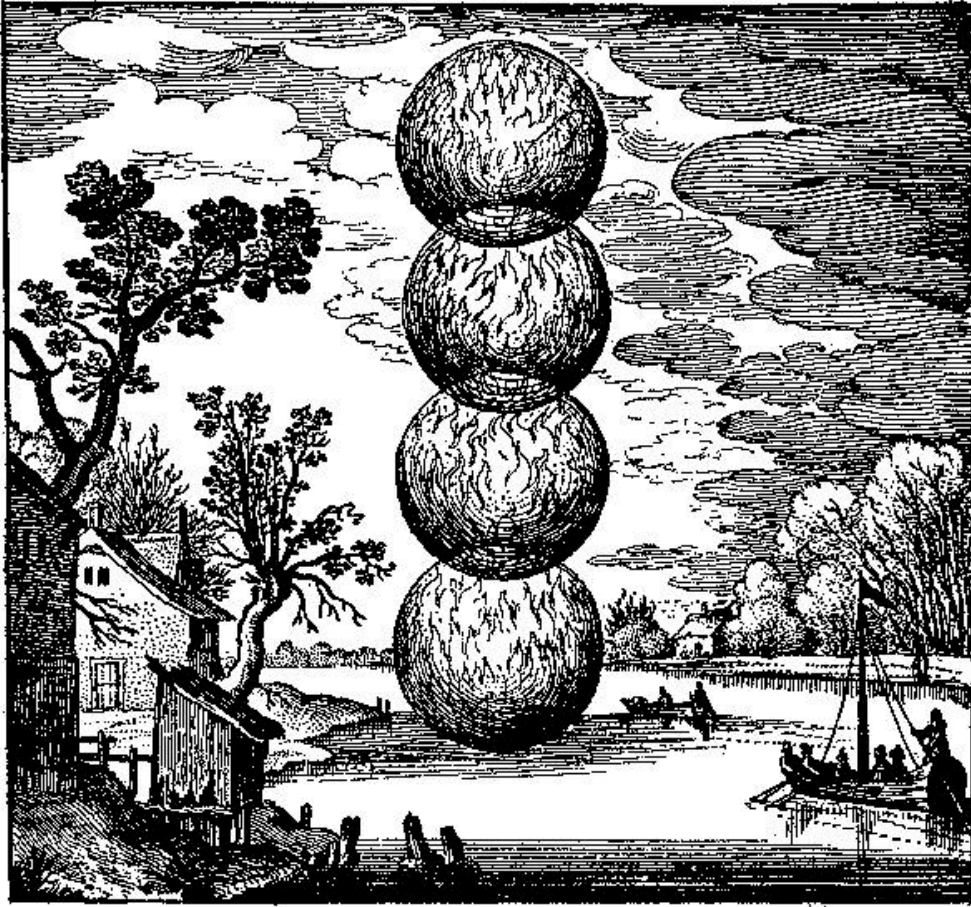
Quærendi interius quos levis ignis agat.

XVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

O Je du der Natur Werck gedenckest wol zu ermessen/
 Mußt hier Spheren holl Fehrer zu suchen nicht vergessen/
 Die unter deß Vulcani ist/die ander Mercurium zeigt/
 Die dritt hat den Mohn/in die obern die Sonne steigt/
 Welche ist das Fehrer der Natur/laß dir gäntzlich befohlen seyn
 Diß Kette/dah sie mög leiten in der Kunst die Hände dein.

EMBLE-

Orbita quadruplex hoc regit ignis opus.

EPIGRAMMA XVII.

*N*aturae qui imitaris opus, tibi quattuor orbes
Quaerendi, interius quos levis ignis agat.

*I*mus Vulcanum referat, bene monstret at alter
*M*ercurium, *L*unam tertius orbis habet:

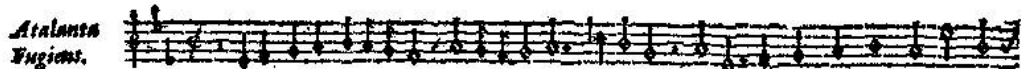
*Q*uartus, *A*pollo, tuus, naturae auditur & ignis,
*D*ucat in arte manus illa catena tuas. K 3

PHI-

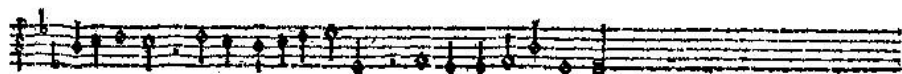
PHILOSOPHI de quatuorignium generibus ad opus naturale necesaris multis in locis meminerunt, nempe Lullius, Author Sca-
lae, Riplaeus, & alii quamplurimi: Et hinc loquens de ignibus, (Scala
inquit) *Raymondus: Notandam est, quod hic jacent contrariae operationes.*
Quia sicut ignis contra naturam dissolvit spiritum corporis fixi in aquam
nubis, & corpus spiritus volatilis constringit in terram congelatam, ita con-
trario ignis naturae congelat spiritum dissolutum corporis fixi in terram glo-
bosam, & corpus spiritus volatilis fixum per ignem contra natura~ resolvit no~
in aqua~ nubis sed in aqua~ Philos. Riplaeus clariùs de hisce ignib. Porta 3. sic
loq+tur: Quatuor sunt ignium genera, quae scire debes, naturalis, innaturalis,
& contra natura~, eleme~talsq', qui acce~dit lignu~: His ignib.utimur, & no~ plu-
rib. Ignis contra natura~ debet excruciare corpora, ipse est draco, que~admodu~
tibi dico, violenter comburens, ut ignis inferni. Ignis natarae est tertium me~
struum, ille ignis naturaliter in est cuig, rei: Ignem occasionatum vocumus in-
naturalem, ut calorem cinerum & balneorum ad putrefaciendum: Absq' his i-
gnibus tu nihil per duxeris ad putrefactionem, ut possit separari tua materia,
ut simul sit proportionata ad novam conjunctionem: Fac igitur ignem intùs
in tuo vitro, qui comburat corporae efficacius, quàm ignis elementalis: Hae illi:
Ignes verò dicuntur, quia virtute~ ignea~ habent, naturalis coagulan-
do, innaturalis dissolvendo, contra natura~, corrumpen~do, eleme~talis,
calore~ & primu~ motu~ administrando: Atq; in his catenatus ordo ob-
servatur, ut secu~dus à primo, tertius à secu~do, quartus à tertio & pri-
mo simul incitetur ad actione~, sic ut unus fit agens, & alter patiens, i-
démq; age~s & patie~s diverso respectu: Quod in annulis seu stylis fer-
reis per magnete~ continuatis, & mutuo attactu co~nexus animad ver-
titur, ide~ in hisce ignib. Eleme~talis n. instar magnetis, vim sua~ mittit
per secundu~ & tertiu~ ad quartu~ usq; & unum alteri per operationes
mutuas conjungit & cohaerere facit, donec interna actio inter supe-
riores peracta fit. Primus est ignis elementalis re & nomine, secu~dus
aër est sive aërius, tertius aqueus seu lunaris naturae, quartus terreus:
De primo supervacaneu~ est, aliquid dicere, quia omni videnti & ta~
ge~ti cognitus est: Tres reliq' sunt dracones, me~strua, aquae, sulfura &
Mercurii; Dracones, quia venenositatis participes, devorent sui ge-
neris

neris serpe~tes, corpora sibi co~mixta attera~t & altere~t, hoc est solva~t & coagule~t: Me~strua dicuntur, quia ex illis foetus Philos. producitur & nutritur, usq; ad ejus nativitate~: Lullius in lib. de quinta esse~t. dist. 3. duplex habet menstruu~, vegetabile & minerale; Riplaeus in pr'efatione portaru~ triplex, quae reverà unu~ sunt & co~veniu~t: Ex omnib.n. illi simul sit generatio foetus & aqua alba ejus ortu~ pr,ecedit, quae nō est de substa~cia foetus sed superfluitate, ideoq; sigreg~ada: Aquae sunt, quia aquea~ natura in igne oste~dat, hoc est, fluxum & liquiditate~, quae aquae co~venit: Aquaru~ esse diversas & mirabiles proprietates co~stat, quaru~ aliae sunt lapidesce~tes, du~in durissimos tophos ad aedificia hominu~ peraptos coagula~tur: Hisce per similes fsut aquae; Philos. minerales, quae indurescu~t, & in lapideam resistantia~ transeunt: Sulphura quoq; appella~tur ob sulphuris virtute~, qua~ in se habe~t: Nam sulphur naturae cum alio sulphurem iscetur & fit unu~, & duo sulphura ab uno solvuntur, unumq'; à duob. segregatur, & sulphura a sulphurib. contine~tur, ut Yximidius in turba inquit: Quid autem sulphura sint ibidem Dardaris declarat his verbis. Sunt autem sulphura animae occultae in quatuor elementis, quae per artem extractae se invicem continent naturaliter & conjunguntur: si autem occultum, quod est in ventre sulphuris, aqua regatis & bene mundetis, occultum obvians suae naturae laetatur, similiter aqua pari suo. Mosius quoq; dica~, inquit, vobis jam quid fit: Unum quiden, quod est argentum vivum igneu~, duo, corpus in eo compositum, & tertium est aqua sulphuris, qua abluitur & teritur ac regitur unum, donec opus peragatur. Quod de sulphurib. dictum, idem de totidem Mercuriis intelligendum erit: Sic n. ille ipse Mosius in sequentib: *Argentum vivum Cambar est magnesias, argentum verò vivum seu auripigmentum est sulphur, quod ascendis de co~posito misto: sed testimonia, cū sint infinita & cuique obvia, intermittam huc plura adducere: Hi quatuor ignes quasi sphaeris & orbibus inclusi sunt, hoc est, singuli habent singula centra, à quibus velad quae eorum te~dat motio, at nihilo minùs ita partim à natura, partim ab arte colligati observantur, ut unus absque alio nil aut parum operetur, imò unius actio alterius fit passio, & econtra.*

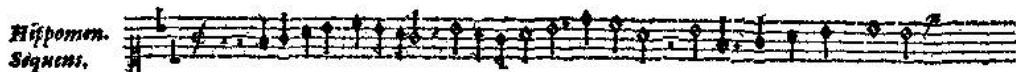
Das Feswer macht feswrig/nicht güldin/
sondern das Gold.

Si quod a gens fu erit naturæ mittit in orbem vires atque

fu as multiplicare cupit, multiplicare cupit.

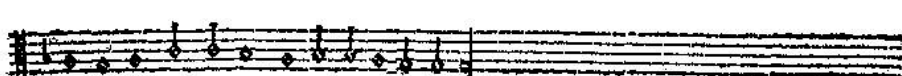
Si quod a gens fu erit naturæ mittit in orbem vires

atque fu as multiplicare cupit, cupit, cupit.

Si quod agens fuerit naturæ mittit in orbem

Vires atque suas multiplicare cupit.

XVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

¶ In jedes wirckendes Ding der Natur rund umb sich läßt gehn/
Seine Krafft/dadurch mag ein Vermehrung geschēhn/
Also das Feswr alles/so ihm nahet/pflegt feswrig machen/
Und nichts bringt ein Werck so edel ohn Ursachen/
Das Gold kan nicht geben deß Feswrs/noch Feswr deß Goldes Krafft/
In jedem Ding sein eigen Samen natürlich hafft.

EMBLE-

Ignire ignis amat, non aurificare, sed aurum:

EPIGRAMMA XVIII.

*S I quod agens fuerit naturae, mittit in orbem
Vires atque suas multiplicare cupit.
Obiva sic ignis facit ignea cuncta, nec est res,
Absque sua causa nobile quae det opus.
Aurum nil ignit per se, nil ignis in aurat,
Quod libet agnoscit quod sibi semen inest.*

L NATURAE

NATURA opera~di ratio est in omnib. universi individuís, ut simplici utatur processu ad unu~ simplice~ motu~ perficiendu~, que~ admodu~ apparet in Anatomia corporis humani, in quo unus musculus tantu~ uni inservit motui, nempe attractivo, expansivo verò alter primo oppositus, ita ut, si in gyru~ aliquod membru~ duce~du~ sit, id variis in circulum positís musculis efficiatur: Ita ignis operatio una & simplex est, ut nimiru~ calefaciat & igniat, imò sibi assimilet & co~burat omnia, quib. admovetur, si sint co~bustibilia: Hinc Avice~na in lib. de congelatione lapidu~, quod cadit, inquit, in salinas, fit sal, & q+ in igne~, fit ignis, sed quaeda~ citius & quaedam tardius, secundu~ potentia~ activaru~ & resistentia~ passivaru~: Estq'; locus in Arabia, qui colorat omnia corpora in ea existe~tia, suo colore: Ita singulae res naturales sibi à natura infusam virtute~ posside~t, qua aga~t in sibi mixta vel admote assimila~ndo & altera~do eoru~ natura~ & forma~: Quod in vegetabilib. & animalib generatio est per seminu~ propagatione~, hoc in simplicib. vel simpliciter mixtis corporib. est virtutis infusio & assimilatio: Sol, coeli lume~, radios de sese projicit in terras, qui collectis in concavis vel co~burentib. speculis, demoustra~t sese à tali causa productos esse, ac quasi formas projectibiles Solis videri: Unde constat radios solares nihil aliud esse, quam flamma~ ignea~ exte~sam & dispersam in ampla~ latitudine~, quae collecta & iteru~ in se co~de~sata instrumetis co~cavis, diaphanis & circularib. vel percussivis, co~cavis & chalybeis speculis, uti fla~mma emicat & obvia co~burit: Eundem admodu~ in quoda~ elementato corpore virtus quaeda~, velut vapor, dispergitur, quae si colligatur & attrahatur in unu~, fit aqua & ex ea aqua terra: Hinc Avice~na ante allegato loco, ex aqua, inquit, fit terra, cu~vincu~tea~ qualitates terrae & èconverso: Est aute~ res quaeda~, quâ ututurquida~ ingeniosi cù volunt re~ siccam coagulare, quae co~ponitur ex duab. aquis, & dicitur lac virginis, quod est ejus effectus certissimus. Haec ille: Sunt, qui promittant, se in magnete lapide vires duplicare vel multiplicare posse, veluti ejusmodi nobis visus est arge~to inclusus vix po~dere unius librae, qui anchora~ ferrea~ 28. libraru~ attraxit & sustinuit, q+ impossibile fuisset, nisi vis auctior & fortior reddita

in

in eo extitisset; quod absque dubio per revocationem, dispersarum virtutum in unum quasi punctum seu polum, factum fuit, vel ex magno corpore in minus attractionem earundem; Inveniuntur alii, qui plumbificum lapidem ex Saturni sulfurea aurâ in Mercurium vulgi donec inde coaguletur, infusa & retentâ, fieri posse dicant, qui Mercurium communem continuè convertat in plumbum. Quidam ex antimonio vel ejus stellato Regulo cuprum ex cupri odore, eo temporis spacio, quo quis ovum comedat, efficere posse jactant, imò omnia metalla fecisse: verum illis sua sit debita fides, quamvis in hoc mihi non fiat verisimile: Audaciores, nescio an foeliciores sunt, qui aurum ex auro deducere conantur juxta Poëtae aurei dictum: Hordea cui cordi, demum ferit hordea, in auro semina sunt auri. Habet quidem quae libet res naturalis vim quandam sese multiplicandi, at haec in vegetabilibus & animalibus saltem in actum proferruntur, neutiquam in metallis mineralibus, terrae fossilibus aut meteoris: Plantarum quaedam ex parvo seminii grano ortae dant non rarò mille aut plura feminum grana, seque ita multiplicant & propagant, idque annuatim; Animalia & suos habent foetus magni vel parvi numeri, pro cujusque natura. At aurum, argentum, plumbum, stannum, ferrum, cuprum aut argentum vivum nunquam inventum est eo modo sese vel suam speciem multiplicasse, licet unum in aliud commutatum & nobilitatum saepissimè repertum sit: Nihilominus Philosophi affirmant, ut in ignificandi principium extat, sic in auro aurificandi: verum tinctura quaeritur, cujus medio aurum fiat: Haec indaganda est in suis propriis principiis & generationibus non in alienis: Nam si ignis ignem producat, pyrus pyrum, equus equum tum plumbum plumbum & non argentum, aurum aurum & non tincturam generabit: Ad haec aurum philosophis proprium est, quod non negant pro fermento in sine operis Lapidi aurifico adjici debere, sed necessario requiri quoque afferunt. Cum fermentum ducat fermentatum in sui naturam, sine quo tota compositio ad perfectionem nunquam rediret.

So du von hieren ein ertödest/bald werden
sie sterben all.

*Aralanta
fugiens.*

Bis duo stant fratres longo ordine, pondera

terræ quorum unus dextra sustinet, alter aquæ.

*Hippom.
seguens.*

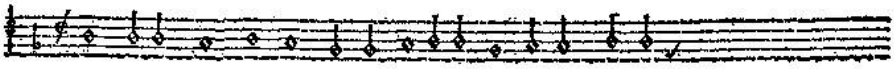

Bis duo stant fratres longo ordine, ponde-

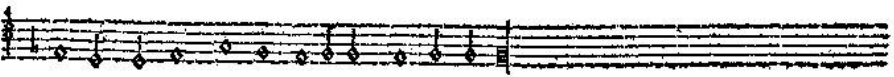

ra terræ quorum unus dextra sustinet, alter aquæ

*Pomum
morans.*

Bis duo stant fratres longo ordine, pondera terræ

Quorum unus dextrâ sustinet, alter aquæ.

XIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Brüder stehn in langer Ordnung/dabon einer offenbar
Erden hat in der Hand/der ander Wasser sehr klar/
Die ubrigen haben Luft und Fehr/so du wilt/das alle
Sterben geschwind/nur ein'n mit tode uberfalle/
Und also bald werden sie sterben/und ihr Leben enden/
Dieweil sie zusammen gehafft durch natürliche Bänden.

EMBLE-

Si de quattuor unum Occidas, subito mortuus omnis erit.

EPIGRAMMA XIX.

*B Is duo stant fratres longo ordine, pondera terrae
Quorum unus dextrâ sustinet, alter aqua:
Aëris at que ignis reliquis est portio, si vis
Ut vereant, unum tumodò morte premas:
Et consanguineo tollentur funere cuncti,
Naturae quia eos mutua vincta ligant.*

L 3 POETAE

POETAE fingunt Geryonem Hispaniae regem tricorpore extitisse, qui boves purpurei coloris habuerit, quibus canis caput duorum & Draco septem, ut excubitores praefecti erant: Ipse autem Geryon Chrysaoris ex sanguine Medusae nati filius, & Draco Typhonis & Echidnae, traditur: Quae cum nulli historiae aut rei, prout sonat, veritati convenient, & in omnib. Chymicis allegoriis applaudant, non immerito hisce à nobis aggregata sunt: Per Geryonis verò terna corpora, tres facies in uno patre visas, juxta Hermetis mente, intelligimus, vel, ut alii volunt, quatuor, ad elementa totidem respicientes: Ex quadrangulo n. debet fieri triangulus, ut ille ex circulo factus, sic hic in circulum reversurus: Est autem corporum Geryonis, aut elementorum tanta consanguinitas & naturalis conjunctio, ut uno superato vel occiso & reliqua ex sese concidant & putrefiant absq; ulla vi manuali adhibita. De bicorporib. notum est, quod uno mortuo & alter tabescat: quemadmodum puerum 4. annorum aetatis in Italia vidimus bicorpore, qui fratris sibi adhaerentis caput intra suum corpus abscondebatur, caetera propendebant umbilicatenus, in quo colligati seu connatierant: Quod si ille, qui propendebat, & quia longè minor, gestabatur ab alio, duriùs circa manus aut pedes tangeretur, hinc major dolorem sensit, imò & famem, si minor exinanitus cibo foret: Atq; haec est naturae combinatio & sympathia, quâ membra & partes unius corporis vel cum alio connati afficiuntur, & in se invicem commoventur; Ex quib si unum fit sanum & illaesum non tamen inde reliqua necessariò sana aut illaesa manent, si verò laesum graviter, & reliqua compatiuntur, eotèmq; malo per-eunt: Sic si vicinus multum lucri faciat, inde nihil commodi ad vicinum pervenit, at si incendium patiatur, plurimu~ mali: Nam tua res agitur paries cum proximus ardet: Ex unius itaq; horum quatuor fratrum interitu, quod & alii tres moriantur, non est à veritate absolum, cum id variis modis contingere possit, vel quia uno partu & patre ac matre editi eosdem vitae terminos, ut initia, experti sint, ut quibusdam contigisse legimus, fortè ex astrorum inclinatione, vel quia non solu~ animis, sed & corporis artub. cohaereant, vel mentis conster-

consternatione, forti imaginatione in pestifera lue, vel ex foederis voto: In India sub imperio magni illius Mogolli (qui nonus nunc ex posteris Tamberlani ibi regnat) gens quaedam Ethnica degit Pythagoricorum nomine, apud quam ab antiquo tempore hic mos observatur huc usq; ut si maritus moriatur, uxor ejus igne comburatur, aut ut nunc, perpetuò in summa infamia vivat, de relictis ab omnib & quasi pro mortua habita, quod ideò factum, ne venenis uxores viris suis vitam abrumperent, nisi & ipsae mori vellent: Sic in opere Philosophico, uno ex fratribus mortuo, & alii igne pereunt, non coactè, sed ultrò, ne cum moestitia & infamia superflites vivant: Aut si unus petatur fuste, ferro vel lapide, ipse intestinum bellum cum fratribus incipiet, ut patet in Terrigenis ex dentibus draconis natis contra Jasonem, & alibi etia~ contra Cadmum insurgentibus, atque sic omnes mutua internecione cadent: Tange enim vellaede aërigerum, & ipse insurget in duos simul, sibi propinquiores, nempe aquarium & igniferum, sed hi utrinq; in terrigerum & primam pugnam cientem se opponent tamdiu, donec mutua sibi dederint & acceperint vulnera, quibus extinguantur: Ita enim comparatum est cum fratribus, quod quò se impensius & acriùs ament, si semel se inceperint odisse, irreconciliandi sint, sed se ad necem persequatur, veluti ex melle dulcissimo in calidiori stomacho aut epate corrupto bilis amarissima generatur. Interfice ergo vivum, sed ita, ut mortuu~ resuscites, aliàs mors occisi tibi nihil profuerit; Mors enim illum revelabit, nempe dum resurget, & fugient ab eo mors, tenebrae & mare, ut Hermes testatur, solisque radios Draco fugiet, qui foramina Observabat, filiùsque noster mortuus vivit & Rex ab igne venit: *Belinus* in sua metaphora apud *Rosarium* idem innuit, cùm dicit: *Et hoc fiat, quando extraxeris me partim à natura mea & partim uxorem meam à natura sua, & postea occidatis naturas & suscitamur resurrectione nova & incorporali, eò quod postea mori non possumus.*

Cap. 3.

Die Natur lehret die Natur des Fehlers zu überwinden
bald werden sie sterben all.

*Atalanta
fugiens.*

Flam ma vorat quæ cuncta velut Draco, gnauiter ur-

fit virgi nis eximium vi superare decus, decus.

*Hippom.
sequens.*

Flam ma vorat quæ cuncta velut Draco gnauiter

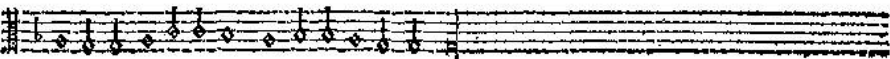

urfit virginis eximium vi superare decus, decus.

*Pomum
morans.*

Flamma vorat quæ cuncta, velut Draco, gnauiter urfit

Virginis eximium vi superare decus.

XX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Die Flamme/so alles frißt/gleich einem Drachen thät begehren
Ein Jungfräwliches Bild mit Gewalt zu verzehren/
Drumb sie von Thränen naß gesehen ist von einem Mann/
Welcher ihr zu helffen mit Raht und That zeigt an/
Also bald er sie bedeckend unterm Schildt/den Feind thut erwachten/
Und lehret sie sein dräuen gantz hernach zu verachten.

EMBLE-

Naturam natura docet, debellet ut ignem.

EPIGRAMMA XX

*F Lamma vorat quae cuncta, velut Draco, gnaviter ursit
Virginis eximium visuperare decus:
Hinc lachrymis suffusa viro dum fortè videtur,
Ille fuit miserae ferre paratus opem.
Protinus hanc clypeo velans contendit in hostem,
Et docuit tantas spernere mente minas.*

M

COM-

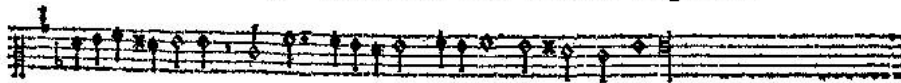
COMMUNE Philosophorum symbolum est, quo se mutuo agnoscant, naturam à natura duci, doceri, regi, superari, nempe discipulam à magistra, pedissequam à domina, subjectam à regina, imò filiam à matre & affinem ab affini: Id quàm verum fit à quotidiana patet experientia, in educatione sobolis apud homines, aliisque actionibus, ut literaria institutione, dominatione & similib. De lusciniis scribit Plinius, quod una aliam in canendo erudiat, attendat, observet, imitetur, vincat aut se victam doleat, quòdque in certamine aliquando superata gutture rupto, pereat & in medio cantu exanimis cadat: Videmus quoq; quomodo omnia avium genera suos pullos ad huc implumes ac teneros ad volatum incipiant assue facere & instituere, ut non solùm in illis natura, sed quoque ars aut usus volandi habitum compararit, quamvis potentiam & organa ad eam actionem exercendam sola natura dederit, sine quibus nec institutio seu ars fundamentum aut locum inveniatur: Ita hinni ad cursum ab equa, catuli ad latratum à cane & vulpeculae ad dolos instruuntur, nec ulla natura seu naturae species animata & sensitiva invenitur, quae non aliam naturam, nempe suam sobolem ducat, doceat & regat vel ab alia, nempe parente, se superari patiatur. In vegetabilibus disciplinam ejusmodi non animadvertimus, attamen usus in illis hominumq; manus plurimum valere observatur; Nam dum messis in herba est, expurgari ab inutilibus carduis, loliisq; potest, dum arbor adhuc virga existit, incurvari & ad placitum ut crescat, cogi potest, Sic in metallis & Philos. subjectis una natura aliam in igne tenet, conservat & tutatur; prout notum est fusoribus & docimastis, imprimis verò rerum naturalium magistris: Ferrum argento & auro ad huc tenello & spirituali, ut vocant, in mineris suis cum Cadmia, arsenico, antimoniove praedatore commixto, plurimum subvenit & obstetricem manum praebet, si in igne furnorum in mineras exurendas conjiciatur; Eodem modo ipsum ferrum, si in chalybe mutari debeat, ne comburatur, salvatur lapidibus albis ad littora maris inventis: Nonnulli pulveribus metallicis liquefaciendis ne pereant nimio igne, super injiciunt vitri cristallini pulveres, aut sel vitri: Hujus vice Philos: sua Eudica utuntur

tu~tur, quàm Morienus dicit esse quoq; sel vitri & in vitreis vasis que~da~: Calor n.ignis corpus ipsum festina co~bustione co~sumit: At Eudica ei apponitur, ipsa corpora interra~ mutaba ab omni cobustione curabit: Na~ carpora postqua~ suas jam no~ retine~t animas, citò comburu~tur: Eudica (foex vitri) quide~ bene omnib. corporib. co~venit: na~ ea vivificat & aptat, & ab omni co~bustione defendit: Haec Morienus Romanus: Haecitaq; est natura, quae docet alia~ natura~ contraigne~ pugnare, eiq; assueferi, quae est magistra institu~s discipula~, & si bene respicias, quae est regina rege~s subjecta~, & quae est filia nobilita~s matre~; Hic est servus ille rube~s, q+ matri suae odoriferae matrimonio co~ju~gitur, & ex illa generat pare~tib. suis longè nobiliore~ progenie~: Hic est Pyrrhus Achillis filius & juvenis rubri capillitii, aurei vestime~ti, oculis nigris, pedibus albis: Hic est eques torquatus gladio & scuto co~tra dracone~ armatus, ut ex faucib. ejus eripiat virgine~ in violata~ Albifica~, Beja~ seu Bla~ca~ cognomine. Hic est Hercules mo~stricida, qui Hesione~ Laomedo~tis filia~ Ceto immani exposita~ liberavit à mo~stro: Hic est Perseus ille, qui Andromeda~, Cassiopes & Cephei, Aethiopu~ regis filia~ à mo~stro marino, oste~so capite Medusae defe~dit, & à vinculis erepta~ in uxore~ duxit: Hic est, qui co~parari potest cu~ antiquis Romanis illis liberatorib. & purgatoribus *M. Cursio. L. Scaevola, Horatio Coclite, Manlio Capitolino*, & his similib. ut urbe~, veluti matre~, periculis eripiat. Est n.haec naturae ad perfectione~ alicujus operis te~de~tis ratio & via, ut ex uno aliud, ex imp+fecto p+fectius deducat & ex pote~tia actu~ faciat, nec omnia in mome~to, sed unu~ post aliud, absolvat: Nec hoc solu~, sed Vicariu~ quoq; sui inprimis statuit, cui relinquit potestate~ vit,e & necis, hoc est, forma~di alia, Exe~pli gratiâ, in generatione hominis longo ut pote dece~ me~siu~ processu utitur, ubi primò cor juxta Aristotelis me~te~, fabricat, ta~qua~ vicariu~ & pr,ecipuu~ viscus, cor verò reliqua deinde me~bra ad nutritione~, vita~, sensus & generativa~ pote~tia~ neccessaria, delineat, efformat & perficit, iisq; vita~ & spiritus vivificos imp+tit p+ systole~ & diastole~ sive dilatatione~ & compressione~ arteriaru~, qua~diu à morbis & viole~tia no~ impediatur: Atq; sic una natura aliam docet, q+ pro exemplo operis Philos. seu clarissimu~, annotabis & sequôris.

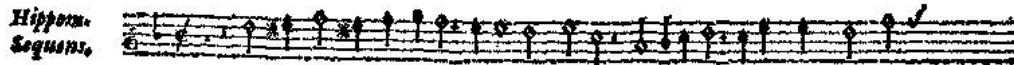
Mache von Mann und Weib einen Circkel/darauf ein
 Quadrangel/hierauf ein Triangel/mache ein Circkel/und
 du wirst haben den Schein der Weisen.

Fœmina mas que unus fiant tibi circulus ex quo sur-

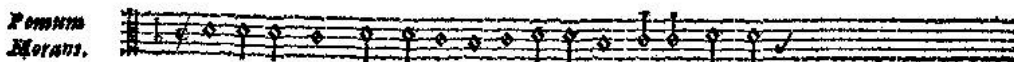
gat habens æquum forma quadrata latus

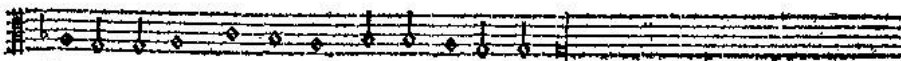
Fœmina mas que unus fiant tibi circulus ex quo sur-

gat habens æquum forma quadrata latus.

Fœmina masque unus fiant tibi circulus, ex quo

surgat habens æquum forma quadrata latus.

XXI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

A Mh Mann und Weib mache dir ein Circkel allermassen rund/
 Darauf zieh ein Figur so vier Ecken hat zur stundt/
 Bald verkehr solch in ein ander/so drey Ecken hat eben/
 Und diese laß widerumb ein Circkel rund dir geben/
 So ist gemachet der Schein/welchs so du nicht kanst wissen/
 Die Geometrische Lehr zu verstehen sey geflissen.

Fac ex mare & foemina circulum, inde quadrangulum, hinc triangulum, fac circulum & habebis lap. Philosophorum.

EPIGRAMME XXI.

F Oemina màsque unus fiant tibi circulus, ex que
Surgat, habens aequum forma quadrata latus.
Hinc Trigonum ducas, omni qui parte rotundam
In sphaeram redeat: Tum L A P I S ortus erit.
Sires tanta tuae non mox venit obvia menti,
Dogma Geometra si capis, omne scies,

M 3

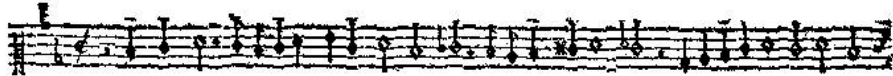
PLA

PLATO Philosophus ille celeberrimus menti humanae noticias, quae sunt artium & scientiarum omnium fundamenta, esse quasi insculptas & impressas actu tradidit, quarum rememoratione & repetitione omnes doctrinas capi & cognoscià quoquam posse; Quod ut probet, introducit puerum adhuc tenerum, rudem & literis incultum, cum quo ita interrogationes geometricas instituit, ut puer ad quaestiones omnes rectè respondere animadvertatur, & nolens volènsque sive inscius, in media tam arduae scientiae penetralia pervenisse. Unde omnem doctrinam & disciplinam non ab initio disci vel hauriri, sed saltem recordatione in animum revocari & revolvi a pueris statuit, colludens ad magnum suum annum, quo ante 48. millia annorum solarium eadem personae, res & actiones, ante coeli revolutionem, eodem modo, quo nunc, extitisse ab eo dicebantur: Verùm haec esse absque ullo veritatis fundamento somniis persimilia, nemo non intelligit. Esse nobis insitas quasda~ scintillas noticiarum, merasq; potentias, in actum per usum & institutionem reducendas, non negamus, sed eas esse tantas & tales: ut artium & scientiarum absque ullo praecedente cultu sint seminaria, inficias imus: Unde igitur scientiae & artes provenerunt, si homines non eas invenerint, an ex coelo vel à Diis gentium primitus traditae fuerunt, quaerent alii? Respondeo, aliud est dicere, sub cineribus tegi prunas ardentes tantâ copiâ, ut si saltem, remotis cineribus proferantur, sufficiat ad ciborum coctionem aut calefactionem frigidorum nostrorum artuum, aliud est, affirmare saltem scintillas exiguas ibi latere, quae antequam sint usui ad coctionem aut calefactionem, industriâ, arte & curâ humanâ fovendae, excolendae & augendae sint suis fomitibus, aliàs facile extinguì posse: & in frigidos cineres totas redigi: Ultimum Aristotelici, primum Platonici asserunt: At ultimo astipulatur ratio & Experientia, primo saltem phantasia seu imaginatio. Unde quaeri posset, cur Plato suae scholae ostio inscripserit, Geometriae rudem in id non admitti, cùm & puerulos eam actu scire affirmarit? An sunt homines fortè pueris ineruditiores? Aut quae pueri sciunt, an adultiores illa oblivioni tradiderunt?

runt? Id non opinandum erit; quia videmus brutam à natura edocta abhorrere & cavere pericula ab igne, aqua, casu praecipiti & his similia, etiam recens in lucem edita, infantem non sapere aut cavere talia, nisi laesum aut digito parùm usto ad flammam candelae instar pyraustae, quae alas adurit & decedit: cur apicula, musca, culex in ignem suo celerrimo volatu se non praecipitant, cùm ab experientia non noverint periculum inde ipsis exoriturum? Quia natura eas docuit, at non hominem recens natum. Si Geometria adeò naturalis & facilis est pueris, qui fit, quod ipsi Platoni quadratura circuli non innotuerit, adeò ut Aristoteles Platonis discipulus eam scibilem esse, ad necdum scitam affirmârit; Verùm hanc Philosophis naturalibus non incognitam fuisse apparet ex eo, quod circulum in quadrangulum co~verti jubeant, & hunc, per triangulum, iterum in circulum: perque milli intelligunt corpus simplicissimum absq; angulis, uti per quadrangulum, quatuor Elementa, quasi dicant, fumendam esse corpoream figuram simpliciore~, quae inveniri possit eamq; in quatuor colores Elementales dividendam & futurum quadrangulum aequilaterum. Quadrationem autem hanc esse physica~ & naturae conveniente~, quilibet intelligit. Ex qua lo~gè plus utilitatis ad Rempu b.ut & plus illustrationis ad humana~ mente~ p+venit, quàm ex illa mathematicâ & merè theorica seu à materia abstractâ. Illa ut addiscatur, Geometram de solidis corporibus agentem oportet investigare, quae figurarum solidarum, exempli gratia, Sphaerae & Cubi profunditas agnoscatur & ad usum seu praxin manualementem transferatur: Si sphaerae capacitas seu circu~ fere~tia fit 32. pedum, quantu~ erit unu~ ex cubi lateribus, ut capacitatem hujus sphaerae adaequet, econtra, si sphaera 32. me~suras cepiat in tanta circu~fere~tia, quantum erit latus unu~ cubi, ut tantundem capiat, aut respiciendo à mensuris, quaru~ capax est sphaera vel cubus, ad pedes cujusq; circu~fere~tiae. Similiter volu~t Philosophi quadra~gulu~ in triangulu~ ducendu~ esse, hoc est, in corpus, spiritu~ & animam, quae tria in trinis coloribus ante rubedinem praevis apparent, ut pote corpus seu terra in Saturni nigredine, spiritus in lunari albedine, tanquam aqua, anima sive aër in solati citrinitate: Tum Tringulus perfectus erit, sed hic vicissim in circulu~ mutari debet, hoc est, in rubedine~ invariabilem. Quae opetatione foemina in masculum conversa & unum quid cum ipso facta est & senarius primus ex perfectis numerus absolutus per unum, duo, cùm ad monadem iterum redierit, in quo quies & pax aeternae.

Wenn du hast das weisse Bley/so mache der Weibertwerck/
das ist/kochte.

*Atalanta
Eugens.*

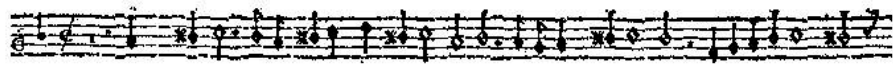

Quisquis a mas facili multum præstare la bore, Sa-

turni in faci em(quæ nigra)sparge nives, nives.

*Hippomen.
Sequens.*

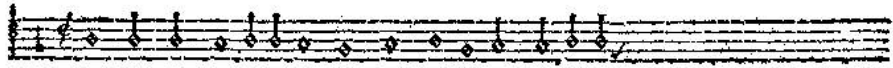

Quisquis a mas facili mul tum præstare la bo-

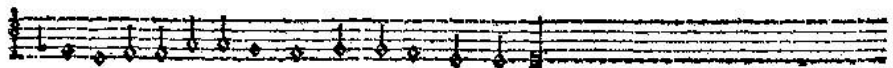

re, Saturni in faciem (quæ nigra) sparge nives, nives.

*Pomum
Morans.*

Quisquis amas facili multum præstare labore,

Saturni in faciem(quæ nigra)sparge nives.

XXII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Ob Er du begehrest mit weniger Mühe viel zu vollenbringen/ (gen/
Solst in Saturni Gesicht (so schwarz) ein Theil Schnee schwin-
Und es wird dir werden ein Bley mit sehr weisser Klarheit/
Nach welchem nichts uberig ist/als nur Weibliche Arbeit/
Den kochte/wie thut ein Weib/so läßt ihr Häfen am Feuer stehn/
Aber laß du die Traut in ihrem Wasser zergehn.

EMBLE-

Plumbo habito candido fac opus mulierum, hoc est, COQUE

EPIGRAMMA XXII,

Q Uisquis *amas facili multum praestare labore,*
Saturni in faciem (quae nigra) sparge nives:
Et dabitur tibi materies albissima plumbi,
Post quod, foemineum nil nisi restat opus.
Tum C O Q U E, ceu mulier, quae collocat ignibus ollas,
Fac sed ut in propriis T R U T A liquescat aquis.

N

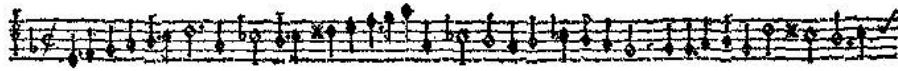
QUEM-

QUEMADMODUM intriviis statuæ Mercuriales unà cum indice & inscriptione poni solent ad deducendum ancipites viatores in viam rectam sic quoque à Philosophis sententiæ quædam acutæ hinc inde in eorum libris & voluminibus allegoricis & dubiis sparsim statuuntur, ut investigator veritatis iis admoneri possit, & in semitam veram quasi manu duci: Ex hisce hæc emblematica inscriptio una est: Cujus hæc mens habetur, quod exaere Philosophico faciendum fit plumbum, ex plumbo stannum, quod à Gebro vocatur plumbum album, qui docet quoque, qua ratione Saturnus per lotionem cum Mercurio migrent in Jovem; Quia propter huic indici, quavis Battologo, fides adhibenda est, si quando boves Philosophicas prodat, quo loco versentur, dum montibus, inquit, erant, & erant sub montibus illis: Multi enim, ut Arnoldus in novo lumin. c.i. testatur, in montibus errantes hæc animalia non cognoscunt: Venduntur autem palàm minimo precio: In summis montibus etiam æstate non nunquam, nives observantur, ac nubes sæpissimè, quibus tanquam vapore & aqua plumbum nigrum abluitur & in candorem vertitur: In imis verò vallibus & fodinis illorum cristalli ex glacie congelati & indurati inveniuntur unà cum lapide speculari & talco ad albedinem & venustatem faciei commendato, si oleum inde fiat: Inprimis verò Mercurius clarus & currens, qui benè præparatus Saturni naevos emendat, eumque in folium Jovis evehit: Non autem Saturnus & Jupiter de vulgaribus intelligi debent, quia vulgaria metalla non intrant in opus physicum, sed de longa præparatione purgatis & physicis factis: Saturnus omnium gentilium aut potius aureolorum pater est, & prima porta arcanorum: Cum hoc, inquit Rhasis in epist. aperiuntur portæ scientiarum: Huic succedit filius Jupiter, qui patrem de regno deturbavit & eviravit, ne scilicet plures generaret filios; Ex membro verò virili in mare projecto nata est Venus foeminarum pulcherrima: Ex Jove, qui est plumbum candidum præparatum, nati sunt planetae reliqui, ut Mars ex Junone. Mercurius ex Maja, Atlantis montis Mauritaniæ filia, Luna & Sol ex Latona: qui quatuor sola coctione seu opere mulierum, in lucem pro-

prodeunt: Per coctionem verò maturatio, & crudiorum partium dispersio intelligitur, quae fit per Vulcanu~ in Philosophiae vasis: Non enim arbitrandum est, quod vulgaris fit coctio, quantum ad operandi modu~, sed quoad finem cum ea convenit: Ut enim mulier pisces in aquis maturat, hoc est, omni superflua humiditate ab illis in aquas & aëre~ resolutâ molliat, bullit & coquit, sic Philosophus suum subjectum tractat, id in aqua propria, quae aceto acerrimo fortior est macerando, collique faciendo, solvendo, coagulando & fixando in Hermetis vase, cujus juncturae sint strictissimè clausae, ut decet, ne aqua exhalet, & id, q+ in vase est, co~buratur: Hoc est vas supra vas & olla Philos; balneum laconicum, in quo senex fudat: Sunt, qui pisces, carabos, canculos vel pisa recentia bulliant in duplici olla, ita quod jam dicta sint in olla superiori, & aqua sola in inferiori, sintq'; ollae una supra aliam dispositae cum orbibus, ne vapor exeat: qua ratione solus vapor aquae ascendens penetrat contenta & maturat, facitque ea tenera & mollia longè perfectiùs, quàm si in aqua bulliissent. Hic est Philosophorum modus laudatissimus, quo id, quod durum est, emolliant, quod compactum, dissolvant, quod densum rarefaciant: Aër enim est seu vapor insensibilis, qui fructus in arboribus maturat, coquit & perficit, non aqua cruda & frigida, quatenus talis: Aër quoque est, qui poma aurea in Hesperidum hortis tingit & colorat: Nam, si bene consideretur, ebullitio aquae, quâ carnes crudae coquuntur quoad sint esui utiles, nihil aliud est, quàm aquae rarefactio & in aërium vaporem transmutatio, cùm bullae sint aër intra aquam contentus, quae faciliè evanescunt, aëre ex aquis in suam sphaeram se conferente, & aqua in centrum suum subsidente.

Es regnet Gold/dieweil Pallas wirt geboren/zu Rhodys/
und die Sonn bey Venere ligt.

*Atalanta
fugiens.*

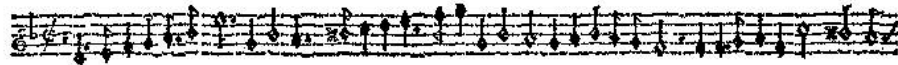

Res est mi ra fi dem fecit, fidem fecit, sed Græcia nobis Ejus

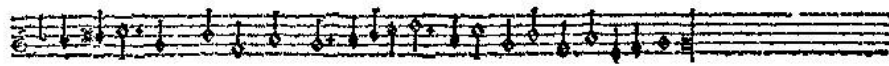

apud Rho di os quæ celebrata fuit, fuit.

*Hippom.
sequens.*

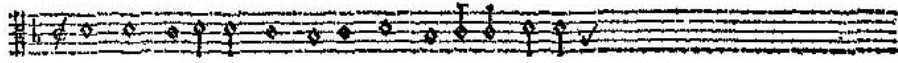

„Res est mi ra fi dem fidem fe cir, sed Græcia nobis Ejus

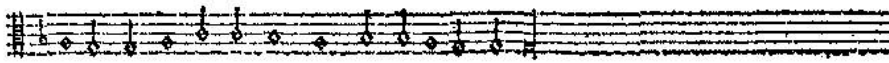

a pud Rhodios quæ celebrata fuit, fuit.

*Pomus
morans.*

Res est mira fidem fecit sed Græcia nobis

Ejus apud Rhodios quæ celebrata fuit.

XXIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In Wundersach ists/so die Griechen uns lehren für Wahrheit/
Welch zu Rhodys gewesen berühmet in alter Zeit/
Sie zeugen/das von Gold gefallen sey ein fruchtbar Regen/
Wie die Sonn bey Venere in Liebes Brunst gelegen/
Auch auß Jovis Gehirn/wie Pallas thäte außsteigen/
So muß auch in dein'm Geschirr/wie Regen/Gold sich zeigen.

EMBLE-

Aurum pluit, dum nascitur Pallas Rhodi, & sol concumbit veneri

EPIGRAMMA XXIII.

R Es est mira, fidem fecit sed Graecia nobis
 Ejus, apud Rhodios quae celebrata fuit.
 Nubibus Aureolus, referunt, quòd decidit imber,
 Solubi erat Cypriae junctus amore Deae:
 Tum quoque, cum Pallas cerebro Jovis excidit, aurum
 Vase suo pluviae sic cadat instar aquae.

N 3   AURUM

AURUM aliquando in terras pluuisse, nisi allegoricè intelligeretur, insania esset, affirmare: Non enim sunt fluvii auriferi aut fodinae minerarum aurearum in nubibus, ut ibi generatum dici posset, nec tam exigui ponderis est aurum, ut cum vaporibus attractum aestimetur. Sed tropus haec omnia admittit & excusat. Quàm verè enim actu Pallas ex cerebro Jovis nata est & Sol adulterio Veneri conjuncta, tam verè & aurea pluvia cecidit; non quasi dubitemus, id utrumque accidisse, sed ut vulgarem & literalem sensum allegoricè dictis tollamus. Si enim verba sequamur nuda hujus Emblematis, nihil iis absurdus, si mentem, nil verius existit. Est autem Rhodos insula primò Ophiusa dicta ob serpentum multitudinem, post Rhodos à rosetis ibidem florentibus, deniq; & Colossicola à Colosso solis, qui ibidem existens inter 7. orbis miracula numeratus fuit. Hinc antiqui Philosophi, cùm eorum materia mercurialis cruda instar serpentis se habeat, postea verò praeparata & cocta Rosae purpureum assumat colorem, à Rhodo insula quasdam similitudines sumpserunt: Eadem quoque causa est, cur ei aureu~ imbrem asscripserint, cùm Sol seu Apollo Veneri concumberet: Hoc primitus tropicè dictum ansam praebuit, cur Rhodii superbiores facti, quia tanti Dii apud ipsos liberis operam dederint. Solis quasi idolum stupenda magnitudine & sumptu erexerint. Fuit enim, ut tradunt historiae, ille colossus 70. cubitorum altitudinis ita positus, ut na ves expanisis velis inter crura ejus tendere possent: Digiti aequabant vulgares statuas & pauci pollicem amplecti poterunt: Artifex fuit Chares Lyndius Lysippi discipulus, à quo factus est annis duodecim: Post quinquagesimum sextum annum terrae-motu prostatus, etiam jacens fuit miraculo: Soldanus Aegypti, cum Rhodum occuparet, ex aere hujus statuae 900. camelos onerasse fertur. Quod Sol est inter planetas, inquit: Philosophus, id aurum est inter metalla; atque hoc soli inprimis appropriatur ab calorem, colorem, virtutem & essentiam: Hinc aurea pluvia debetur solis generationi: cùm parvi soles à Venere concipiuntur: Habet enim Venus roseum in faciè colorem, qui si semini Solis infundatur, sobolem

lem hinc natam Rhodum revera esse oportet: Hic est formosus, rosis similis, Philosophorum filius, qui omnium oculos & mentem ad se illicit & trahit, amorémque meretur, quo nato non mirum est si miracula contingant: Ipse enim in omnibus suis factis miracolusus futurus est & auream pluviam excitaturus: Hic est frater Augiae Solis fiiii, qui boves ex patrimonio habuit, quorum fimetum Hercules uno die expurgavit: Est & Aeetae frater, qui vellus aureum possedit ab Jasone occupatu~ De Pallade ex Jovis cerebro prodeunte, absque matre, referunt, q+ apud Tritone~ amne~ edita fit:, ideóq; Triconia dicta: Sapie~tiae praefecta Dea fingitur, quae ex cerebro nata, ubi sapie~tiae sedes, no~ immerito dicitur: Hujus quoq; natale~ aurea pluvia decoravit Rhodi, ut in memoria hominu~ remaneret, qua~do in ha~c luce~ venerit. In publico gaudio seu festo, ut pote, Regis coronatione veletia~ regiae haered~s nativitate aurei nu~mi aliqua~do projiciu~tur in vulgum tanquam aurea pluvia: Sic in Palladis exortu eadem contigit: Est enim Pallas, sapientia seu sophia, quae sanitatem in dextra & divisias in sinistra gestat, hominúque saluti & commodis prospicit: Huic Perseus caput Medusae sacrificum, serpentinis & viperis capillis horrendum attulit, quo ipsa usa est in clypeo adversus hostes suos, incultos & rudes populos, eos in faxa commutando. Et revera sapientia seu Philosophia naturalis incredulos illos osores & invidos reddie stupidos & sensus intellectúsque vacuos per illud ipsum, ex quo Chrysaor natus est, qui Geryonis ante dicti Tricorporis pater fuit, hoc est, sanguinem Gorgoneum lapidificantem, qui nihil aliud est, quà Tinctura lapidis philosophici.

Der Wolff den König gefressen hat/und wie er
verbrant/wider gegeben.

*Asalanta
fugiens.*

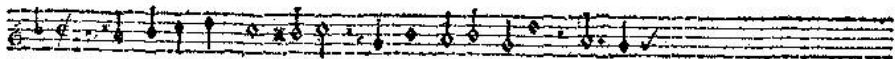

Multivorum captare lupum tibi cura fit il.

li projiciens Regis corpus ut inglu viem;

*Hippom.
sequens.*

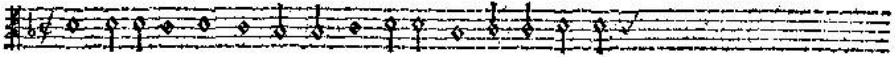

Multivorum captare lupum tibi cura fit

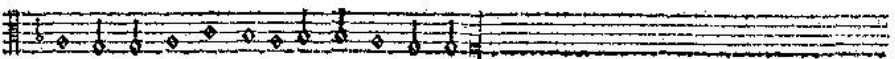

il li projiciens Regis corpus ut inglu viem

*Femina
morans.*

Multivorum captare lupum tibi cura fit, il li

Projiciens Regis corpus ut ingluviem

XXIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Den geitzigen Wolff zu fangen/laß dir befohlen seyn/
Und würff ihn für deß Königs Leib/das er ihn schlinge ein/
Leg ihn auffß Holtz/und laß Vulcanum zünden an das Feuer/
Damit verbrennen mög dasselbe Thier ungeheuer/
Diß thu öffter/so wirt der König vom Todt wider auffstehn/
Und mit einem Löwen Hertz stoltz und frech hereiner gehn.

EMBLE-

Regem lupus voravit & vitae crematus reddidit.

EPIGRAMMA XXIV.

M Ultivorum captare lupum tibi cura sit, illi
 Projiciens Regis corpus, ut ingluviem
 Hoc domet, hunc dispone rogo, Vulcanus ubi ignem
 Exicet, in cineres belua quo redeat.
 Illud ugas iterùm at que iterùm sic morte resurget
 Rexg' Leonino corde superbus erit.

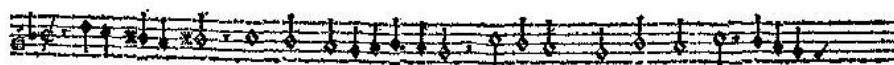
O QUANTA

QUANTA fit lupi fames & voracites, vulgo notum est ubi enim alimenta desint, in summa fame vescitur terrâ; quâ quoq; ventrem explere traditur, si magna armenta aggressurus sit, ut illâ quasi farcinâ factus onerofior, non tam facilè excutiat, sed resistat fortius. Cùm caulas intraverit, non solùm interficit, quod fatis est ad ventrem; sed & totum gregem passim jugulat prae aviditate. Sacer est Apollini & Latonae, q+ ei parienti astiterit: Nec n. absq; lupi praesentia Latona parere potuisset. Unde non immerito Apollini, cujus natalicium celebravit, lupo acceptus creditur: Ad haec quia oculi ei noctu splendent & lucem jaculantur. Huic igitur ingenti fame obsesso Regium corpus exanime projicitur, non ideò, ut totum consumat & in nihilum redigat, sed ut vitam & vires ei restituat propria sua morte. Est enim nescio quid virtutis amatoriae in lupi caudia, q+ regi semimortuo infunditur, unde omnibus pergratus est hominib. sanitatem & formam pristinam recuperans: Hyrcani non ad alium usum nutriebant canes, quàm ut iis vitâ functos objicerent vorandos, ut Cicero tradit: Sic & Massagetae ex morbo mortuos canibant in praedam: Philosophi verò Regem lupo: Nec vero Sabaeoru é mos placuit, defunctorum corpora, eodem modo, quo stercus ducere, qui & reges rejicieba~t inter sterquilinia, nec Troglodytarum, qui mortui cervicem pedib. alligabant & raptim cam jocis & risu efferebant, nullâq; loci ratione habitâ, terrae mandabant: At Magorum institutum sequi in hoc maluerunt, qui non humabant corpora suorum, nisi priùs à feris laniata: Aut Indorum, qui se vivos cremari jusserunt, coronatos deorum laudes concinentes, ne senectus praeveniret: Verùm omnib. illis ultimum fatum hunc morem imposuit absque ulla resurrectionis spe aut vitae innovatione: Lo~gè aliter apud Philos. dispositum est: Illi enim certissimè noverunt, ex rege mortuo à lupo devorato, vivum, fortem & juvenem appariturum, lupumq; ejus vice igne crematum iri: Est namque lupo facilè interimendus, si ventre mita onerari, Rex verò licet mortuus, tamen Martiali vel Cygnea vi pollet, ut vulnerarine cabsumi possit. At ubi venandus erit hic lupo, & unde Rex accipiendus? Respondent Philos.

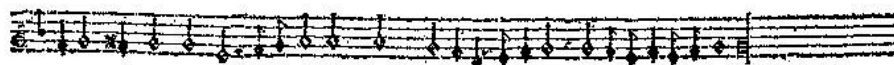
Philos. quod in montibus & vallibus passim lupo erret, ut praedam caperet, qui ex antris suis extrahendus & ad usum servandus erit: Rex verò ab oriente veniens diuturni itineris fastidio fatigatus tandem occumbit: cui moeror quoque mortem accelerat, quia videat; quod apud externos in nullo fit honore, parvique aestimetur, ita ut propter paucos aureos in servitutem vaeneat: Oportet autem, ut lupo ex frigidiori regione accipiat: Nam saeviores sunt, qui frigidâ nascuntur plagâ, quam in Africa aut Aegypto, propter majorem famem à frigore externo subortam: Rex hinc devoratus leonino revivit pectore; qui deinde omnes feras domare potest: Et quamvis sit aspectu vilissimus inter sex suos fratres, ut pote omnium junior, tamen post multas tribulationes & miseras ad regnum potentissimum tandem perveniet: Inde Gratianus apud Rosarium; *In Alchymia* inquit, *est quoddam corpus nobile, quod movetur de domino ad dorminum, in cujus principio erit miseria cum aceto, sed in fine gaudium cum laetitia.* Et Alanus ibidem: *Una res ex omnibus eligenda, quae est lividi coloris, habens speciem metallicam limpidam & liquidam, & est res calida & humida aquosa & adustiva, & est oleum vivum & tinctura viva, lapis mineralis & aqua vitae mirae efficaciae.* Regibus extra suorum regnorum fines peregrinari, non semper tutum est; si enim agnoscantur, latere cupientes, ab adversariis pro proditoribus habentur & incarcerantur; si agniti procedant absque exercitu eodem modo periclitantur: Ita & huic regi Indico accidit, aut non morte praevento accidisset. Haec est prima sublimatio, lotio, & nobilitatio, quam Philos. utuntur, ut secunda & tertia eo foeliciùs fiant: Nec enim illae absque hac ullius sunt momenti, rege pussillanimo, somnolento & aegro adhuc existente. Nam oportet eum à sibi subjectis censum & tributum exigere primò, unde sibi vestes & alia necessaria comparet, & post factus dives erit, ut omnibus subditis nova vestimenta, quoties voluerit, impartiri possit: Magna enim plerumque ex parvis initiis orta deinde parva sub vehere possunt, vel etiam magna suppressere, si velint. Exemplo sint civitates ab initio parvae, quae post magnis regibus imperarunt & ex pagis oppida spaciola populosaque fecerunt.

Der Drache stirbet nicht/er werde dann von seinem Bruder
und Schwester getödtet/welche segnd Sonn und Mond.

*Atlantis
Fugiens.*

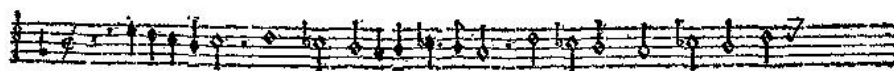

Exigu æ est non artis o pus stravisse Draconem fune-

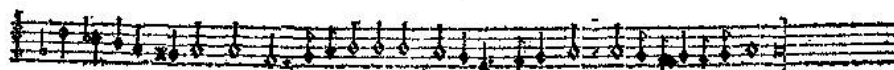

re ne ser pat mox redivi vus hu mo.

*Hippom.
Sequens.*

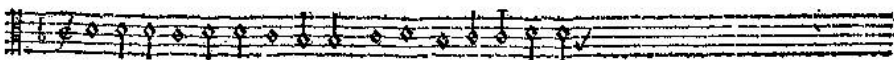

Exigu æ est non artis o pus stravisse Draconem fu-

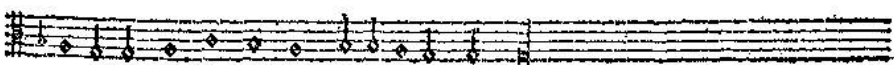

ne re ne ser pat mox redivivus hu mo

*Pomus
Morans.*

Exigu æ est artis opus stravisse Draconem

Funere ne serpat mox redivivus humo.

XXV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Es ist kein Ding von geringer Kunst/den Drachen überwinden/
Daß er nicht wider kriech und zu lebn thue beginnen/
Sein Bruder und Schwester zusammen ihm das Haupt zerschlagen/
Mit Keulen/sonst niemand kan ihn zu tödten sich wagen/
Apollo, der Bräder ist/und die Schwester Diana, Python.
Von ihm getödtet ist/aber von ihr Orion.

EMBLE-

DRACO non moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, qui sunt Sol & Luna.

EPIGRAMMA XXV.

*E Xiguae est non artis opus, stravisse Draconem
 Funere, ne serpat mox redivivus humo.
 Frater & ipsa soror juncti simul illius ora
 Fuste premunt, nec res fert aliena necem.
 Phoebus ei frater, soror est at Cynthia, Python
 Illâ, ast Orion hac cecidêre manu.*

IN occupatione aurei velleris Draco omnium primo interime~dus erat, q+ labor cùm multis tentatus esset frustà, à Dracone sup+ati & veneno exitiali necati fuerunt: Cansa fuit, q+a non fatis muniti erant adversus draconis virus, nec instructi, quo astu ille interficiendus foret: Jason verò (medicus) nulla remediorum genera neglexit, quoru~ diversa à Medea (mentis consilio) atq; inter haec Solis & Lunae imagines recepit, quibus usus feliciter victoria~ cum brabejo, hoc est, AU-REO VELLERE adeptus est. Draco itaq; à sole & luna seu imaginibus eoru~ è medio sublatus fuit, q+ Philos. passim inculcant: Sic n. Rosarii author ex aliis habet: Hermes; Draco no~ moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, no~ per unu~ solu~, sed per ambos simul, scil. per sole~ & luna~. Philos. Mercurius nunqua~ moritur, nisi cum sua sorore interficiatur, id est, cum luna vel sole illu~ co~gelare oportet. Nota, q+ Draco est argentu~ vivu~ extractu~ à corporib, habens in se corpus, anima~ & spiritu~, super quo dicit: Draco no~ moritur, nisi cu~ fratre suo & sorore sua, id est, sole & luna, id est, sulphure extracto, habe~te in se naturam humiditatis & frigiditatis ratione lunae; cum illis draco moritur, id est, argetu~ vivu~ ab eisdem corporib. extractu~ à primordio, qu,e est aqua permane~s Philos. quae fit post putrefactione~, & post separatione~ eleme~toru~, & aqua illa alio nomine dicitur, aqua foetida. Haec ille: Cui reliq+ omnes co~sentiu~t, ne singuloru~ autoritate~ adducere opus fit. Dracone~ in Apollonis te~plo Epyrotae venerati sunt ob interfectu~ Pythone~: Draconi bellu~ & odiu~ genuinu~ est cum Elepha~te, cujus oculos & jugulu~ petit, donec humi co~cide~s Elephas simul & draconem mole corporis occidit, unde sanguis draconis in nostras oras advehitur: Oculos habet draco aestimatione ge~maru~; Aciem habet peracuta~ & clarissima~; unde & serva~dis thesauris pleru~q; adhibitus est, ut pomis Hesperidu~, & ut dictu~, aureo velleri apud Colchos: Antiqui Aesculapio quoque, ut hieroglyphicu~ adju~xeru~t: Sed dracones Chymici suis operib. appropria~t, no~ cuide~ reipsa, sed allegoriâ: Mercuriu~ n. draco semper denotat, sive ille fit fixus, sive volatilis: Hinc Mercurius duplici serpe~te visendus in caduceo co~nexus (cùm draco fit inge~s serpe~s) & Saturnus cum uno, qui cauda~ devoret, veluti & Janus

nus Aesculapio Apollinis filio, medicinae inventori (Medicinae Philos.) serpe~s dicatur, in qua forma ex Epidauro Roma~ advectus creditur, ibiq; semp+~ cultus ob pestiferae luis cessatione~ ab eo, ut putabatur, causata~: Est aute~ draco Philos. semp+ vigilantissimus & vivus, nec facilè vulnera~dus, tum, p+pter cutis densitate~, tum dentiu~, venenique, quib. armatus est, acritudinem; Et si n. vulgares dracones veneni expertes dicantur, hic tame~ eo non caret, nisi cautè tractetur, in obviu~ quemvis emitte~do: Per vim itaq; rarò superari poterit, nisi & astutia: accedat co~sanguineorum: Na~ verè poëta dixit, Tuta frequénsq; via est amici fallere nomen, quae alibi aliísq; in negotiis, non hic, Tuta frequénsq; licet sit via, crimen habet. Circulatores & agirtae dicuntur vermes ex pueris expellere enecatos aliorum similium vermiu~ pulvere, hoc est, fratres cum fratrib. & sororib. ita hîc draco enecandus cum fratre a sorore simul, hoc est, cum Sole & Luna: Uinde apparet, & draconem esse ex planetarum numero, videlicet, ut jam ex Rosario patuit, Mercurium extractum à corporib. Draconem, Herode apud Judaeos regnante, amasse puellam nubilem & pulchram, eiq; in lecto accubuisse, sunt ex Graecis qui tradant, & alium à Tiberio Imperatore in oblectame~tis habitum, quem ex consuetudine manu sua cibare solitus fit: Ita & Philos: draco, si ritè tractetur, saevitiam deponit, & fit homini amicus, licet infectus sit, si aliter. Xa~thus historiarum author apud Plinium testis est, occisum draconis catulum revocatum ad vitam à parente herba, quam Balin nominat: q+tamen potiùs ad allegoriam Philos. quàm historiam veram refero, siquide~ in chymicis solis draconi mortuo redditur vita, & vivo mors p+alternas vices: Verùm quaerat quis, unde & quomodo draco capta~dus erit? Respondent Philos. p+ versum brevissimè, Dant Rebis montes, dracones, terráq; fontes: De captatione verò videatur Tacitus, quantâ curâ & industriâ invigilârint quàm plurimi ut ingentem draconem, in Africa observatum caperent, & ad Imp. Tiberium adducerent, nempe intra lapides iter draconis solitum, septum & sensim in angustias coarctatum, ubi retib. & vinculis inclusus, fustib. & verberibus tandem domitus, & ut onus multorum plaustorum in navem, quâ Romam portatus est.

Æer

Der Menschlichen Weisheit Frucht das Holtz
des Lebens ist.

*Atalanta
Eugenis.*

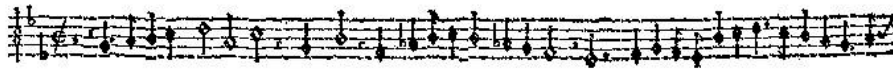

Major in humanis non est, non est sapientia non est sapien tia re-

bus, quàm quâ divitiæ vitaque sa na ve nit.

*Hippomen.
Sequens.*

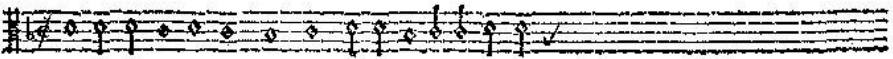

Major in humanis non est, non est sapientia non est sa pi enti-

arebus, quàm quâ divitiæ vitaque sa na venit.

*Pomum
Morans.*

Major in humanis non est sapienti a rebus,

Quàm quâ divitiæ, vitaque sana venit.

XXVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Es ist kein grösser Weisheit in Menschliche~ Sache~ gethan uns kundt/

Denn dadurch Reichthumb herkompt/und langes Leben gefunden.
Ihr rechte Hand zeigt an/groß Alter zu erlangen ohn Beschwerd/
Die lincke/so viel Güter/als jemal einer begehrt/
So jemand mit Vernunft und Hand hiezuhut gerathen/
Vom Baum des Lebens Früchter spühret in allen Thaten.

EMBLE-

Sapientiae humanae fructus Lignum vitae est.

EPIGRAMMA XXVI.

M Aior in humanis non est sapientia rebus,
Quam quâ divitiae vitâque sana venit.
Dextra salubre tenet spaciosi temporis aevum,
Illius at cumulos laeva recondit opum.
Si quis ad hanc ratione manûque accesserit illi
Vitae fructus in hac arboris in instar erit.

P

PRAE-

P RAECLARè *Tullius* hominis differentiam essentialem, quâ à reliquorum animalium genere differt, descripsit in hunc modum: Ut avis ad volacum, equus ad cursum, sic homo ad ratiocinandum natus est: Quemadmodum enim leones, ursi a tygrides in feritate, elephantes, & tauri in robore corporis, aquilae, falcones & accipitres inpraeda volacrum & pernecitate alarum sese exercent & oste~tant; ita homo in ratione, discursu mentis & intelletu illis & caeteris omnib. antecellit: Unde non est tanta feritas, vis corporea, celeritas aut ejusmodi quid in beluis, q+ non unâ ratione mitigari, domari & anteverti possit: Est n.ratio non quid humanum, aut ex humo ortu~, sed ut Poëta inquit, divinae particula aerae, coelitùs corpori humano missae: Vocatur autem aliquando memoria, aliquando vis intellectualis, cui si usus sive experientia accedat, nascitur inde sapientia, quae preciosissima homini existit: Usus n. ut pater, & ratio seu memoria, ut mater, tam generosae prolis traditur: Hinc illud vulgare: Usus me genuit, mater verò peperit memoria: Verùm quaeritur qu,e vera sit sapientia & hominis inquisitione dignissima, cùm infinitae sint opiniones de ea, quolibet ad suas imaginationes illam transferente? Respondendum, sapientiam (in divinis ad animae salutem spectantib. semper excipiendo) in humanis, non esse sophisticas argutias, non oratorios & phaleratos sermones, non poëticos versuum sonores, non criticas grammaticorum subtilitates, non per fas & nefas, per dolos & perjuriam, per deceptiones & mendacia, per immisericordiam & pauperum sudorem, nummos & opes coacervandiam, sed nec quicquam aliud, nisi veram Chymi,e; cognitionem, cum praxi, humano generi utilissima, conjunctam: Haec est sapientia omnib. supereminens, quae dextrâ ad Orientem, sinistrâ ad occiduum penetrat, totâmq; terram amplectitur: De sapientia verò *Salomon* in lib. sapientiae discretè differit: Sien. c. 8. v. 9. 18. *Qui cognatis ejus sunt aeternam permanentiam habent, & qui amici ejus, sinceram volaptate~, & qui diligenter eam inquireret, magnum gaudium capiet: Nam nullu~ est toediu~ versari cum sapientia, neci fastidiu~, illi adesse, sed laetitia & gaudium: Et quam vis vinum & musica quoq+ laetificent cor hominis, tamen sapientia his jucundior*

Sir. 6.4.13.

Sap. c.8.16.

Sir. c.4.20.

jucundior est: Est n. arbor vitae omnib qui apprehendunt eam & beati sunt, qui servant eam: Lactantius vocat eam alimentum animae: Sapientes verò honorabuntur & qui sapientiam in precio habet, ille per eam exaltabitur & honore afficietur: Sapientia n filios subleuat, & qui firmiter ei adhaeret, fructur honore. Immortale quoq+ nomen ex ea provenit apud posteros: Ipsa potentior est rebus omnibus, & sapientem magis confortat quàm decem potentes, qui in civitate sunt: Ad hanc quoque mundanam sapientiam applicari potest, quod à Baruch Propheta dicitur: Disce itaq+ ver am sapientiam, & experiaris quis sit ille, qui vitam longam opes, gaudium & pacem largiatur: Et Sapientiae c.9.v.17. affirmatur, quod sapientia sit arcanum consilium in cognitione Dei: Sapientia omnia confert & infinitae divinitae proveniunt ex labore manuum ejus: Imò cuncta bona ab illa procedunt, & magnae divitiae & opes sunt in manibus ejus, & qui ei adjungitur, cum honore ab ea Attolitur: Et Sirach c. 1. V. 26. In thesauris sapientiae intellectus & scientiae religiositas, & alibi vocat eam disciplinam sensus, aut doctrinam intellectus: De hac Morienus Philosophus: Haec n. scientia est, inquit quae Dominum suum abstrahit ad hujus mundi miseria & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Quod autem sit donum Dei, idem testatur his verbis: Confert n. Deus hanc divinam & puram scientiam suis fidelibus & servis scilicet quibus eam a primaeva rerum natura conferre disposuit sua mirabili fortitudine: Et mox: Nam haec res nihil nisi donum Dei altissimi potest qui prout vult, & etiam cui vult ex suis servis & fidelib. illud committit & monstrat: Decet igitur omnipotenti Deo esse in omnibus humiles & omnino subjectos. Et Post: Scire etiam tibi convenit, ô Rex, quod her magisterium nihil aliud est, nisi arcanum & secretum secretorum Dei altissimi & magni: Ipse n. hoc secretum suis Prophetis commendavit, quorum scilicet animas in suo paradiso collocavit: Lignum verò vitae dicitur, non quod salutem aeternam in se habeat, sed ad eam quasi viam monstret, & fructus huic vitae utiles portet, quibus haec carere nequit, ut sunt sanitas, bona fortunae & animi; Absque his enim homo vel vivens mortuus est, brutoque non absimilis, etiam si externâ eum, qui esse deberet & non est potiore sui parte, repraesentet.

Sap. 10.10.
Prov. 3.18.
Lac I 3.13.
Prov. 3.35.
Sir. 1.24.
Sir. 4.12.14.
Sap. 6.21.
Sap. 8.13.
Sap. 10.12.
Eccl. 7.20.
Baruch. 3.14.
Sap. 8.5.18.
Sap. 7.11.
Sir. 1.24.

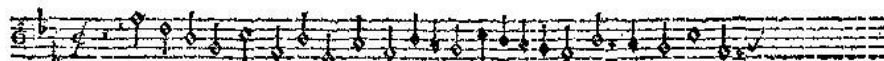
Welcher in der Philosophen Rosen Garten wil gehen ohne
den Schlüssel/ist gleich einem Manne/der gehen wil
ohne Füssen.

*Atalanta
fugiens.*

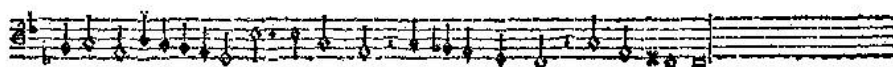
Luxuriat, luxuriat Sophiæ diver so flo re Rose-

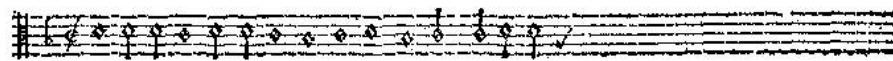
tum semper at est firmis ja nu a clausa feris.

*Hippomenes
sequens.*

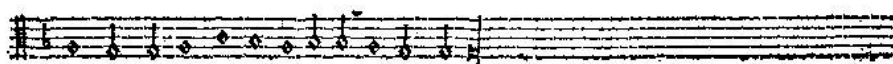
Luxuriat, luxuriat Sophi æ di ver so flo re Rose-

tum sem per at est firmis janua clausa se ris.

*Perseus
inveniens.*

Luxuriat Sophiæ diverso flore Roserum,

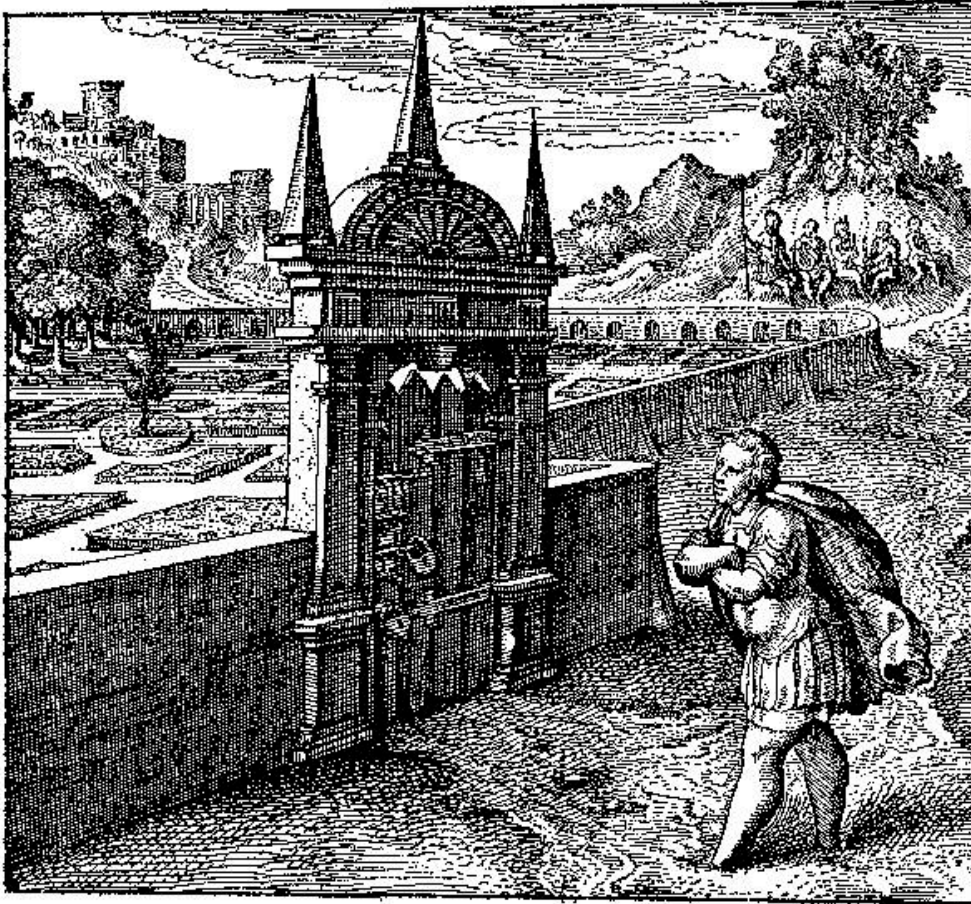
Semper at est firmis janua clausa feris.

XXVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Al Ist Rosen vielerley Art ist geziert der Garte der Weisheit/
Aber sein Thür steht fest mit Schlossen versehen allzeit/
Ein gering Ding/so schleucht ihn auff/in der Welt gefunden werd/
Ohn welches du wandlest gleich ohne Füsse auff Erd/
Ambsonst du auff den hohen Berg Parnassum trachtest zu gehn/
Der du auff ebenem Weg kaum auff ein'm Schenckel kanst stehn.

EMBLE-

Qui Rosarium intrare conatur Philosophicum absque clave,
assimilatur homini ambulare volenti absq; pedibus:

EPIGRAMMA XXVII.

L Uxuriat Sophiae diverso flore R O S E T U M,
Semper at est firmis janua clausa seris:
Unica cui clavis res vilis habetur in orbe,
Hac sine, tu carpes, cruribus absque viam.
Parnassi in vanum conaris ad ardua, qui vix
In plano valeas te stabilire solo. P 3

DE

DE Erichthonio scribit, eum ex semine Vulcani cum Pallade sapientiae Dea luctantis in terram emisso natum serpentinis & absq; humanis fuisse pedibus: Huic per similes, absque sapientia Palladis, solius Vulcani operâ freti, gignunt foetus, videlicet monstrosos, Apodas & abortivos, qui nec se fustentare, nec aliis prodesse possunt: Miserum est hominem incedere quadrupedem, hoc est manibus; simul: at longè miserius pedibus. omnino destitutum esse eorumque vice brachiis uti: Ad vermium enim naturam degenerasse videntur, qui vermium serpentium more incedunt: Sunt autem gemina crura membra organica in homine, sine quibus ambulatio vera fieri nequit, ut nec absque oculis visio, aut absque manibus. apprehensio tangibilium: Ad eundem modum Medicina, & quaelibet ars operativa duo crura, quibus insistat, nempe Experientiam & rationem habere traditur, sine quorum alterutro ars ea mutila & manca, nec perfecta sit in suis traditionibus & praeceptis, nec finem propositum adipiscatur: In primis vero Chymia duplici gaudet subjecto (uti cruribus) quorum unum clavis est, alterum pessulilorum; His Rosetum Philosophicum undiquaque seratum aperitur, inque id aditus tum legitime intrantibus: Quod si unum deficiat in hoc intraturo idem erit, tanquam loripes leporem fugam antevertere conetur. Qui absque clave in hortum intrat ab omni parte conclusum aut septum, furem imitatur, qui tenebrosa nocte veniens nil discernet quid in roseto crescit, nec furtivis frui poterit: Est autem clavis res vilissima, quae proprie vocatur lapis in capitulis notus & est radix Rhodi sine qua germen non protruditur, nec gemma protuberat, nec Rosa vernat aut folia millecupla explicat. At quaeri posset, ubi quaerenda sit haec clavis? Respondeo cum oraculo, quod ibi investiganda fuerit, ubi Orestis ossa inventa dicuntur, nempe, **U B I V E N T I, P E R C U T I E N S, R E P E R C U S S U S E T H O M I N U M P E R N I C I E S** simul reperiantur, hoc est, ut Lychas interpretatus est, in officina fabri aerarii: Nam per ventos folles; per percutientem, malleum; per repperitum, incudem; per hominum pernitiem ferrum oraculum intelligi voluit: Hanc clavem in hemisphaerio Zodiaci septem

ptentrionali reverà inveniet si signa bene numerare & discernere sciat, & lorum pessuli in mendionali: Quibus occupatis, facilè erit aperire ostium & intrare. In ipso verò introitu Venerem cum suo amasio Adonide videbit; Illa enim sanguine suo albas rosas tinxit purpureas: Ibidem & draco animad vertitur, quemadmodum in hortis Hesperiiis, qui rosis custodie~dis invigilat. Rosarum odoralliis applantatis intendi dicitur, idq'; propter gradum caliditatis excellentem, qui alliis ad est, unde venenis frigidis resistit: Egent enim rosae calore solis & terrae, antequam colorem & odorem gratissimum oculis & naribus acquirant: Ad haec rosas rubras sumus sulphuris communis, quâ parte attingit, albe facit, ècontrà spiritus virtioli seu aqua fortis colore rubeo figurato reficit, qui perdurat. Sulphur enim commune sulphuri philosophico adversatur, quamvis illud destruere nequeat, aqua verò solutiva amicatur & colorem illi co~servat: Rosa Veneri dicata est ob venustatem, quâ caeteros flosculos autecellit: Ipsa enim virgo est, quam natura armavit, ne absque vindicta violaretur impunè: Violaes inermes sunt & pedibus obterruntur; Rosae intra spinas abditaes capillos flavos habent interiùs & vestem viridem exteriùs: Nemo has nisi sapiens carpet & à spinis separabit, si secus, aculeum sentiet in digitis: Sic nullus nisi cantillimus Philosophorum flores decerpet, nisi apiculas & aciculas in alveariis; & fel in melle experiri velit. Plurimi Rosarium manibus praedatoriis clam ingressi sunt, sed nil praeter dolorem inde retulerunt, hoc est, oleum & operam perdiderunt. Hinc *Bacusser* in turba; *Libri enim nostri, inquit, magnam injuriam videntur inferre his, qui solummodo semelbis vel ter scripta nostra legunt, cum intellectu, omnique eorum studio frustati etiam (quod pessimum est) opes, labores & tempus, si quod in hac arte insumpserunt, amittunt. Et paulo post, Dum enim quis tat se fecisse, mundum habere, nihil in manibus suis inveniet.*

Der König badet im lufftigen Bade/und wirt der
schwartzen Gallen entlediget durch Pharut.

*Atalanta
fugiens.*

Rex Duenech(viridis cui fulgent ar ma Leonis)bile

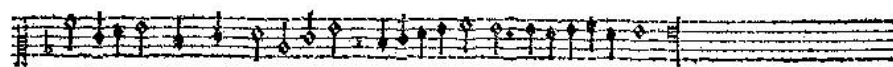

tumens rigidis mo ribus u sus erat.

*Hippom.
seguens.*

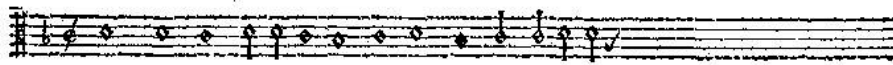

Rex Duenech (viridis cui fulgent ar ma Leo-

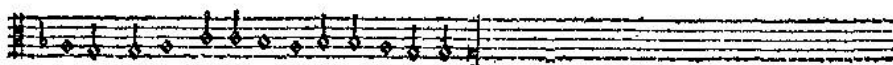

nis)bile tumens rigidis moribus u sus erat.

*Pommas
moyans.*

Rex Duenech(viridis cui fulgent arma Leonis)

Bile tumens rigidis moribus u sus erat.

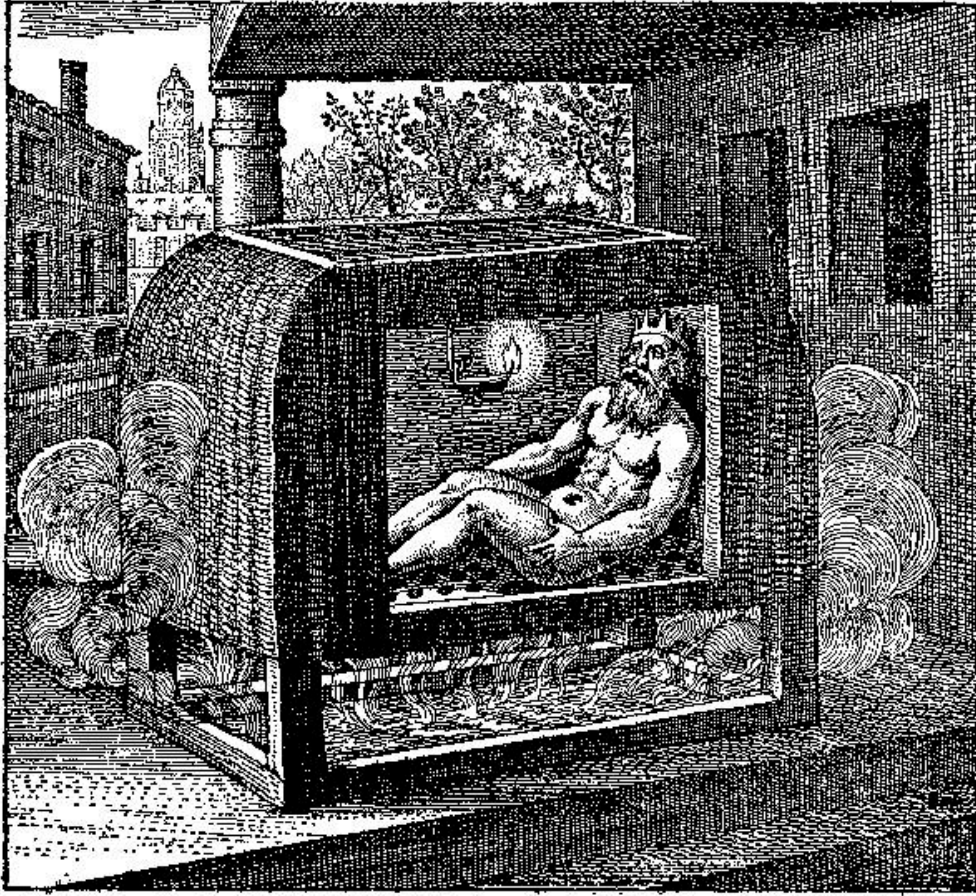
XXVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der König Duenech (der ein grünen Löwen führet in seinem
Schildt)

Durch der Gallen Überfluß von Sitten scheint gantz wildt/
Drumb fordert er zu sich den Artzten Pharut/der zusagt
Ihm zu helffen/und bald ein lufftig Wasserbad macht.
Hierinn er badet sehr oft mit gläsern Gewölbe umgeben/
Biß vom Thaw benetzt/von der Gallen frey thät leben.

EMBLE-

Rex balneatur in Laconico sedens,
Atrâque bile liberatur à Pharut.

EPIGRAMMA XXVIII.

R Ex Duenech (*viridis cui fulgent arma Leonis*)
Bile tumens rigidis moribus usus erat.
Hinc Pharut ad sese medicum vocat, ille salutem
Spondet, & aërias fonte ministrat Aquas:
His lavat & relavat, vitreo sub fornice, donec
Rore madenti omnis bilis abacta fuit.   Q

UT

U T tres sunt in homine concoctiones, prima in ventriculo, secunda in epate, tertia in venis, ita & totidem sunt universales excrementorum evacuationes, quae illis correspondeant, earúmque; superfluitates quotidie evehant, nempe prima per alvum, quae primae concoctioni propria est, altera per urinam, quae secundae, tertia per expirationem ex poris totius corporis, seu per sudorem, quae tertiae convenit: In priori chylus, in sequenti chymus, in ultima ros seu rorida substantia elaboratur, & singulis partib. corporis apponitur: Primae excreta seu foeces sunt crassae, biliosae & pingues, quae per intestina in posticam evehuntur, & si quando sistantur, per purgantia seu alvu~ducentia leniter, mediocriter aut fortiter ejiciuntur; Secundae excrementa sunt liquida, tenuiora, biliosa & salsa, quae ex venis per renes & vesicam, tanquam aquae ductus, educuntur, & horum hypostasis urinae index est: Tertiae superfluitates sunt adhuc magis tennes, ideóque; ex tenuissimis poris per se expirant plerumque; aut unà cum sero humorum evehuntur, ut sudor: Hae sudorificis, ut antecedentes diureticis, adjuvantur: Ad ultimas hasce foeces evacuandas antiqui Graeci & Romani fuere valde solliciti: Hinc n. tot ludorum & exercitiorum genera ipsis usurpata sunt, ut pote frictio omnium membroru~ matutina, inunctio cum oleo, & lucta, pugilumars, cursus certamen, pilae palmaris, reticularis & magnae lusus, quotidiana lotio & balneatio influviis vel balneis artificiosis, ad quorum commoditatem tot magnifica aedificia Romae extructa fueru~t, ut nobis ea magis admirati, quàm imitari sit possibile: Exemplo sint thermae Diocletiani, quae magna ex parte adhuc sunt reliquae & Archangelis, nisi fallor, inscriptae, quam alta, superba & splendida sint opera. Eadem ferè, quae ante adictae, sunt concoctionum species in metallurgia: Prima n.suo modo fit in magno anno, hoc est, revolutione supremae sphaerae, secunda in revolutione infima sphaerae, tertia in mediae. Verùm Philos. ut has excrementiciarum sup+fluitatum saburras commodiùs p+ artis ministerium educant, inveniunt quoque; varias vias, ut ablutiones, purgationes, balneationes & laconica, quibus id praestiterunt in Philos. opere, quod medici in humano corpore: Duenech

itaque

itaq; à Pharut in Laconicum introducitur, ut ibi sudet, & tertiae coctionis foeces per poros excernat: Est autem hujus regis affectus mela~cholicus seu atrabilarius, unde omnib. aliis principib. in minori authoritate & precio est habitus, dum Saturni morositate & Martis cholera seu iracundia fuerit taxatus: Ipse igitur aut mori aut curari voluit, si id possibile fit: Unus ex medicis inventus, qui ha~c sibi provinciam imposita~ suscepit, precib. pr,emiisq; adductus: Estq; haec allegoria p+ freque~s in scriptis Philos. ut pote Bernhardi, Alani, tractatulo de Duenech & innumeris aliis; ideò circu~stantias alias ex iis petendas non adjicimus: Satis sit hic observâsse, cujus coctionis excrementum p+ balneationem educatur: In hoc n. totius rei cardo versatur: Solet autem in thermis seu balneis calidis calor in corpore conclusus ad cutis superficiem unâ cum sanguine revocari, unde color venustus faciei & toti corpori conciliatur; qui si adsuerit, signum erit, q+ melancholica nigredo, quae cutim inficit, evacuari sensim possit, omnes que humores corrigi, ut optimus & roseus post generetur sanguis: Necessariu~ est, ut totum temperamentum ejus corporis emendetur, q+ bono sanguini reclamât, estq'; frigidu~ & siccum, cùm ill ècontrâ sit calidus & humidus, q+ an fieri possit, medico prognosticis praescire & praedicere convenit. Sunt aliquando inventi, qui Cerdonem pro magno principe aut regis filio acceperunt, attande~ qualis foret origine & educatione ex certis signis perceperunt: Hoc ne contingat artifici cavendum, nempe ut veram regis sobole~ inprimis eligat, quae etiam si aureo ornatu no~ sit splendidus, at amictu despecto & vili, nec non colore livido & melancholico, ne propterea eam rejiciat, aut alium ejus vice captet; Si n.optimè lavetur, mox regia ejus indoles apparebit, veluti in Cyro, Paride, Romulo, apud rusticolas educatis: Animadvertendum verò est, ut balneum sit Laconicum, hoc est, vaporosum & sudoriferum, ne aqua ejus carnem tenera~ adurat, aut poros obstruat, unde plus nocumenti, quàm emolumenti contingeret, nec effectus ejus curaretur: De vestib. regiis post balneatione~ illi induendis nemo sit sollicitus; Filia n.regis Alcinoi ut olim Ulyssi naufrago & nudo vestes praebeuit; sic erit qui ipsi preciosissimas mittet, ut filius Solis meritò agnosci possit. Q ij

Wie der Salamander lebet im Fesur/
also auch der Stein.

*Atalanta
Fugiens.*

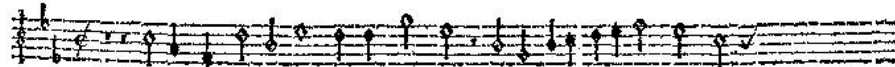

Degit in ardenti Salamandra Salamandra potentior

i gne Nec Vulcane tuas æsti mat illa minas.

*Hippom.
Sequens.*

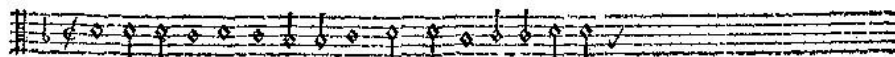

Degit in ardenti Salamandra Salaman dra poten-

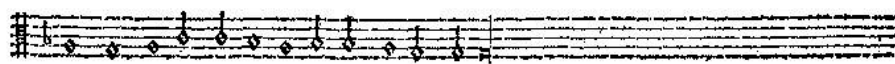

ti or i gne Nec Vulcane tu as æstimat il la mi nas.

*Pomum
Morans.*

Degit in ardenti Salamandra potentior igne

Nec Vulcane tuas æstimat il la minas

XXIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Salamander kräftig lebet in starckem Fesur unversehret/
Und Vulcane gantz nicht an dein Bräwen sich kehret
Also auch der Flammen grausam Entzündung achtet klein/
Der geborn ist in stetem Fesur der Philosophen Stein/
Derselbe kalt löschet auß das Fesur/und unberletzt entgeht/
Dieser aber ist heiß/drumb in gleicher Hitzen steht.

EMBLE-

Ut Salamandra vivit igne sic lapis:

EPIGRAMMA XXIX

*D Egit in ardenti Salamandra potentior igne,
Nec Vulcane tuas aestimat illa minas:
Sic quoque non flammarum incendia saeva recusat,
Qui fuit assiduo natus in igne Lapis.
Illa rigens aestus extinguit, liberàque exit,
At calet hic, similis quem calor inde juvat.*

Q 3

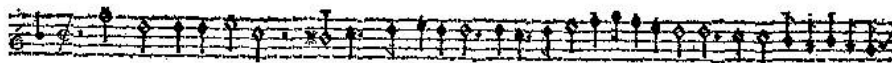
DUO

DUO su~t Eleme~ta, in quib. animalia degunt, aqua & aër, & totide~ in quib. Nihil animatu~ superesse potest, terra & ignis. Ut n. illa sunt mediae, & te~perat,e co~plexionis in primis & secu~dis qualitatib. sic h,ec su~t extre~,e; aut corpora nimis crassa, aut subtilia, ita ut crassities alia corpora no~ admittat, subtilitas admittats q+de~, sed penetret & adurat: Quod verò in cellis, & fodinis subterra~eis viva~t homines, id ratio~e aëris co~tingit eò usq, desce~de~tis, & ea loca, ne sint vacua, suppletis: At hic de unoquoq; Eleme~to p+ se loquimur: In aqua pisces incredibili nu~ero, varietate & faecunditate vivu~t, imò animal u~omniu~ maxima; In aëre homines, quadrupedes, volucres, vermes, & infecta: Quciquid de spiritib. oberrantib. in terrae abditis dicitur, aliud est. nec n.sunt animalia. In igne veroò sola~ Salama~dra vivere aju~t: Est aute~ Salama~dra vermis repens no~ absimilis lacertae, sed tardiori in cessu, grandiori capite & alio colore, qualem me vidisse memini in Alpib. seu jugo Splog,e, post tonitrua & imbres ex cavernis fixoru~ progressam, in que via morante~, admonente quoda~ ejus loci ruricola, quod vocaretur ein *Malch*: Habebat aute~ circase se le~tam & viscosa~ hu~iditate~, quâ ignes liberé p+vadit absq; noxa. Sed Philol. Salama~dra lo~gè alia est, qua~vis huic assimiletur. Illa n.in igne nascitur. Haec nequaquam, sed si incidat in ignem sua copiosa & summa frigiditate ac humiditate non statim comburitur, quin liberè per meare flammam possit: Illa est calida & sicca, haec frigida & humida: Quodlibet n. materni uteri natura~ refert, seu locu~ & patriam imitatur: Ignis nil nisi calidu~ & siccu~ producit, ta~qua~ sibi simile, & eco~tra humidae & frigidae cautiu~ cavernae, imbribus repletae, hunc vermem, frigidum & humidum mittu~t. Illa similitudine naturae igni gaudet, haec co~trarietate extinguit eu~ aut ejus vim aliqua~diu à se repellit. Aju~t ex furnis aerariis Cypri pyrausta~ in igne genita~ evolare: At ne~o hoc veru~, nisi p+ allegoria~, crediderit: Ignis enim animaliu~ quoru~cu~q, corpora destruit & coru~pit, si continuetur, cu~ & terra~ adurat in vitru~, & ligna solidiora in cineres, caeteraque omnia composita, paucis exceptis, ut pote mercurialib; quae vel tota manent, vel tota avolant ex igne, nulla partiu~ separatione in iis factâ. Vulcanus carnifex est rigidissimus, qui omnia mixta ex Eleme~tis in examen suum

suu~ vocat & judiciu~, exe~ptis ab ejus foro non nullis tanquem naturae Imperatricis privilegiis & indultis: In haec p+ se, nisi alios sibi adju~gat Areopagitas, nil juris obtinet, su~tq; Salama~drae prae ejus viole~tia, qua~ no~ extimescunt: Avice~na in porta diversa corporu~t te~perame~ta enumerat, quae omnia sunt inaequata, ideóq; corruptibilia igne, aliisq; injuriis: Sed unu~ optimè aequatu~ tradit, q+ ta~tu~ habet calidi, qua~tum frigidi, ta~tu~ sicci, qua~tu~ hu~idi, no ad po~dus sed justicia~, ut medici voca~t; & hoc est illud q+ magis est patie~s, qua~ age~s; In quo si ignis aqua~ sibi adversa~ resolvere in aëre~ sibi familiare~ nititur, terra ha~c resolutione~ no~ admittit, quia aqua~e incorporata est: Et ignis internus co~positi ha~c terrae se~te~tia~ suffragio co~probat, quia terrae intimus est amicus. Cessatitaq; judiciu~ Vulcani, qui alio adhuc diverticulo utitur, du~ terra~ tentat in cineres comburere, ut solet; at aqua illi adhaere~s contra Exceptiones adfert, quae se terrae unitam ostendit ac sibi aëre~, terrae verò ab altero latere igne~; Ergo qui velit terram incinerare, incineret & reliqua elementa: Atq; sic Vulcanus elusus judiciu~ suu~ suspendit, ne risui sit omnib. Hoc corpus est Salamandrae verissimae simile, in quo Elementa balance virtutum aequata sunt: De eo Rosarius ex Gebro *Ite~*, inquit, *Philosophus iste vult istam substantiam Mercurii mortificatam; sed naturaliter Mercurius illius est in illo venerabili lapide, ut omnibus est manifestum: Ergo &c. Ite~ iste Philosophus vult istam substantia~ Mercurii esse fixa~, ut patet, quia ingenia fixa~di docet cum cotelis multis & ingeniis, sed quis dubitet substantia~ istius lapidis preciosi esse fixissima~? certè nullus qui cognoscit eum.* Ex q+b. patet quod ad Salamandrae natura~ p+ fixatione~ lapis redige~dus sit; hoc est, ad summa~ fixitate~, quae ignem no~ declinet aut renuat. Nec n. Salama~dra esse potest, antequa~ igne~ tolerare patie~tissima didicerit, q+ lo~gâ te~poris morâ fieri necessu~ est. De Achille & Triptolemo sub ignis favillis noctu positos, donec veheme~tissimu~ calore~ ferre potuerint, post dicetur discursu emblematico 35. qui Salamandrina~ quoque nati sunt proprietatem per consuetudinem & assuetudinem: Consuetudo enim altera natura est, quae tamen nisi potentiam communicatit, & alterationem quasi magistra inceperit, consuetudo nihil aut parum efficere poterit; Inde est, quod glaciem, ad ignem figere sit impossibile, cristallum autem possibile, quia natura hunc incepit: Ita de Mercurio aquoso & volatili existimandum est, quod figi sua natura nequeat, nisi per complexum maritati sulphuris, quod est tinctura Philos. & figit omnes spiritus volantes.

Die Sonn bedarff des Mondes/wie der Han
der Hünen.

*Aralanta
Fugiens.*

O Sol solus agis, ô Sol solus agis nil si non vi ribus ad-

sum Ut sine gallinæ est gallus inanis o pe.

*Hippomen.
Sequens.*

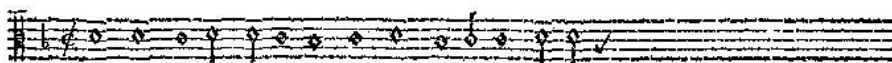

O Sol solus agis nil si non viribus adsum Ut sine gallinæ

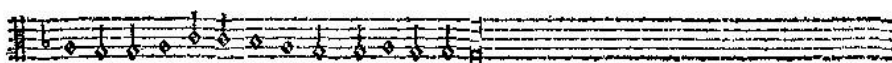

est gal lus inanis o pe.

*Pomum
Morans.*

O Sol solus agis nil si non viribus adsum

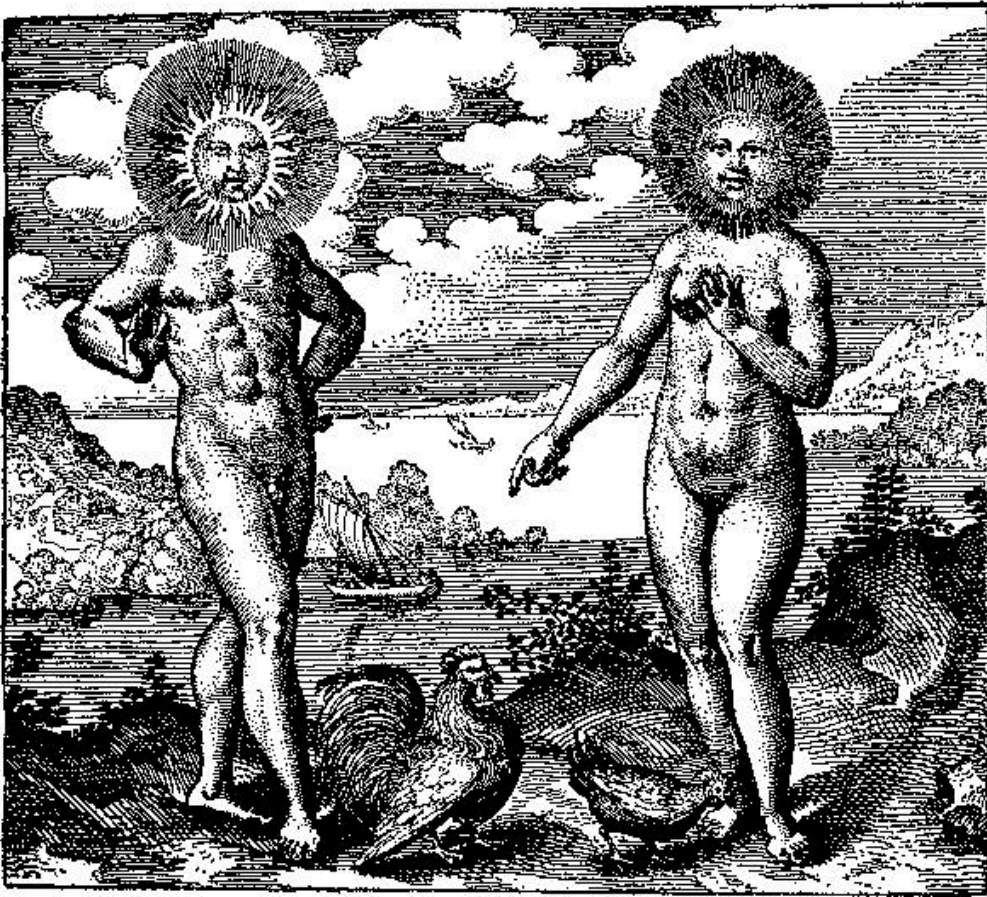
Ut sine gallinæ est gallus inanis o pe.

XXX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Ⓞ Sonn allein du nichts schaffst/so ich nicht mit mein Kräfften thu
Gleich wie der Han ohn die Hün~ vergeblich wirt gehalten/(walten/
Und widerumb deine Hülff gegenwertig ich Luna begehre/
Wie von der Hünen der Han wirt auch begehret sehr/
Welche die Natur wil haben gefüget zusammen/
Die seynd nicht weis/so solchs zu scheiden sich nicht schämen.

EMBLE-

Sol indiget lunâ, ut gallus gallinâ.

EPIGRAMMA XXX.

O S O L, solus agis nil, si non viribus adsim,
Ut sine gallinae est gallus inanis ope.
Auxiliúm que tuum praesense ego luna vicissim
Postulo , gallinae gallus ut expetitur.
Quae natura simul conjungi flagitat, ille est
Mentis inops, vinclis qui religare velit.

R

AVI-

A VICENNA in lib. de anima aliquoties monet, ova no~ esse ad arte~ sumenda, nisi earu~ gallinaru~, quib. gallus ad fueriyt: hoc est, absq; virtute masculina foemineum subjectum nihil valere, & vice versa, nec gallu~ absq; gallina utile~ fore: Hi n.gemini sexus in corte Philos. conju~gendi sunt, ut multiplicatio fiat: Philos. verò utuntur similitudine à gallo desumptâ, quia hic inprimis sulphuris pote~tiae correspo~det magis, quàm alius masculus ex avibus cum unus multis gallinis prae esse possit, nec facilè rivale~ in eode~ fimeto patiat, sele pare~ & sufficiente~ singulis existimans. Martis avis est ex Gallo puero, q+ Sole~ observare deberet, ne adulteriu~ Martis cum Venere specularetur, transformata, ut fabula~tur. Poëtae, & Martialis valdè in pugna, qua decertat cum adversario usq; ad nece~: Solem in opere Philos. repraesentat, ut gallina luna~: Eade~ itaq; necessitas conjunge~di Sole~ cum luna; quàm gallu~ cum gallina: Est quoq; gallus Soli facer, cui venienti assurgit, cúmque eo it dormitum: Coelu~ crebrò aspicit, inq'; sublime falcatas erigit caudas: contra serpe~tes pro gallinis dimicat: Nu~cius est lucis & Latonae charus; q+a ei parienti astiterit: Pep+it vero Latona sole~ & luna~, unde matri & filio appropriatur: At Sol, Luna & Latona chymicis subjectis co~veniu~t: Sic & gallus & gallina: Verùm & hi ex ovo prodieru~t, & iteru~ ova relinquuu~t in pullos gallinaceos exclude~da; sic quoq; Philos. sua sunt ova in aves ejusdem generis transeu~tia, dum modo foveatur te~perato calore, prout gallinae incuba~tis calor est, q+ continuè durat: Cùm n. in caeteris volucib. & masculus ovis insideat, solus gallus ab hoc officio sive onere sese immunem ostendit; Unde gallinae omnis cura & labor ova exclude~di, & pullos educandi incu~bit; Ubi ejus sedulitate~ & diligentia~ animad vertere licet, quàm propere edat & bibat, ve~trémq; exoneret, moxque ad ova, antequa~frigefia~t, recurrat. Deinde quanta vi & impetu defendat pullos, qua benignitate nudos subalas suas recipiat & tegat, qua voce, tanquam campana, co~vocet & co~tineat, quo studio ipsis frangat duriores micas aut grana & rostro, quasi cultro ministret, admiratione dignum natur,e opus est: Atq; ha,c omnia, ne homini ad alime~tu~ desint ova vel foetus gallinacei: Eu~de~ ad modu~ Philos. sive artifex diligentissimè & providè

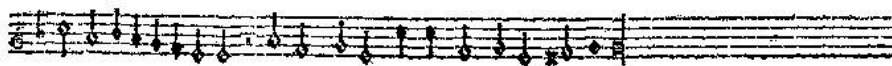
provide omnib. suis operationib. procedit; Ovan. ex suis locis, quib. gallus ad fuerit, co~q+rit, ea ne sint sub ve~tanea rimatus, postea purgat, p'parat, & disponis suis vasis veluti nidis, calore~q'; aptu~ ministrat, quo de die in die~ inter se co~mixta subjecta agu~t & patiu~tur ab invice~, eo usq; donec post lo~gu~ te~pus, varios colores tra~aseu~tes ad unu~ colore~ & essentia~ devenerint: In quo op+e solutio, coagulatio, sublimatio, asce~sio, desce~sio, distillatio, calcinatio & fixio, ta~qua~ intermediae absolvu~tur: Duru~ n.& co~pactu~ alterari neq+e, ideò solutio praemittitur, ut liquefiat & mollescat: Ubi aute~ solutu~ q+d est, ut quoq; coaguletur, co~venit, non ad duritie~ pristina~ sed mellea~ tractabilitate~; sublimatio vero segregat purum ab impuro, & vile reddit dignius, inferius sup+ius: Unde nec haec ab esse debet, sed est quasi domina omnium & magistra: Dum fit sublimatio, aliquae partes altiùs asce~dunt, quae est asce~sio, & ali,e iterùm desce~dunt, & sic desce~sio fit: Distillatio ab hinc clarificat totum saepius interposita, & q+ in fundo remanet calcinatur: Utrumq; verò figitur & sicopus p+ficitur. Quod si q+s omnes has operationes speciales sub generali, quae est COCTIO, co~greget, non multum aberrabit à p'posito: Ut n quotquot sunt pulli, q+ dispersim hinc inde curru~t, sub una~ matre~ aut nutrice~ gallina conveniunt, sic tam variae opera~di viae & modi ad opus mulieris, hoc est, coctione~ una~ co~currunt: Luna est, quae ad solis sublimitate~ exalta~da venit, propter qua haec omnia fiunt, hoc est, matrimonium inter sole~ & lunam durable intenditur, q+ si factum fuerit, cessabunt omnes legationes, despo~sationes, copulationes, dubitationes, & erit unus lectus & caro utriusq; amor mutuus & co~sta~s, pax aeterna & foedus indissolubile: Sol absq; Luna no~ magn,e est aestimationis, & luna absq; sole abjectae co~ditionis & vilis originis: At haec a Sole co~juge, sple~dore~, dignitate~, & robur seu animi corporisq; firmitate~ accipit, Sol verò à Luna p'lis multiplicatione~, generis p'pagatione~: Hinc *Rosarius*: Si in lapide nostro esset tantu~ alteru~ ipsoru~, ninqua~ facilè flueret medicina, neg' tinctura~ daret, & si daret, no~ tingeret, nisi in qua~tu~ esset & reliquuum & Mercurius in fumo evolaret, quia no~ esset in eo receptaculu~ tincturae: Et Geber probat in libro examinum, quod si Sol & Luna insimul incorporentur cum arte, non separantur de facili.

Der König/schwimmende im Meer/schreyet mit lauter
Stimm/wer mich errettet/wirt ein groß Geschenck
empfangen.

*Atalanta
fugiens.*

Rex, Diadema caput cui prægravat, æ quore vasto.

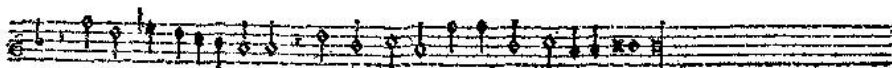

Inna tat atque altis vo cibus usus ait.

*Hippom.
seguens.*

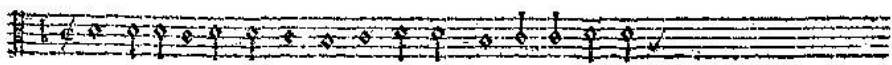

Rex, Diadema caput cui prægra vat æ quore vasto

Inna tat atque altis vocibus u sus ait.

*Pomum
morans.*

Rex, Diadema caput cui prægravat æquore vasto

Innatat atque altis vocibus usus ait.

XXXI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der König/dem sein Haupt ist von einer güldnen Krone~ gantz
schwer/

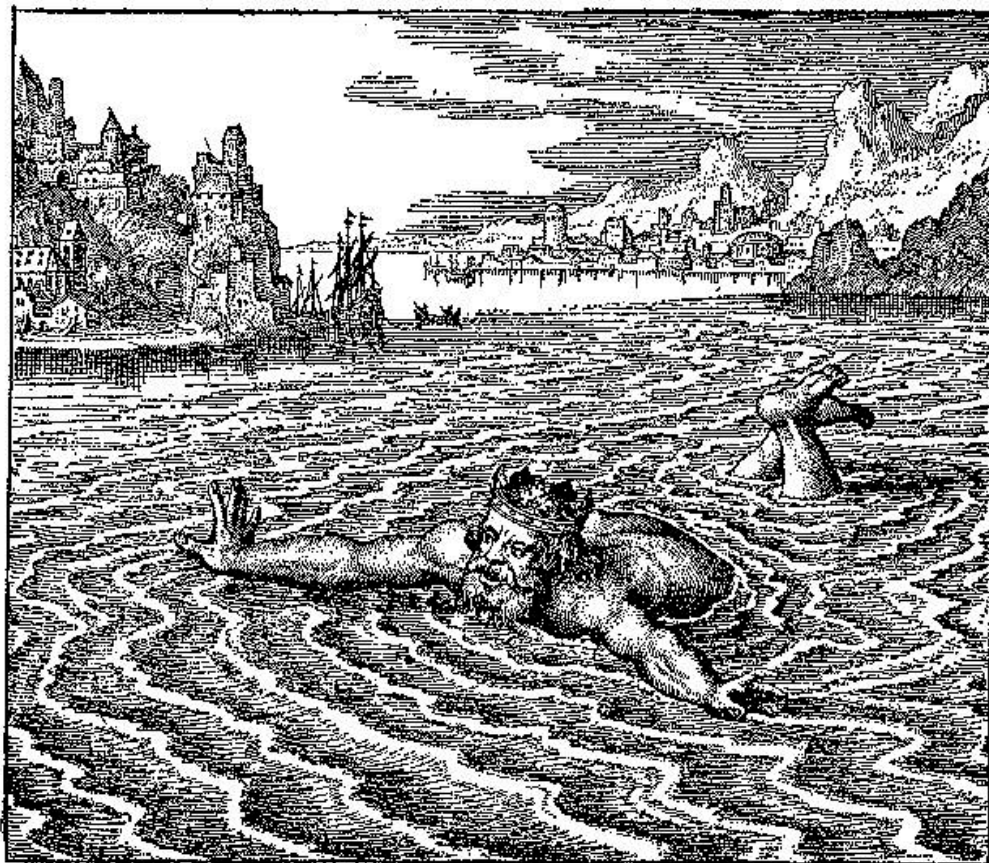
Rufft also überlaut/schwimmende im tieffem Meer:

Warumb helfft ihr mir nicht? Warumb kompt nicht g'lauffen
jederman/

So ich errettet auß Noht des Wassers/begaben kan/

Bringt mich/so ihr weiß segt/in mein Reich/und es sol zu seiner Zeit
Euch Armuth trucken/oder beschwerlich Leibes Kranckheit.

Rex natans in mari, clamans altâ voce: Qui me eripiet,
ingens praemium habebit.

EPIGRAMMA XXXI.

*R Ex Diadema caput cui praegravat, aequore vasto
In natat, at que altis vocibus usus ait:
Cur non fertis opem? Cur non accurritis omnes,
Quos ereptus aquis sorte beare queo?
In mea, si sapitis, me regna reducite, nec vos
Pauperies premet aut corporis ulla lues.*

R 3

PRIMA

PRIMA A omnis disciplinae rudimenta antiquitus fuêre natandi peritia & in literis institutio: Hinc de homine rudi dici & impolito consuevit; Neq; nare neq; literas novit: Considerârunt enim antiqui natationem salvando & periculis aquae eripiendo corpori saepe numero profuturam, literarum verò scientiam animo è fortunae fluctibus. Ad haec natatio militiae inprimis servivit belli tempore, literarum cognitio domi, pacis: Et veluti animadvertimn*s brutis sua arma esse inprocinctu & à natura provisa, homini horum vice adversus vim externam, manus & ingenium ministrata, ut hoc arma excogitet & inveniatur, illae faciat & usurpet, sic iisdem bestiis natandi facultas naturaliter insita est, homini nequaqua~: Illae ex aquis natatione saepè evadunt etia~ juvenes, in quib. homo vel senex aut robustissimus suffocatur: Opus itaq; fuit pueris nata~di exercitatione~ imperare, nunquam non vitae cujusq; utilissimam, ut quod per naturam deesset, p+ artis usum suppleretur: Eode~ exercitio magnates, principes & reges usi sunt, ad sui corporis tutela~: Non enim alio loco nati à fortunae casib. liberi omnino sunt, sed aequè illis, ut alii homines expositi: Si Dionysius nec nare nec literas novisset, cùm regno Siciliae, ceu tyra~nus pelleretur, in Corinthiaco sinu naufragus fluctib. maris periisset, verùm natatinoe periculis ereptus, Corinthu~ se co~tulit, ubi schola~ doce~dis pueris aperuit, literasq; humaniores professus est, ex rege factus ludimoderator, virga~ p+ sceptro tenens, unde dicterium, Dionysius Corinthi: Simili modo nisi regius Philosophoru~ filius natare posset, nemo ejus clamorem audiret, nec illi suppetias ferret jam pride~ aquis submerso: Natatio itaq; omnis conditionis homini necessaria & utilissima est: Etiam si enim no~ mox liberet ex immensi maris fluctibus, tamen concedit tempus vitae, quo ab aliis liberari queat: Dictus verò rex diutissimè se sustinet & huc usque clamat quamvis à paucissimis exaudiatur aut videatur ob maris amplitudinem & ejus remotionem. Fortè enim rupem seu lapidem praegrandem natando attigit: quo contineatur, si fluctus praevaleant. At quaeritur quale sit mare? Respondeo, Erythraeum seu rubrum, Tropico Cancrì subjectum; in quo cum magnetes abundantissimi sint

in

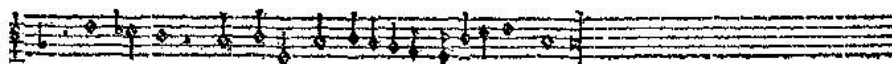
infundo, unde non tutum est navibus ferro compactis aut oneratis per id transire; Facile enim in fundum magnetis vi attrahi possent. Quod cum ignoraret jam dictus rex, & navi submersa reliqui perirent, ipse natatione evasit solus. Corona illi remansit rubinis lucens insignibus, qua facile agnosci & in regnum suum reduci possit. At quae bona sunt, quae regius hic filius illi, à quo in proprium regnum reduceretur, impertiri queat aut velit? Sanè non ejusmodi, qualia Ptolomaeus rex Aegypti ultimus, Pompejo, à quo pater ejus in regnum Aegyptium restitutus erat, scilicet, prodicionem & mortem, sed sanitarem, morborum sublationem, vitae ab iis praeservationem, rerum necessariarum usum & cornu copiae, honorem & amorem; quae cum non sint vulgaria aut mediocria, sed summa hujus vitae viatica & ornamenta, quis ea non, nisi plumbeus, appeteret? quis non ad nataret illi? quis manum non praeberet & in scapham pertraheret? At videndum, ne inter opitulandum illi diadema in mare decidat: Tum enim vix pro rege agnosceretur, nec à subditis recipere-
 tur: Quia pyropus periisset omnibus venerabilis, quia Bezoar lapis, omnibus sanitatem spondens, evanisset: Hinc Rosarius citat Aristotelem, his verbis. *Elige titi pro lapide, per quem reges venerantur in diadematibus suis, & perquem physici habent curare aegrotos suos; quia ille est propinquus igni.* Absque enim virtute medicinali corona esset nullius valoris. At quid faciendum regi jam liberato? Ab aquis haustis liberandus est per sudorifica, à frigore per calorem ignis, à torpore membrorum per balnea moderatè calida, à fame & inedia per administrationem convenientis diaetae & ab aliis externis malis per sua contraria & salutifera remedia. Deinde de matrimonio Regali illi providendum erit, & suo tempore ex eo generabitur proles optatissima, gratissima omnibus, pulcherrima & foecundissima, quae omnes suos proavos superabit potentia, regnis, ditionibus, populis divitiis & opibus atque hostes sibi subjiciet, non bello, sed humanitate, non tyrannide, sed clementia, quae ipsi genuina & propria est.

Die Corallen/wie sie wachsen unterm Wasser/und durch
die Luftt erhartet werden/also auch der Stein.

*Ascalanta
fugiens.*

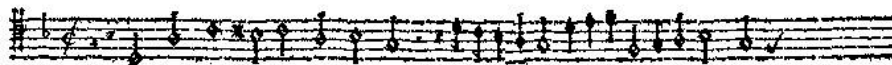

Planta ma ris vegetans Si cu li sub fluctibus uda

Ramos sub tepidis multi plicavit aquis.

*Hippom.
sequens.*

Planta ma ris vegetans. Si culi sub fluctibus u-

da Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.

*Pomum
morans.*

Planta maris vegetans Siculi sub fluctibus uda

Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.

XXXII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In Pflantze feucht/wachsend im Meer von Sicilien nicht weit/
Unterm warmen Wasser hat sein Zweiglein sein außgebreitt/
Deß Namen ist Corallen/welch in Härte bald sich thut endern/
Wann nur ein trockner Wind wehget von kalten Ländern/
Es wirt zum Stein/und behält sein rohte Farbe und Zweig viel/
Diß ist deß natürlichen Steines bequemlich Beyspiel.

EMBLE-

Corallus sub aquis ut crescit & aëre induratur, sic lapis.

EPIGRAMMA XXXII.

P Lanta maris vegetans Siculi sub fluctibus uda
Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.
Illa, C O R A L L U S, habet nomen sibi durior exit,
Cùm Boreas rigido mittit ab axe gelu:
Fit lapis, & rubeum multâ cum fronte colorem
Possidet: haec Physicae est apta figura petrae.

S

PHI-

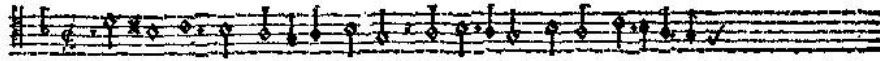
PHILOSOPHI vocant lapidem suum vegetabilem, quia instar plantae vegetet, crescat, augmentetur & multiplicetur: quod quidem ignaris mirum & à veritate alienum videtur; cùm constet lapides nec vegetare, nec crescere hoc modo, nec ad metalla liquabilia quicquam spectare: sed illi falluntur suo iudicio: Quod enim illis ignotum est, id non extare in rerum natura arbitrantur, metientes universi immensitatem suo captu: Quis unquam credidisset lapidem crescere sub aquis, vel plantam ibi generatam lapidescere nisi Experientia & constans scriptorum fides id comprobaret? ubi illa lapidifica, ubi colorativa vis, quae corallum indurat & tingit, existit, an in aquis, an in aëre, an in terra? plantam esse mollem & plicatilem, dum est sub aquis, ut affirmant, verisimile est, valdè tamen terrestris naturae, quae dum resecatur & ventis frigidis exponitur, indurescit & lapideam frangibilitatem acquirit, dum à frigido & sicco aëre aquae partes abundantes exiccantur (hi enim septentrionales suo statu siccitatem inducunt) & reliquum corpus terrestre à terrae qualitatib. frigiditate & siccitate, congelatur: Sola enim constrictio inest terrae, non aquae, nec aëri, quo ad virtutes cujuslibet proprias & genuinas. Dat praeterea mare aliis in locis tres lapides medicinales partim ex vegetabili genere, partim ex animali, aut potius partim ex naturae arcanis depromptos; ut pote margaritas, succinum & ambram gryseam: Margaritarum provenus & captura nobis innotuerunt, at non reliquorum: Succinum in Sudaviae maritimis oris colligitur, in littoribus, post vehementiorem statum Circii sive Cori, quod absque dubio ex terrae venis in mare ebullit, vel ab aquis eluitur, & fluctibus ad littora impellitur. Nam mineras quasdam, ferri & argenti succino ad natas vidimus, quod fieri non potuit, nisi in terra. Quod verò muscae, culices, aranei papiliones, ranae & serpentes in quibusdam frustulis cernantur (quemadmodum nos 120 globulos ex succino tornatos habuimus, qui singuli muscas, culices, araneas, papiliones aliquot continuerunt una etiam particula 9. non sine naturae singulari miraculo) ex profluentia & imaginatione coeli accidit; ut alibi demonstravimus

Ambra

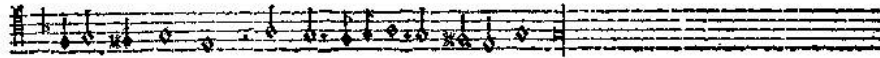
Ambra Grysea quod eode~ modo in Indiae orientalis & occidentalis littoribus inveniatur, negari non potest & quamvis quidam ad arborum succum seu gummi (uti succinum ante dictum) eam refera~t, qui tamen ex terrae venis prodire existiment probabiliùs judicant: Arbores enim ambrae succiníque feraces nusquam visae sunt, quas tamen extra aquam in aprico crescere, si sint, certissimum est. Ad venas itaque subterraneas seu lapides, utramque ambram referimus, uti margaritas ad Zoophyta, & corallum ad vegetabilia. Assimilatur verò his lapidib. & inprimis corallo, Philosophorum lapis. Nam ut corallus in aquis crescit & ex terra nutrimentum sumit; sic & lapis Philosophicus ex mercuriali aqua co~crevit & ex ea quicquid est terreum assumpsit ad sui augmentationem, humiditate sup+flua expira~te. Color quoq; rubeus illi ex coagulatione intenditur, quem recentiores vocant tincturam coralliorum, non aliter quàm lapidi physico, qui in ultima co~gelatione sui rubeseit & instar coralli ruberrimi apparet, quae tinctura est: verùm ut corallus frigido & sicco, sic ille calido & sicco indurescit, quo augmentato itidem liquescit, contra naturam reliquorum lapidum, qui liquescunt quidem, sed in vitrum abeunt, quod huic neutiquam convenit: Utque corallus in varias medicinas magnae virtutis praeparatur, sic & Philosophornm corallus omnium herbarum vires in se transtulit, quod ille unicus tantum possit, quàm omnes omnium vegetabilium medicinae. Sol enim coelestis, qui vegetabilibus virtutem & efficaciam medicinalem infundit, huic suo filio & vicario terrestri plus tribuit, quàm aliis omnibus: Hic est corallus philosophicus vegetabilis; animalis & mineralis, qui in amplissimo mari delitescit, nec agnoscitur, nisi oculis ignarorum exponatur & manibus inferatur: At cautissimè sub aquis resecandus erit, ne sucoum & sanguinem amittat, & nil nisi terrestre chaos absque verâ suâ formâ remaneat: In hoc enim omnis difficultas coralli captandi versatur, praeter quam vix ulla occurrit: Humiditatem superfluam intelligo, quae interficit lapidem, nisi separetur, quae corallinum ruborem apparere non finit, quae coagulationem, dum ad est, non admittit.

Der Hermaphrodit einem Todten gleich/im finstern
ligende/bedarff deß Fehrs.

*Atalanta
Fugiens.*

Il le biceps gemini sexus en funeris instar Appa-

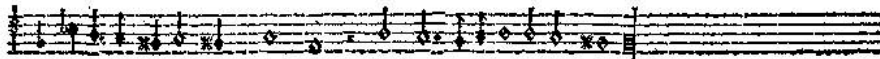

ret,postquam est hu midi ta tis inops

*Hippomen.
Sequens.*

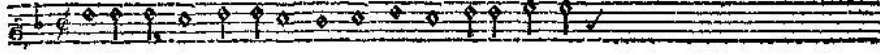

Ille biceps gemini sexus En funeris instar Ap-

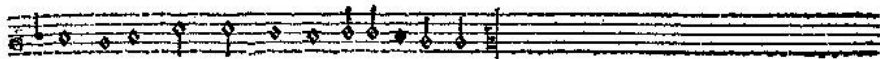

pa ret,postquam est humi ditatis inops.

*Pomus
Morans.*

Ille biceps gemini sexus en funeris instar

Apparet,postquam est humiditatis inops.

XXXIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der zwey köpffig Hermaphrodit gleicht einem Menschen der ist
Wann er wegen geraubter Feuchtigkeit leydet groß Noht (Todt/
So er in finster Nacht sich decket/mustu ihm mehr Fehor geben/
Welches/so bald du thust/kompt ihm wider das Leben/
All Krafft deß Steins im Fehor/all rohter Schwebel im Goldt steht/
Und der weiß Mercurius allein auß Silber hergeht.

EMBLE-

Hermaphroditus mortuo similis, in tenebris jacens, igne indiget.

EPIGRAMMA XXXIII,

*I L le biceps gemini sexus, en funeris instar
Apparet, postquam est humiditatis inops:
Nocte tenebrosâ si conditur, indiget igne,
Hunc illi praestes, & modò vita redit.
Omnis in igne latet lapidis vis omnis in auro
Sulfuris, argento Mercurii vigor est.*

EX arcanis naturae est, quod, ingruente hyeme, ranae & hirundines, aquis submersae, veluti mortuae jaceant, & vere novo calore Solis operante recuperent sensum & motum seu vitae sensitivae actionis peragant: Quod si verò ipso Brumali tempore in aquis reperiatae in aërem seu hypocaustum calidum adferantur, mox sese movere, ut in aestate, incipiunt: Unde apparet, quod illis nil nisi calor de ficiat externus, qui calorem naturalem internum conclusum excitet & in actum deducat: Eodem modo Philosophi de suo Hermaphrodito loquuntur, qui si in tenebris jacens appareat mortuus, ignis calore indigeat: In tenebris verò jacere dicitur, dum per noctem hyemis opacam & frigidissimam dimittitur, hoc est, in nigredine, quae frigiditatis signum est, manet, à quâ ad albedinem per majorem ignis intentionem adduci debet, & adhuc per majorem, ad rubedinem: Absque calore enim, ut Bodillus in turba ait, nihil generatur, & balneum intensi caloris perire facit, si verò frigidum sit, fugat, si autem temperatum sit, corpori conveniens & sua vefit. Ibidem Bonellus, cuncta, inquit, quae vivunt, Deo sic volente, etiam moriuntur: Propterea illa natura, qui humiditas adepta est cùm per noctes dimittitur, mortuo similis videtur, & tum illa natura igne indiget quousque corpus & illius spiritus in terram vertatur, & tunc fit pulvis mortuo similis in suo tumulo: His per actis reddit ei Deus spiritum & animam, & omni infirmitate ablata confortata est natura nostra & emendata: Oportet igitur illam rem comburere absque timore, &c. Ignis itaque, qui omnes alias res destruit, hanc construit, quae reliquis mortem, huic vitam praebet. Unicus est Phoenix, qui reparatur igne, qui innovatur flammis & ex cinere emergit redivivus, atque hic Philosophis solis notus, crematur & in vitam revocatur, quicquid alii somnient de ave, nescio quâ, volatili, nusquam existente, nec vi â, nisi fabulosè: Est autem Hermaphroditus, de quo Philosophi loquuntur, mixtae naturae, masculeae & foemineae, quarum una transit in alteram calore operante; Ex foemina enim fit masculus, quod non adeò mirum in Philosophorum opere videri debet, cùm & sexum mutasse quamplurimos, si historiis fides habenda est, repertum fit: Poëtae Cenea, Iphin & Tiresiam commemorant, ut Pontanus in stellis:

Poeniteat

Poeniteat generis tamen & se *Cenea* malint,
 Aut in foemineam penitùs transire figuram: Et Ausonius:
 Moeret in antiquam *Ceneus* revocata figuram.

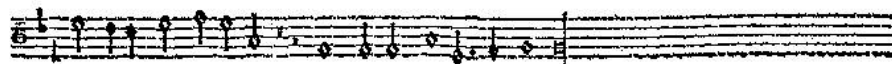
Ita *Licinio Crasso* & *C. Cassio Longino Coss. Cassini* puer factus est ex virgine: Et *Licinius Mutianus* apud *Plinium* prodit, visum à se *Argis Aristontem*, cui nomen *Aristusae* fuisset, nupsisse etiam, mox barba~ & virilitatem provenisse, uxorémque duxisse: *Plinius* ipse ait se vidisse in *Africa* mutatum in marem die nuptiarum *L. Cossicium* civem *Trisdritanum*: Haec vera esse & multis aliis comprobari posset, si opus foret: Ex calore verò auctiore reddito genitalia membra seu virilia ex corpore protrusa certum est. Cùm enim foemina sit longè mare frigidior, interiusque abscondita habeat, quae mas foris, ut medici dicunt, hinc natura dubia, num marem an foeminam generaret, foeminam expressit exteriùs, licet marem interiùs meditata sit. Hinc calore per aetatem crescente & motu accedente recondita membra eruperunt seq'ue omnibus visenda monstrârunt: Eodem modo apud Philosophos foemina calore aucto fit masculus, hoc est, *Hermaphroditus* foemineum sexum amittit, & fit mas fortis & severus, qui nihil muliebris in se habeat mollitiei aut levitatis. Ita à celeberrimo illo *Casp. Tagliacotio Bononiensi* medico vidimus aliquando artis chirurgicae industriâ nobilem puerum *Hermaphroditum* in perfectum marem, generandae soboli (ut spes erat) aptum, mutatum vel potiùs promotum esse, facto per mentulam (quod deerat ibi) foramine novo & occluso infèriori quasi muliebri. Philosophi hisce omnibus manuariis operationibus non egent. Cùm enim frigiditas & humiditas lunae ad fuerit, foeminam vocant, cùm caliditas & ficcitas Solis, masculum; Cùm omnes illae quatuor qualitates simul. Rebis vel *Hermaphroditum*; Et sic facilè conversio fieri poterit foeminae, hoc est, frigiditatis & humiditatis, in marem mutatio, quae fit solo ignis calore, ut dictum; Calor enim sequestrat & separat superfluitates humiditatum & sui ideam in subjecto Philosophico statuet, quae est tinctura.

Im Wasserbad wirt er empfangen/und in der Luftt geboren/
wenn er aber roht worden/gehet er auff dem Wasser.

*Atalanta
Fugiens.*

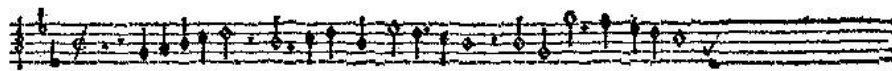

Bal nea conceptu pue ri natalibus a ãr splen-

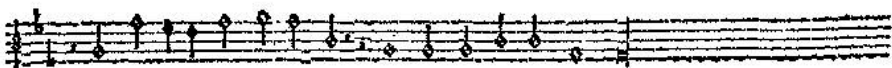

det & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

*Hippom.
Sequens*

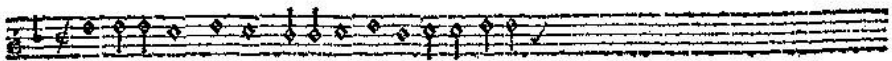

Bal nea conceptu pue ri natalibus a ãr

Splendet & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

*Pomus
Adorans.*

Balnea conceptu pueri natalibus aër

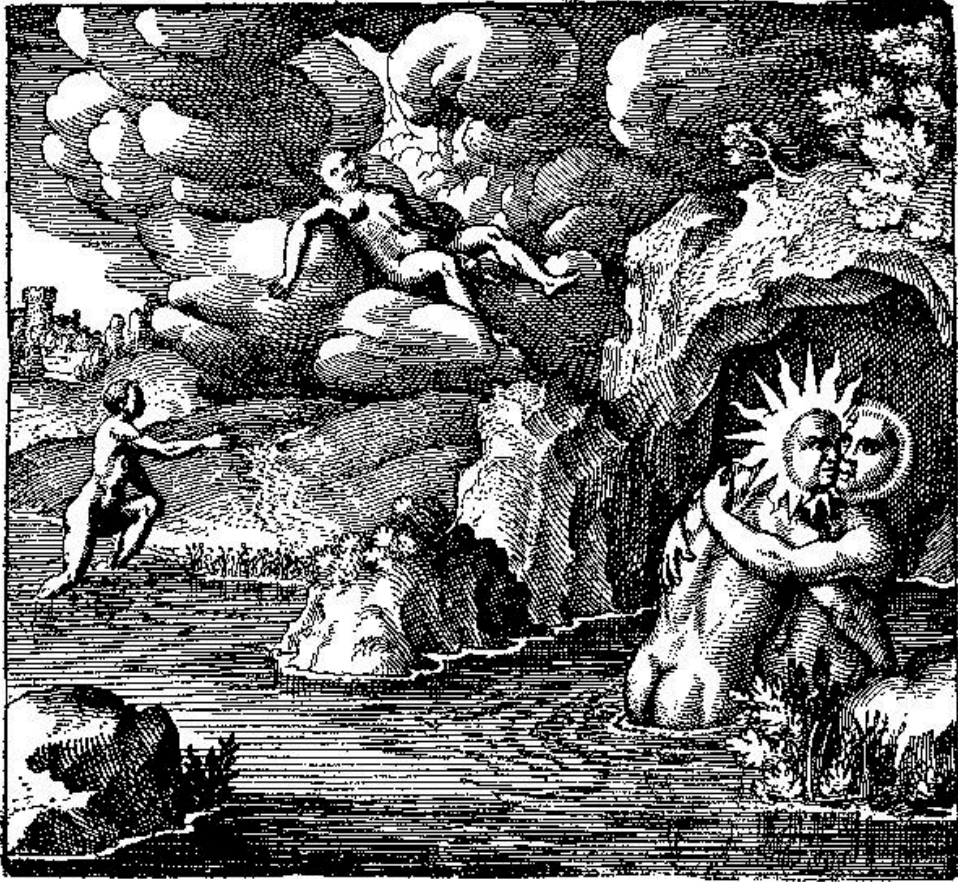
Splendet & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

XXXIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Im Wasserbad geschehn ist sein Empfängnuß/aber in Lüfften
Ist er geborn/und roht geht über die Wasserklüfften/
Er wirt auch weiß in der Höhe der Berg/so der Weisen allein
Angenemmer und einig Hertenlust pfl eget zu segn/
Es ist ein Stein/und auch nicht/welch himmlisch und edle Gaben/
Gelücklich ist/so jemand auß Gotts Geschenck wirt haben.

EMBLE-

In balneis concipitur, & in aëre nascitur, rubeus verò
factus graditur super aquas.

EPIGRAMMA XXXIV.

B Alnea conceptu pueri, natalibus aër
Splendet, & hinc rubeus sub pede cernit aquas.
Fît que super montana cacumina candidusille,
Qui remanet doctis unica cura viris.
Est lapis, & non est, coeli quod nobile Donum,
Dante D E O foelix, si quis habebit, erit.

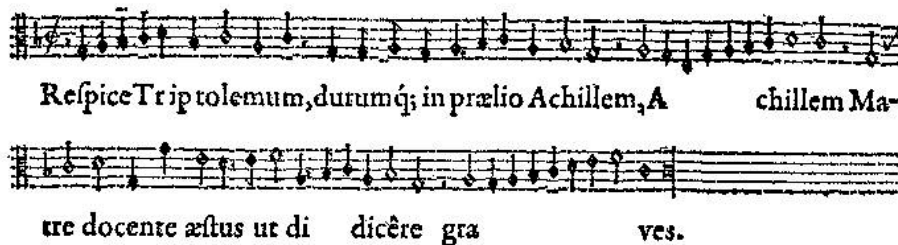
T HO-

HOMINUM opinio vel adulatio quibusdam prae reliquis mirabiles ortus, at certè fabulosos attribuit, veluti, Alexandro Magno, non à Philippo Macedonu~ rege, sed Jove Hammonio, genito, Romulo & Remo, à Marte, Platoni ex virgine Perictione ex Apollinis oppress: phantasmate, nato. Ita Ethnici à diis se oriundos demonstrare voluerunt, quemadmodum & Thessalus Hippocratis medici filius sese ab Apolline ortum ducere Atheniensibus inter alia persuadere conatur: Sed nos illis non creduli, qui scimus, illos nec homines nec deos fuisse, ad quos sui generis originem referunt; Et si heroës quasi divini inter mortales extitissent, ex adulatione subditorum, discipulorum vel aliorum omnia sua magnifica mundo venditantium, haec de iis ficta & in opinionem vulgi falsariis scriptis insinuata esse, animadvertimus: Alia res est, quod Philosophi suo filio conceptionem & nativitatem inusitata~ tribuant: Habet enim hic quid peculiare prae caeteris omnibus in mu~do natis, cùm conceptio ejus facta sit in balneis & ortus in aëre. Scimus mulieres steriles ex nimia frigidityte & siccitate multu~ adjuvari posse balneis calidis, ut ad conceptum reddantur habiles & aptae, at quod is in balneis fieri debeat, aut factus sit inauditum: Soli huic illud competere videtur ob mirabilis naturae potentiam ab aliis longè diversam. Alibi dicunt quod conceptio ejus fiat in fundo vasis & ortus in alembico: quae sententia magis est conspicua: Nam aquae balneorum, si quae adsuat non in summitate, nec medio vasis sed in fundo erunt, in alembico verò vapores sunt aërii: Conceptio itaque ubi facta est, ascendit in alembicum & fit ortus ejus in albo colore: In fundo nigredo dominatur, de qua Rosarius; Conceptio, inquit, est cum terra in nigrum solvitur pulverem & incipit aliquantulum de mercurio retinere; tunc enim agit masculus in foeminam, id est, azoth in terram. Et paulo post: Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis & generatio genitorum fiet in aëre, scilicet in capite vasis, id est, alembici: Estque conceptio in balneis nihil aliud nisi putrefactio in in fimo: sic enim idem Rosarius continuat: corpus nihil facit, nisi putrefiat, & non potest putréfier, nisi cum mercurio: Et mox putrefactio

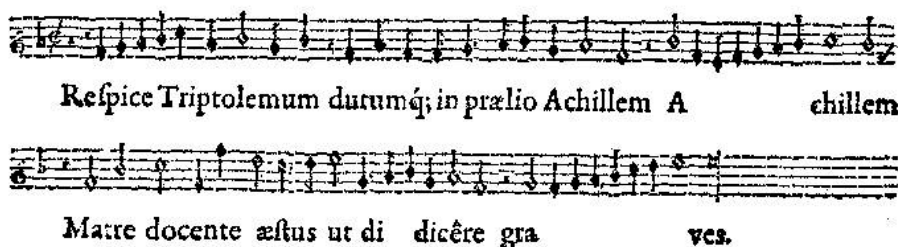
trefactio fiat igne lentissimo simi calidi & humidi, & nequaquam alio, ita quod nihil ascendat: quia si aliquid ascenderet, fieret separatio partium, quae fieri non debet, donec masculus & foemina sint perfectè conjuncti, & unum recipit aliud, cujus signum est in superficie nigredo perfectae solutionis. Ortus ejus est albus, qui fit in cacumine montium, hoc est, in aëre seu alembico; Quod per Rosinum ad Euthiciam sic explicatur: Dixit sapiens. Accipite res è mineris suis & exaltate eas ad altiora loca & mittite eas à cacumine montium suorum & reducite eas ad radices suas: Et post: Per montes autem significavit cucurbitas, & per cacumina montium alembica. Mittere autem secundum similitudinem est recipere aquam illarum per alembicum in recipiente: Reducere verò super radices, est super hoc, à quo prodeunt: & nominavit cucurbitas montes, quia in montibus invenitur sol & luna: sic etiam in his montibus, qui sunt cucurbitae, generantur Sol & Luna eorum. Haec ille: Postea fit rubeus & incipit ire super aquas, hoc est super metalla in igne liquefacta, quae stant instar aquae mercurialis: Est enim hic dominus aquarum, in quas imperium exercet, instar Neptuni, estq'ue rex maris & possessor montium. De Xerxe Persarum rege tradunt, quod expeditionem moturus in Graeciam legationem instituerit ad mare & montem Athum, ne sibi injuriam facerent, illud fluctuum, hic flammara~ aestu, aliàs se poenam de utroque sumpturum esse. Verum surdis narrata est fabula, & mare aliquot ex ejus navibus submersit, Athos verò incendio non paucas perdidit. Hinciratus rex, tanquam maris & montium dominus, illi certum numerum plagarum infligi jussit, montis verò magnam partem in mare abjecit: Sed haec magis audaciam, quàm prudentiam tanti regis demonstrant: Hic, de quo nobis fermo, omnes aquas ab obstaculis & immunditiis purgat non edicto, sed facto, & liberè per eas incedit, quas quoque (quod amplius est) congelat, ut currus suâ duritie sustineant, quae antea tulère naves: Ipse montes exaequat vallibus & flammis ignis non reformidat, ideoque quocumque vult, ab Herculis columnis in ultimam Indiae oram ad Dionysi columnas liberè contendit.

Wie Ceres Triptoleum, die Thetis Achillem unterm
Fesur zu tathren gewehnet hat/also sol der Künstler
den Stein gewehnen.

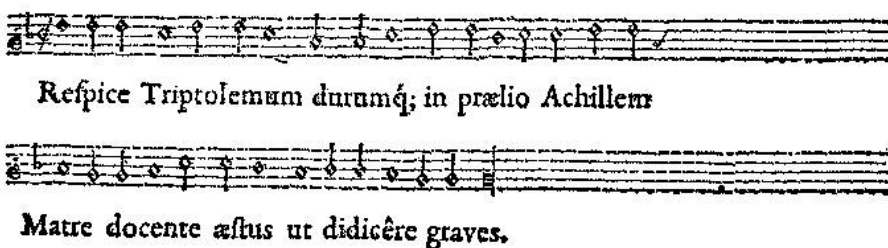
*Alante
fugiens.*

*Alante
sequens.*

*Alante
morans.*

XXXV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

S Chaw an Triptoleum und Achillem großmühtig im Streit/
Wie sie zu vertragen Hitz von ihr Mutter seynd bereit/
Jenen hat Ceres, disen Thetis, im Fesur verhartet
Bey Nacht/und gegeben Milch bey Tage wol geartet,
Nicht anderst die Artzney der Weisen muß werden regiret/
Als ein Kindt an Mutter Brüst/durch Fesur werden ernehret.

EMBLE-

Ceres Triptoleum, Thetis Achillem, ut sub igne
morari assue fecit, sic artifex lapidem.

EPIGRAMMA XXXV

R Espice Triptoleum, durúmque in praelio Achillem,
Matre docente, aestus ut didicêre graves.
Illum Diva Ceres, Thetis hunc durabat in igne
Noctu, lacte ferens ubera plena die:
Haudsecus assuescat medicina beata Sophorum,
Quàm puer ad mammas, ut queat igne frui. T 3

LY-

LYCURGUS ille Spartanorum legislator, quantum consuetudo valeat, & usus sive bonus sive malus, oculari exemplo populo in theatriali concione exposuit, dum ad duceret binos catulos uno enixu editos; inq'ue medio poneret ollam pulte refertam ac leporem; quorum catulorum unus cùm videret cibum & leporem, eo relicto hunc insecutus est, quia ita assuefactus erat, alter verò neglecto lepore, ollam evacuavit, cùm & sic consueverat. Quo facto, en, inquit, hîc videtis, quantum valeat educatio, & à parvulis assuefactio etia~ in illis, quos natura pares & simillimos produxit. Hoc itaque modo naturam emendare aut ad meliora dirigere convenit, quae caerea est, ut in vitium vel virtutem facilè flecti possit. Quod ille in politicis verum demonstravit, Philosophi quoque in Physicis se ita habere consentiunt: In hominibus, brutis quantum consuetudo valeat, quotidiana exempla per totum visuntur mundum: In vegetabilibus quoque non pauca occurrunt: At in mineralibus & metallicis eadem dari, rarioris experientiae est: Nihil hominùs tamen lapidem suu~ fixant per assuefactionem in igne sibi conveniente, quemadmodu~ innumeris locis innuunt: Nutriendus enim est igne, tanquam puer lacte super ubera matris suae: Unde dicit Emiganus, inspicite lactantem puerum, & ne impediatis eum: Et Bodillus, Foetus autem extractus non nisi lacte nutritur, & igne per se & paulatim dum parvulus est, & quanto magis exurit, ossibus confortatis, in juventutem deducitur, in quam perveniens, sibi sufficit. Et Arnoldus in Rosar. l.2.c.7. Oportet tamen ipsam medicinam diutiùs assari super ignem & nutrirî instar pueri in uberibus. Haec eadem antiquissimi Philosophi demonstrare voluerunt in allegoriis de Triptolemo & Achille sub igne assuefactis jacere & induratis, cùm uterque nil nisi chymicum subjectum denotet, praeter quod insulsa esset fabula, indigna quae velatiis rebus moralibus accommodaretur, vel doctorum auribus inculcaretur: Ceres, veluti nutrix Triptoleum interdium lacte nutrit, noctu sub ignibus posuit, unde cùm puer optimè aleretur, pater Eleusius aliquando hoc observavit: Hinc Ceres Eleusium interemit, & puero Triptolemo currum donavit, anguib. tractum, quo

quo iile per aërem in omnes mundi partes contendit, & mortales frugum seminationem docuit: Sed hic Triptolemus tinctura est Philos. eo modo sub igne nutrita, quae à serpenribus ducta, hoc est, Mercurio, docuit homines, quomodo semina Philos. in suam terram jacienda sint. Haec eadem afferibuntur Osiridi, qui ideò terrarum orbem perlustravit, ut alibi demonstravimus, & Dionyso, qui vini usum homines docens peregrinatus est per mundum: Sunt verò hi tres Triptolemus, Osiris & Donysius unius intentionis & officii, imo res una; ut etiam Achilles, qui fortissimus ad bellum Trojanum mittendus erat; Ejus pater Peleus, id est, terra, vel Peleus mons, mater Thetis dea marina seu aquarum; his nascitur Achilles: At in eorū nuptiis pomum aureum Eridos prolatum est, prima causa belli Trojani, unde ex iis nuptiis natus, non immeritò ejus executor extitit: Induratus verò eodem modo Achilles à matre sua dicitur, quo antedictus Triptolemus à Cerere; de quo lib. 6. Hieroglyph. satis diximus, quod hic repetere super vacaneum ducimus. Lapidis itaque nutrimentum ignis est, at non inde, ut quidam perperam existimare posset, in longum, latum & profundum, extenditur, neque in pondere incrementum sumit; quia saltem virtutem, maturationem & colorem ab igne acquirit, omnia reliqua, tanquam commeatus & viatica secum adferens. Quando enim ex diversis locis ejus partes sunt congestae, purgatae & conjunctae, habet in se omnia, quibus indiget: Unde apud Rosarium Philosophus: *Omnia fert secum, quibus indiget haec aqua foetum.* Nec verò quicquam peregrini ab initio ad finem illi additur, nisi fit homogeneous, nec separatur, nisi heterogeneus: Quilibet autem animadvertere debet, uti dracones Triptolemi currui jungendos bene agnoscat, antequam quid incipiat, qui sunt alati & volatiles; quos si scire desideres, in simo Philosophico invenies. Sunt enim fīmus, & generantur ex fīmo, suntq'ue illud vas, quod Maria dicit, non esse negromanticum, sed regimen ignis tui sine quo nihil efficies: Veritatem tibi apertui, quam hausi incredibili labore, non absque sumptu multorum annorum, ex veterum monumentis.

Dieser Stein ist verworffen auff der Erden/und erhoben auff
Bergen/wohnet in der Luft/und wirt ernehret in Flüssen/
das ist der Mercurius.

*Atalanta
fugiens.*

Vile recrementum fertur la pis atque ja cere

Fortè vi is sibi ut hinc dives inopsque pa rent.

*Hippom.
sequens.*

Vile recrementum fertur la pis atque ja-

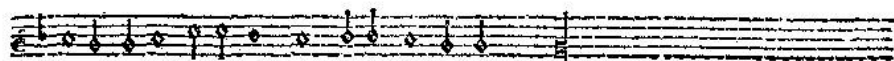

cere Fortè vi is sibi ut hinc dives inopsque pa rent.

*Pomum
morans.*

Vile recrementum fertur lapis atque jacere

Fortè viis sibi ut hinc dives inopsque parent.

XXXVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Al An sagt/das der Stein sey ein verworffen Ding und schlecht/
So ligt am Weg/das ihn Reich und Arm könn haben mit Recht/
Es sagen andre/das er sey in hohen Bergen zu schatwen/
Oder im Luft/andre/das er sich ernehr in Awen/
Alles ist wahr/nach seinem Verstand/Ich wil/das du warnemmst
Solch Gabe auff Bergen/wo er zu finden bequemst.

EMBLE-

Lapis projectus est in terras, & in montibus exaltatus, & in
aëre habitat, & in flumine pascitur, id est, Mercurius.

EPIGRAMMA XXXVI.

V Ille recrementum fertur L A P I S atque jacere
Fortè viis, sibi ut hinc dives inópsque parent.
Montibus in summis alii statuêre, per auras
Aëris, at pasci per fluvios alii.
Omnia vera suo sunt sensu, postulo sed te
Munera montanis quaerere tanta locis. V

AB

AB omnibus, qui lapidis nomen & potentiam vel semel audiverunt, nisi sint ex penitus incredulis, quaerisolet, ubi inveniendus sit, ut rectâ quasi viâ ad eam currant? Respondent Philosophi duplici modi: Primò quod Adam eum secum ex Paradiso attulerit, quod fit in te, in me, inq'ue omni homine, quod volantes eum secum portent ex longinquis locis. Secundo, quod in terris, montibus, aëre & flumine reperiatur. Utri igitur viae insistendum, an huic, an illi? Utrique, ut opinor, sed suo respectu; licèt haec nobis magis arrideat & securior videatur. In terras projectus dicitur, quia elementum terrae primò apparet in obscuro & nigro corpore. Deinde, quia vilis, parvi precii res fit, quae in viis peregrinantium & in ipso fimo calcatur. Unde Rosarius, & si vero, inquit, nomine nuncuparem, insipientes eum esse non crederent. Et Morienus Calidi quaerenti, an multùm de eo inveniatur, respondet. Non est hoc nisi, sicut sapiens dicit, ad divitem scilicet & pauperem, & ad largum & ad avarum, euntem quoque & sedentem. Nam hoc in viis projicitur, & in sterquiliniis suis calcatur, & multijam in sterquiliniis foderunt, ut hoc ab eis extraherent, & in hoc decepti sunt. Mundus quoque in turba inquit, si venditores cognoscerent eam, non venderent eam tam vili precio. Et Arnoldus asserit, quod lapis gratis haberi possit, in tanta copia, qua quis velit, nec interrogandus quispiam sit eam ob causam. Quae omnia vera sunt. Quis enim, nisi in humanus, petenti aquam & terra~denegabit? Cymbri antiquissimi à Romanis cùm eadem munera petiissent, nec obtinere possent, effusis copiis Italiam ingressi multa millia Romanorum cum Confulibus siuis trucidârunt, ut histori,e testantur. Terra enim ut mater omnium preciosissima est, ut materia putrefactoru~ ultima, vilissima; Nil vilius luto aut coeno, quod tamen nihil aliud est quàm terra aquae mixta. Quid gleba terrae communis? Attamen Euripylus Neptuni filius eam Heroibus Argonautis pro xenio obtulit, ex quâ non recusâtâ, sed grato animo acceptâ, post dissoluta in aqua Medea multa vaticinata est. Oportet enim terra~in aqua dissolvi, aliàs nec haec, nec illa quicquam valet: Hoc modo lapis projicitur in terras, in quibus tamen abjectus non permanet, sed

sed exaltatur ad montes, ut pote Athum, Vesuvium, Aethnam, & his similes flammi vomos, quales in diveris orbis partibus permulti visuntur. In his enim ignis perpetuus ardet, qui lapidem sublimat, & ad fummam dignitatem evehit. In montibus, ut crescit, in rudi forma ex sulfure & argento vivo, sic in montium vertice maturatur & perficitur, ubi & provenit herba, sine qua ignis temperari nequit; quia hac frigidâ & humidâ in ignem conjectâ ejus vehementia re-tunditur per sui contrarium: A montibus ad aërem transit, ubi habitationem invenit. Aër enim ipsi domus fit, quâ circumdatur, quod nihil aliud est, quàm quod portetur in ventre venti, nascatur in aëre, de quibus terminis antea dictum est. Tandem in fluviis pascitur, hoc est, in aquis, Mercurius: Inde in ejus honorem Athienienses hydrophoria agebant, quia materia Philosophorum lapidis est aqua, ut Rosarius inquit, & intelligitur de aqua illorum trium. Quam ob causam Mercurius triceps quoque dicebatur, ut pote marinus, coelestis & terrestris, quia aquae, terrae & aëri adesset. A Vulcano educatus traditur, furacitate insignis, quia Mercurius igni assuefieri docetur, qui volatilis est, & secum aufert id, cui miscetur. Aegyptiis leges & disciplinam, imò Thebanis quoque sacerdotibus & magnae mundi parti, antiquitus, religionem dicta vit, quia à chymicis institutis Aegyptii politiam, & res sacras habuerunt, ab his Graeci, ab his Romani, ab illis quàm plurimae aliae gentes, ut latiùs alibi demonstratum est. Argum faxo occidit, seu lapide & Battum in lapidem indicem convertit. Quid multis? Chymicorum volumina omnia nil nisi Mercurium inculcant, unoq'ue hoc versiculo ejus potenciam fatis confirmant; Est in Mercurio quicquid quaerunt sapientes. Hic itaq; quaerendus erit, donec inveniatur, sive in aëre igne, aquis aut terra moretur. Vagus enim est, & nunc huc, nunc illuc currens pro Deorum chymicorum ministerio, tanquam illis à pedibus quod officium ejus indicatur, dum Angeliam ipsi filiam nonnulli asscribant.

Drey Dinge seynd genug zur Meisterschafft/der weisse
Rauch/das ist Wasser/der grüne Löw/das ist das Ertz
Hermetis, und das stinckende Wasser.

*Alalanta
Fugiens.*

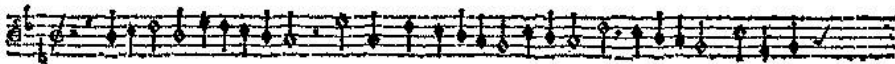

Ter na magisterii, Terna magisterii sunt se mina, fœ tida

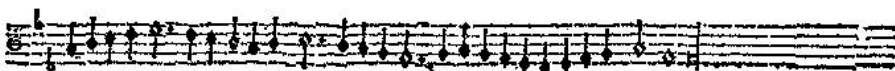

lympa, Et ni veus va por ac pel le Le o viridi.

*Eliphomen.
Sequens.*

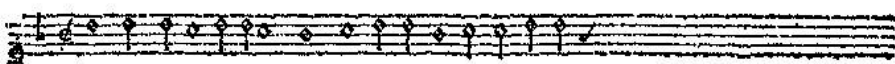

Ter na magisterii Terna magisterii sunt se mi na, fœ tida

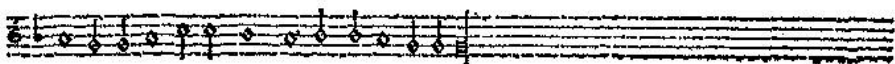

lympa, Et ni veus ac pel le Le o viridi.

*Remus
Morans.*

Terna magisterii sunt semina, fœ tida lympha,

Et niveus vapor ac pelle Leo viridi.

XXXVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Ein Key Ding zur Meisterschafft gehören/Wasser/so stinckend ist/
Und der schneeweiße Rauch/sampt dem Löwen grün gewiß/
Das Wasser ist aller Elementen Mutter/denn der Schein/
Daß er gemacht werd/das erst und letzt das Wasser muß seyn/
Der grüne Löw ist das Kupffer Hermetis und Stein genandt/
In Capiteln der Bücher/der weiß Rauch Wasser/erkandt.

EMBLE-

Tria sufficiunt ad magisterium, fumus albus, hoc est, equa, leo viridis, id est, aes Hermetis, & aqua foetida.

EPIGRAMMA XXXVII.

T Erna magisterii sunt semina, foetida Lympha,
Et niveus vapor, ac pelle L E O viridi:
Unda parens peperit, restant quae elementa, Sophisque,
Ut lapidem faciant, ultima primàque ea est.
AEs Hermetis at est Viridis L E O, petràque nota
Librorum capit lis, Fumus & albus aqua. V 3 UT

U T tria essentialia ad cujusque aedificii construtionem requiruntur, quorum uno absente, ejus nulla adesse potest perfectio, quae sunt fundamentum, parietes & tectum, ita totidem desiderantur ad Philosophorum compositum absolvendum, quae hic nominantur propriis suis nominibus: Author Aurorae, c.20. de separatione elementorum loquens, Terra, inquit, ibidem relinquitur, ut alia tria elementa in ea valeant radicari; si ipsa non esset, elementa fundamentum non haberent ad aedificandum super id domum novam Thesaurarium: Hoc fundamentum vocatur hic aqua foetida, quae est mater omnium elementorum, teste Rosario, ex qua & per quam & cum qua praeparant Philoqophi ipqum, scilicet Elixir in principio & in fine: Foetida dicitur, quia foetorem sulphureum de se mittit, & odorem sepulchrorum: Haec est illa aqua, quam Pegasus ex Parnasso ungulâ suâ percusso elicit, quam Nonacris Arcadiae mons ex jugis emittit è faxo prorumpentem, quae in sola ungula caballina fervari potest obvium ejus fortissimam: Haec est aqua draconis, ut Rosarius eam nominat, quae debet fieri per alembicum sine omnia re addita, in qua facienda est maximus foetor: Quae verba cùm quidam audiverint ad stercora distillanda humana vel animalium se contulerunt, in qua operatione foetorem quidem maximum senserunt, sed stercora in stercoribus invenerunt: At ne putes Philosophos scarabaeos esse, qui in stercoribus operentur, scias foetorem, si quis ad est, in magnam fragrantiam mox mutari, prout Lullius testatur de sua Quinta essentia, cui tantam odoris suavitatem assignat, si ritè facta sit, ut in superiori aedium loco posita aves volantes ad se alliciat & fistat: Ponit autem in fimo suam quintam essentiam, cujus calore temperatissimo ea fragrantia sequitur, quod quidam cum vino forti tentarunt, sed frustra, ideoque Lullium vanitatis insimularunt, cùm ipsi essent stultitiae potiùs coarguendi, qui vinum Lullii nunquam gustârunt; At Lullium aureus ille poëta meliùs intellexit, qui Chrysop. lib. 1. ita canit:

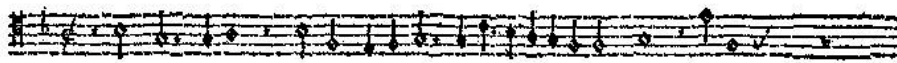
*At non ille quidem sensit, quae dicere primâ
Est facie visus, neque tum stillantia vina
Miscebat, &c.*

Post

Post aquam foetidam Leo viridis occurrit: de quo Rosarius, quae si-
visti autem de viriditate, putans, quod aes esset corpus leprosum pro-
pter illam viriditatem quam habet: Unde enim tibi dico, quod totu-
illud, quod est perfectum in aere, est illa sola viriditas, quae in ipso est:
quia illa viriditas per nostrum magisterium vertitur citò in verissi-
mum aurum nostrum & hoc experti quimus: Nullo tamen poteris
lapidem praeparare absque duenech viridi & liquido, quod videtur
in mineris nostris nasci: O benedicta viriditas, quae cunctas res ge-
neras: Unde noscas, quod nullum vegetabile atque fructus nullus
apparet germinando, quin sit ibi viridis color: similiter scias, quod
hujus rei generatio viridis est, quare Philosophi germe~ ipsum appel-
laverunt. Haec Rosarius: Hoc est aurum & aes Philosophorum &
lapis in capitulis notus, fumus, vapor & aqua, sputum lunae, quod
Solis lumini jungitur; Hic leo viridis pugnat cum dracone; sed ab eo
superatur & successu temporis devoratur; putrefacto autem leone
dulcedo ex ejus ore (velut à Sampsonē occisi) proventura speratur.
Draco superior factus leonina adeò se carne replet, ut paulò crepet
& emoriatur: Ex quo, cum Leonis adeps per se quotidianus febrib.
medeatur, apudque reges & populos eo perunctis gratia & favor
concilietur, Medicina praestantissima fieri poterit, quae per multis
affectibus fit utilissima. Tertio sequitur fumus albus, qui si coagule-
tur, fit aqua & aqua offisiu~ pr,estat in abluendo, solvendo, & maculas
abstergendo instar saponis: Hic est ignis contra naturam, quem vi-
de ut invenias, ita dictus, quia contrarius est naturae retexendo &
destruendo illud, quod ea diligenti curâ composuit: Hic ignis non
est ex spiritu vini aut oleo incensus sed ex materia incombustibili, ae-
qualis perdurationis & caloris, & est ignis absque luce & combusti-
one magnae virtutis & efficaciae, quem reperire in tenebris, cùm
non luceat est non exiguae difficultatis, sed operi debito applicare
modo, longè majoris; cujus circumstantias & proprietates in diver-
sis locis descriptimus.

Das Rebis wie ein Hermaphrodit wirt geböhren auß
zween Bergen deß Mercurii und Veneris.

*Atalanta
Fugiens.*

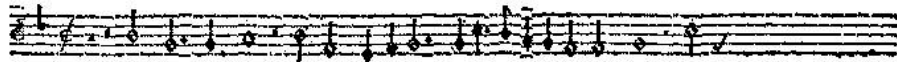

Rem geminam Rebis veteres dixê re, quod uno

corpore sit mas hæc fœminaq; An drogyna

*Hippom.
Sequens.*

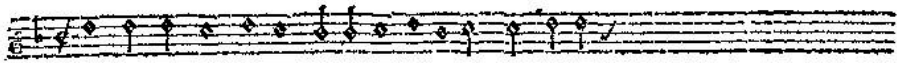

Rem geminam Rebis veteres dixere, quod u-

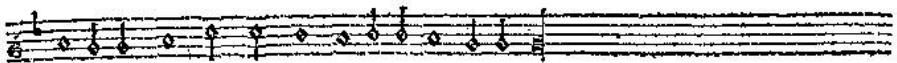

no corpore sit mas hæc fœminaq; Andro gyna.

*Pomum
Morans.*

Rem geminam Rebis veteres dixêre, quòd uno

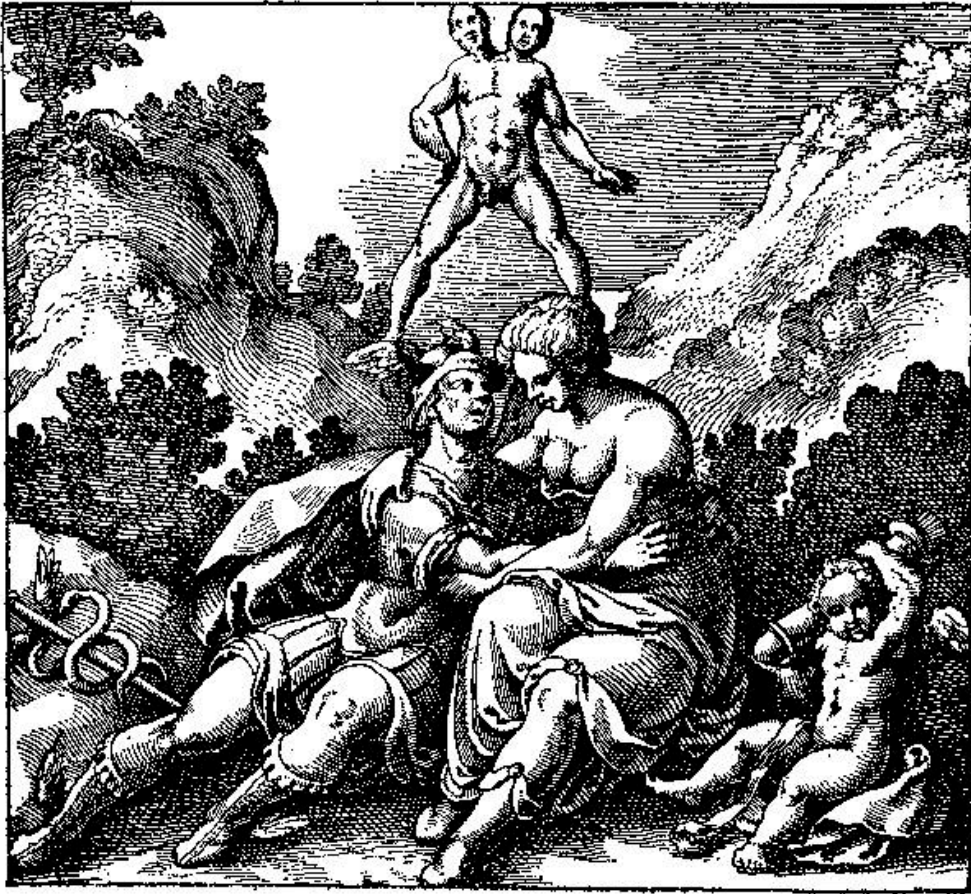
Corpore sit mashæc fœminaq; Androgyna.

XXXVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Die Alten haben zwey Ding genant Rebis mit einem Namen/
Dieweil es in einem Leib Mann und Weib ist zusammen.
Denn auff zween Bergen ist der Hermaphroditus erköhren/
Welchen dem Mercurio die Venus hat geböhren/
Verachte du nicht das doppelt Geschlecht/so Weib ist und ein Mann/
Dann es dir hernach mals den König gebähren kan.

EMBLE-

Rebis, ut Hermaphroditus, nascitur ex duobus montibus,
Mercurii & Veneris.

EPIGRAMMA XXXVIII.

R Em geminam *REBIS* veteres dixêre, quod uno
Corpore sit mas haec foeminàque, *Androgyna*.
Natus enim binis in montibus HERMAPHRODITUS
Dicitur, Hermetiquem tulit alma Venus.
Ancipitem sexum ne spernas, nam tibi Regem
Mas idem, muliérque una eadémque dabit.

SOCRATES interrogatus, cujas esset, Cosmopolitam seu mundi civem, respondit: Quo innuere voluit, se, etsi Athenis natus fit quo ad corpus, animo tamen totu~ mundum, tanquam patriam, inque eo contenta, liberè per lustrare, cùm sapie~ti omnis terra, ubi bene vivat, sit patria: Ita si quis Philosophos interroget, cujas sit Hermaphroditus eorum, respondent, mundanum esse seu in omnibus mundi angulis, ubi elementa inveniantur, prostare, nempe sapientu~ filium, qui cum ipsis patria commune~ haheat: Verùm cùm non contingat, quendam bis aut pluries nasci, nec diversis, sed uno in loco primitus hanc luce~ ingredi, veluti Socrates Atheniensis agnoscitur, ita Rebis duorum montium inquilinus censetur, videlicet Mercurii & Veneris, unde & nomen Hermaphroditi ipsi inditum ab utroque parente. Montani ipsi lares sunt, & patria excelsa, ideóq; ex alto loco genitis existit; Est sanè non exiguum momentum ad res praeclare gerendas patria nobilis & ampla, in qua cives praeferuntur exteris & promoventur ad officia publica, ne in obscuro delitescant, ut in humili loco co~tingit, atque sic aliquid locis ex patria ad eos perveniat, at majus se propriis emergere virtutibus, etiam re angusta domi, & patriae suae de sese lumen praebere: Hunc ad modum montes hi i* cogniti quam pluribus ab Hermaphrodito famam acquirunt ob illius illustria facta & nomen toto orbe celeberrimum. Quis enim vel tant illum versatus in Philosophorum libris non agnovit Rebis? quis Androgynum bicipitem non vidit aut animad vertit? Hic equidem ad Indos usque innotuit & latius ejus fama, quàm vel Alexandri regis, dispersa est. Per multi ad doctum aliquem virum, vel alias ob singularem industriam militarem, artem vel scientiam notissimum, videndum & alloquendum ex longinquis oris proficiscuntur, multò autem plures ad Montes dictos Rebis sese conferent, dummodo sciant, ubi locorum offendendi sint: Quanto studio & cura Morienus Adferum Alexandrinum Româ profectus indagaverit & tandem invenerit, ipse testatur in suo libro, ideóq; felicior aestimandus est, Deoq'ue gratus, quod à vivo praeceptore & non à mutis magistris, hanc rem, hoc est, natale~ locu~, Rebis didicerit & cora~iderit.

Non

Non minori assiduitate & diligentia uti debent illi, qui patriam Re-
bis ex sese quaerunt, ratione & librorum indicio edocti: Verùm l(i)-
bris etsi aliquando claricas in esse videatur, tamen eam magna ob-
scuritas undique cingit & obvelat, ut illa prae hac vix agnosci aut
discerni queat: Quo circa cautè in his procedendum, ne qui pro re-
medio concinnati, pro veneno usurpentur: Certè oceanus sunt im-
mensus, in quo errantes latitudinem seu aequatoris supra horizon-
tem elevationem instrumentis astronomicis experti nautae scire
possunt, magnete polum septentrionalem ostendente, at longitu-
dinem, seu quanto graduum intervallo à primo meridiano, insulis
Fortunatis proximo, ab sint, nequaquam; Unde incerti sunt, quo lo-
co inter occasum & ortum versentur: Quid ergo hic faciendum?
Quod iidem nautae solent, Experientiam consulere ratione, & ab ea
discere iter longinquum determinare per signa particularia, pro-
montoria, insulas & alia, ne in syrtes & cantes incauti incidant: At
hic minus est periculum, si res non procedat, si verò sic, majus lucru~,
quàm ibi, ubi bona & vita perduntur in una hora: Est autem Mercu-
rii Philosophici mons non Nonacris, nec Atlas, ubi alias natus cre-
ditur, sed bifido vertice Parnassus, in quorum uno Hermes, in altero
Venus moratur: Hic quoque Apollo cum Musis est, & fons Pega-
seus, Hyppocrene; cum lauru semper viridi: Unus est mons nomine
at re geminus, ut Hermaphroditus in uno corpore biceps & bi-
membris visitur: At quis ex mille ad hujus montis cacumen con-
tendere perseverat? Quis non in radicibus haerescit praepeditus re-
moris nescio quibus? Quotusquisque umbilicum ejus medium at-
tingit? *Nam, non levis ascensus, si quis petat ardua, sudor*

Plurimus hunc tollit, nocturnae in somnis olivae

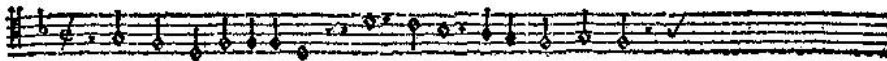
Immoritur, delet quod mox laudaverat in se,

Qui cupit aeternae donari frondis honore.

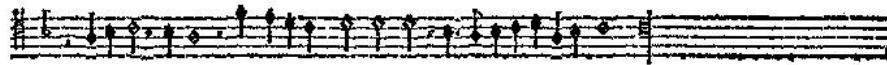
Unde non mirum, si saltem unus ex Myriade Herculeos hosce ex-
antlet labores, ut pedem invertice Montis figat, laurea^que brabe-
jo fruatur immortalis, quo ut dociles, virtuti & literis dediti, bonae
mentis quicunque gaudeant, Grilli verò & vertagi frustrentur, uni-
cé optandum est.

Oedypus wie er Sphyngeu überwunden/und sein Vatter
 ertödtet/nimpt sein Mutter zum Weib: Deß Rätzels Meynung
 ist dieser Der Stein ist ein Triangel im Wesen/
 und ein Vierangel in der Qualität.

*Atalanta
 regni.*

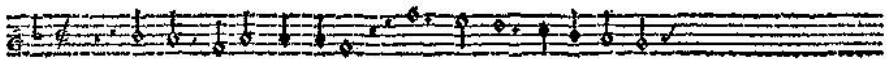

Sphyngeuænigmatico Thebis sermone timendam

Oedypus ad propriam torserat ar te necem.

*Hippom.
 regis.*

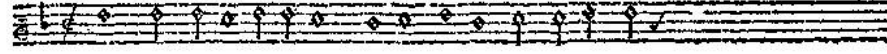

Sphyngeu ænigmatico Thebis sermone timen-

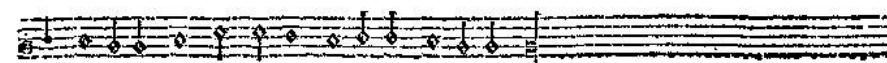

dam Oedypus ad propriam torserat ar te necem.

*Pomunus
 regis.*

Sphyngeu ænigmatico Thebis sermone timendam

Oedypus ad propriam torserat arte necem.

XXXIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Es hat Sphyngeu, mit Rätzeln den Thebanern sehr erschrecklich/
 Der Oedypus durch sein Kunst zum Todt gebracht listiglich.
 Es ward gefragt: Was da hätt deß Morgends vier Fuß/am Mittag
 Nur zween/und am Abend widerumb drey Füße trag/
 Dessn Überwinder sein Vatter/so nicht weichen wolt/erschlägt/
 Und nimpt zum Weib sein eygen Mutter mit Recht.

Oedypus Sphynge superata & trucidato Lajo patre
matrem ducit in uxorem.

EPIGRAMMA XXXIX.

*S Phyn gem aenigmatico Thebis sermone timendam
Oedypus ad propriam torserat arte necem:
Quaesitum est cui mane pedes sint bis duo, luce
Sed mediâ bini, tres ubi vesper adest.
Victor abhinc Lajum nolentem cedere caedit,
Ducit & uxorem quae sibi mater erat.* X 3

BA-

B ACASSER Philos. in turba, q+ quaeritis, inq+t, parvi nequaquam est precii: Thesauru~ n.maximu~ munus Dei excellentissimu~ quae-
 ritis. Et cognoscite, ô investigatores, id q+ Philos: dudu~ intima verunt disentes, QUOD RECTUM non nisi errore discernitur, & nihil magis dolorem cordi generat, quàm error in hac arte & opere. Dum n. q+s putat, se fecisse, mundum habere, nihil in manib. suis inveniet. Haec eadem Philos. antiq+ innuere volueru~t, Sphynge proposita, quasi ipsa artis obscuritate~ & tricas denotaret. Hinc Aegyptii in sacris Isiacis, quae fiebant in honore Osiridis, à sacerdotib. mitratis, rasis capitibus omnib. corporis partib. albâ talariq; & linea veste amictis, ut illa tecta plebîq; incognita manere~t, Silentii statua, quae Sigalion dicebatur, in altaris principio erigebatur, favere linguis jubeba~tur assistentes, & oculos ad ea~ imagine~ co~vertere, ea~de~q; ob causa~ SPHYNGUM. simulachra ad altaris angulos addeba~t, quae arcanam rerum sacraru~ cognitione~ denotabant; ut ex veterib Boissardus demonstrat: Est n. Sphinx mo~stri quaeda~ species obscurissima Thebanis p+pone~s aenigmata, nec solu~ illis, sed ut priùs Aegyptiis, ita post omnib. aliis ad arte~ aspirantib. inq'; Philos.lib. ta~quam ante portas Thebaru~ excubat; q+ si aliq+s mo~stru~ praetereae, nil mali ab ipso patitur, q+ verò animi vel ingenii audacia fretus ejus aenigmata dissolvere conetur, nisi id faciat, excidiu~ sibi parat, hoc est, dolore~ cordi & damnu~ reb. suis ex errore in hoc opere. Qui ejusmodi allegorica ad historia~ refert, fungu~ habet p+ cerebro & pepone~ p+ corde, ut ait Comicus, & no plus sapit, qua~ q+ delirat in recto tramite. Nimis puerilia sunt & aniculis digna, si ad literam capia~tur, aliàs p+fundae doctrinae tecmiria & indicia. Dicu~tur q+de~ ferae mo~strosae in Africa esse Sphyngu~ nomine, sed de illis hîc no disq+ritur, etiam si hujus fictit,e origo & denominatio abiis desumpta videatur. Sphinx Philos. sermonem humanum, ut pote graecanicu~, intellexit & usurpavit, nec no~ gryphos subtiles & aenigmaticas quaestiones, inquib. intelligentiae & doctrinae singulare acume~ apparet, aliis hominib. q+buscunq; non ita obviam (à quo bruta longissimè absunt), p+posuit. Talia esse Philos. dogmata, q+ saltem in illis versatus est, facilè intelliget. Ubi n.unum dicitur, & alterum intelligitur, ibi
 aequi-

aeq+vocatio errorem parit, q+ Solis Philos. non solùm co~cessum, sed & imperatu~ est. Aenigmatib itaq; Sphynxis Thebaru~ civitate diu vexatâ tandem Oedypus q+dam adfuit, q+ ita ad quaestiones oblatas respo~dit, ut ipsa Sphynx è saxo se deturbare coacta fit. At q+s Oedypus? Regis Thebanorum filius, quo nato cùm patri ab oraculo praedictu~ foret, ipsum à filio occisum iri, Oedypum interfici jussit, q+ cum fune p+ pedes trajecto ad arborem suspensus ac derelictus esset, ab alio rusticola liberatus & educatus; Hic ad ultior factus pedes quide~ tumidos obtinuit, ad vegetum ingenium ante omnes in hujus aenigmatis à Sphynge, p+positi enodatione satis declaravit. Feruntur autem quaplurima Sphynxi fuisse aenigmata, sed hoc praecipuu~, Oedypo objectu~. Manè quadrupes, meridie bipes, vespere tripes q+d est? Quid respo~sium sit ab Oedypo ignoratur; sed alii ad hominis aetate~ interpretati sunt, q+ fallu~tur. Na~ quadrangulus seu quatuor eleme~ta omnium primò considerata sunt, hinc ad hemisphaerium (duas habe~s lineas rectam & curvam) hoc est, lunam p+ venit albam, ab hinc ad Triangulum, q+ constat corpore, spiritu & anima, sive Sole, luna & Mercurio: Hinc Rhasis in Epist. *Lapis, inq+t, Triangulus est in Esse, quadrangulus in qualitate.* Huc quoque spectat emblemata vigesimum primum, ejusq; expositio. Est autem Oedypus parricidio & incaestu notatus, quae duo sunt teterrima vitia, quae unqua~ excogitari possunt, at nihilo minùs eu~ ad regnu~ (aliàs sibi debitu~) p+ moveru~t; quia patrem de via sibi cedere nolentem occidit, & reginam, Laji co~jugem, propriam matrem in uxorem duxit. Sed hoc nulli, p+ historia, nec exemplo imitando scriptum est, cùm à Philos. saltem ad aperienda doctrinae suae arcana fictum & allegoricè introductum sit. In hoc n.opere utrumq; contigit; quia efficiens primum, id est, pater, à suo effectui, id est, filio, è medio tollitur & prosligatur, & post idem effectus efficiens secundum sibi copulat eò usque, donec unum fiat cum eo, & sic filius matri suae copulatur matrimonio, potiturq;ue regno paterno armorum, conjugii & successionis, quasi triplici jure. Tumidos habet pedes, q+a currere non potest, & est veluti ursus, ut habet secretu~ maximu~, aut buso, le~to incede~s gradu; q+a fixu~ est figens aliud & igne~ non fugiens aut reformida~s, quo licet vili medio Philos. maximè ege~t. Aus

Auß zweyen Massern mach eins/und es wirt seyn
das Wasser der Gesundheit.

*Atlanta
fugiens.*

Sunt bini liqui do salientes gurgite fontes Hinc
pu e ri calidam suggerit unus a quam.

*Hippom.
seguens.*

Sunt bini liqui do salientes gurgite fontes
Hinc pue ri calidam suggerit unus aquam.

*Pomum
moyans.*

Sunt bini liquido surgentes gurgite fontes
Hinc pueri calidam suggerit unus aquam.

XL. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Z Wen Brunnen quellen auff mit starckem Lauff klar und süß/
Ein deß Knäbleins/so gibt warm Wasser mit Überfluß/
Der ander aber kalt/genennet der Jungfrauen Brünlein/
Mische dich/und mache auß zwey Wasseren/das nur werde ein/
Als dann dich Wasser all beyder vermischte Krafft in sich behalt/
Wie Jovis Hammonii Brunn warm ist und darzu kalt.

EMBLE-

Ex duabus aquis, fac unam, & erit aqua sanctitatis.

EPIGRAMMA XL.

S Unt bini liquido salientes gurgite fontes,
Hinc Pueri calidam suggerit unus aquam:
Alter habet gelidam, quae Virginis Unda vocatur,
Hanc illi jungas, sint aquae ut una duae:
Rivus & hic mixtas vires utriusque tenebit,
Ceus Jovis Hammonii fons calet atque riget.

Y

TOT

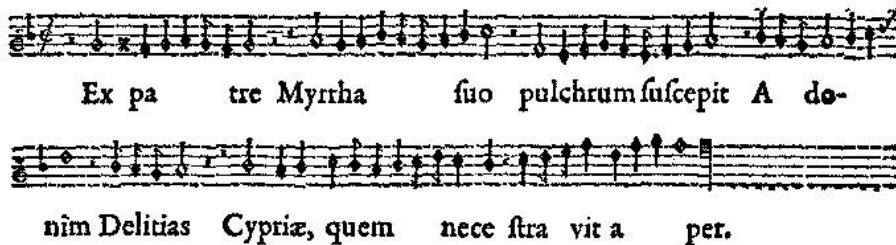
TOT & tanta sunt aquarum miracula, ut vix magno volumine
 comprehendendi possint, de quibus spartim varii egerunt authores.
 Sed prae omnibus duae aquae Philosophicae celebrantur eo nomine,
 quod quasi caeterarum omnium vires & proprietates non tantum
 aemulentur, sed quoque superent. Sybaris, Axis Macedoniae, Melas
 Boeotiae, fluvii, nigras reddunt pecudes, si libantur; Crathis verò, Cli-
 tus Mevaniae & Cephisus fluvii ex nigris albas. Aquae Sinuessanae
 in Campaniae regione sterilitatem utriusque sexus abolent. Afrod-
 isius fluvius mulieres steriles facit: Cabura fons Mesopotamiae aqua
 habet jucundè olentem; Anygri aqua in Peloponneso ad modum
 foetet: Jovis Hammonii fons die friget, noctu calet, manè & vesperi
 tepet alternis vicibus. Reliqua ne moremur, omnia etiam contraria
 sibi invicem à Philosophorum aquis praestantur. De quibus Lullius
 lib. de Quinta essent. distin: 3 de inceratione; Et sic est, inquit, du-
 plex consideratio in arte, scilicet componere ex una natura unius
 metalli duos liquores contrarios in compositione; unum, qui virtu-
 tem babeat fixantem, congelantem & indurantem, & alterum, qui
 sit volatilis, infixus & mollis. Iste verò secundus liquor induratur,
 fixatur & congelatur per primum: Ex quibus ambobus liquoribus
 resultat unus lapis congelatus fixus & induratus, qui habet virtute
 congelandi non congelatum, indurare mollificum & mollificare
 durum. Ex quibus apparet quae sint aquae illae binae, & cur in unam
 aquam redigendae: Lapis enim aqua dicitur, quia funditur, & vice
 versa, aqua lapis, quia teritur. Verum ex locis diversis hae aquae du-
 cuntur, interdum longo tractu, velut Romae videre est circa Aqua
 Virginis aliosque fontes factitios, & deinde per cofluxum miscenda
 sunt, ut una fiat ex duabus. Si enim una est virtutis calidae & altera
 frigidae, commixtae mixtas vires obtinebunt & miro modo se invi-
 cem temperabunt: Hinc aquae medicanae & thermae praestantissi-
 mae orientur; quae omnis generis morbos & affectus profligabunt,
 homin'umque firmae sanitati restituent. Natura quidem occulto suo
 compositionis artificio multas aquas terrae gremio cum diversis mi-
 nerarum virtutibus confundit & miscet, quae plurimis aegris sint
 saluti-

salutiferae, sed si ars accedat cum debito regimine, praemissis universalibus evacuationibus aliisque praemittendis, & misceat inter se miscenda, compositio illa longè effacior erit. Quae quamvis artificialis videatur, est tamen merè naturalis, quia res fit una & simplex, homogenea ex diversis, quae arte nunquam fieri potest. Crama quidem & confusio ab arte causatur absque naturae ope non vera & naturalis unio, quae à sola fit natura: In Theriaca variorum simplicium est mixtio artificialis, quae per contritionem & fermentationem fit, at nemo eam naturalem compositionem, multo minùs homogeneum Medicamentum affirmabit, nisi temerè: De substantiarum mixtione artificiali constat, quod non per minima se invicem ingrediantur, quamvis humana industria iterùm ab invicem discerni ac separari nequeant. At de qualitatuum omnium mixtione disquiritur, num primae omnium simplicium Theriaca, in unam Quintam essentiam transfierint, an verò ad huc in suis pulveribus vel substantiis, ut prius, sint velut accidentia in subiecto vel color in pariete; Ac de inde quod de secundis, tertiis & quartis qualitatibus dicendum? Probabile est omnes qualitates in suis propriis ad huc haerere subiectis, nec vera naturali mixtione inter se componi; Alias si qualitates corpora sua relinquerent, essent quatuor quinquae essentiae in quolibet composito artificiali, juxta numerum ordinis qualitatuum, primarum, secundarum &c. absque suis corporibus, & separabiles; quod ita se non habet. De coagulo leporino scribunt, quod in fluxu à tenuitate sanguinis, eum sistat & quasi coagulet, in coagulatione verò & grumis eundem incidat & resolvat; sic aceti, plumbi & multorum aliorum sunt contrariae operationes pro diverso eorum usu, quia natura ita mirabiliter ea miscuit: sic & aqua Philosophica diversas & contrarias, habet virtutes, quia natura ex contrariis artis adminiculo eam miscuit in unam indivisibilem substantiam, quae nihil aliud est nisi Quinta essentia, respectu aliorum cum ea miscendorum.

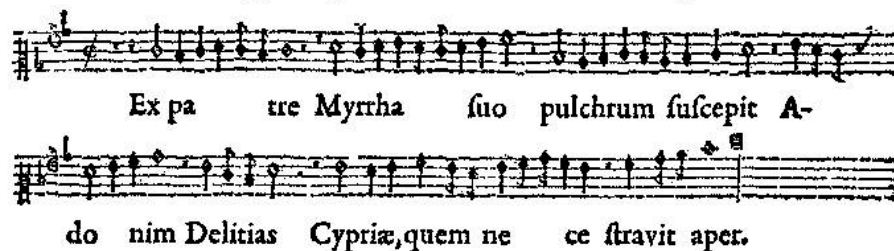
172 FUGA XLI. in 3. infrâ. retrograda existente simplici seu Basi.

Adonis wirt von einer wilden Saw erlegt/welchem wie die
Venus wolt Hülffe thun/hat sie mit Blut die Rosen
roht gefärbet.

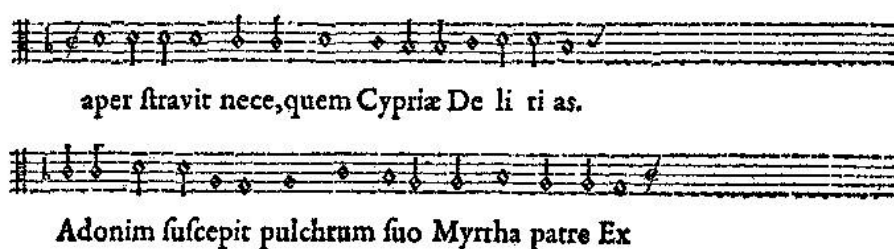
*Atalanta
Fugiens.*

*Hippomen.
sequens.*

*Pomus
adorans.*

XLI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

U On ihrem eygnen Vatter hat die Myrrha Adonim gebohren/
Welchen die Venus sehr liebt/ein wild Saw tödt im Zoren/
Venus laufft zu/und in dem berletzt am Rosenstrauch ihr Bein/
Daher von ihrem Blut die weissen Rosen roht seyn.
Die Göttin weynt (die Syrer weynen jederman darumb leydt trägt/)
Und hat ihn bald unter die weiche Lattich gelegt.

EMBLE-

Adonis ab apro occiditur, cui Venus accurrens tinxit.
Rosas sanguine.

EPIGRAMMA XLI.

*E X patre, Myrrha suo pulchrum suscepit Adonim,
Delitias Cypriae, quem nece stravit aper.
Accurrit Venus & pede laesa cruore ruborem
Contulit ipsa rosae, quia prius alba fuit.
Flet Dea (flet Syri, luctus communis in orbe est)
Illum lactus is mollibus & posuit.*

Y 3

ADO-

A DONIDIS allegoriam quam improprie quidam ex mythologis explicent, & eum nunc ad Solem, aprum, à quo occisus est, ad Brumam hirsutam, nunc ad semina frumentorum, quae 6. mensibus apud Proserpinam subtus terram, & totidem supra terram apud Venerem sunt, referant, alibi fatis expositum & refutatum est à nobis. Hic Solem esse Philosophicum sub Adonide intellectum cum concordantia omnium pronunciamus: Unde Versiculus:

Omnia sunt idem, Dionysu, Sol & Adonis

Et Orpheus: qui vario laetaris nomine Adoni,

Germinum & idem author, pariter puer atque puella:

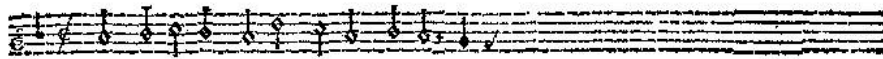
Quae omnia de Sole coeli nullo modo intelligenda sunt, sed de Philosophicos; Hic enim utrumque sexum exprimit, ille non item: Sic & Dionysu & Soli id ipsum tribuunt, quod Adonidi, & è contra, quemadmodum & Osiridi. Adonis verò ab Apro interimitur, hoc est, ab aceto acerrimo seu aqua solutiva, cui aprugni & fulminei (unt dentes, quibus Adonidem stringit; quia Sol Philosophicus ab eo a pro lethaliter vulneratur, in membris solvitur & discinditur; At Venus amasio suo opem ferre conatur, qui cùm esset mortuus, inter lactucas eum posuit & custodivit. Eundem ad modum Osiris à Typhone occiditur, & in varias partes dissecatur, quas Isis, Osiridis conjunx, recollegit & conjunctas sepulturae tradidit. Idem luctus, qui morte Osiridis in Aegypto quo tannnis secutus, & Adonidis in Syria & vicinis regnis sequebatur; ubi per aliquot dies planctus & ejulatus auditus, post data sunt laetitiae signa & tripudia; qua si ille, qui mortuus fuisset, jam denuò viveret illatus coelo: Unde vanitas eorum religionis seu superstitionis Ethnicae oborta est, quae crevit in immensum, Diabolo praebente occasionem, falsaque miracula procurante. Natus fuit Adonis ex Cynrya (ut fingunt) Cypri rege, ejusque filia Myrrha, natus dicitur incoestu, si historia spectetur, ne sario, si allegoria, non illicito, sed imprimis necessario. Nisi enim ex matre & filio, vel ex patre & filia, fiat conjunctio, indeque nascatur, nihil in hac arte perficitur. Hic enim, quo conjuges sint sibi invicem sanguine propinquiores, in primo gradu consanguinitatis, vel secundo, eò sunt foecun-

foecundiores & èconverso, quo remotiores, eo infoecundiores, quod in hominum matrimonio tolerabile non est. Hinc Oedypus propriam matrem ducit, Jupiter sororem, sic & Osyris, Saturnus, Sol, servus rubeus, Gabritius; De Adonide Sol (in metaphora Belini apud Rosarium) hoc est, de seipso ita loquitur: *Scitote, quod pater meus Sol dedit mihi potestatem super omneni potentiam, & induit me vestimento gloriae. Et mox. Ego enim unicum sum & assimilior patri meo, &c. servos meos extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de splendore & lumine meo pulchro quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eorum: Ego enim sum excellens, qui exalto & deprimō cuncta, & nullus servorum meorum potest super me, nī si unus, qui datum est, quod contrarius est mihi. Et ipse destruit me, non tamen destruit naturam meam. Et ipse est Saturnus, qui separat omnia mea membra: Postea vado ad matrem meam, quae congregat omnia membra mea divisa & separata: Ego sum illuminans omnia mea, & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea quae mihi inimicatur. Hactenus dicta adeò clara sunt, ut vel mediocriter in lectione authorum versato tenebras à mentis oculis discutiant, & lucem solarem patefaciant, quae in concordantiis adductis rerum & personarum abundè perspicitur. Nam quae vera sunt, etiam si sub velo allegoriae tecta, miro inter se suffragio consentiunt, quae falsa, secum cumq'ue aliis pugnant, & in diversa abeunt.*

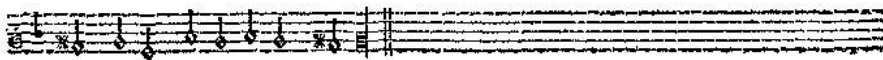
Dem

Dem/der in Chymicis versiret, sey die Natur/Vernunfft/,
Erfahrenheit und Lesen/wie ein Führer/Stab/
Bryllen und Lampen.

*Atalanta
Fugiens.*

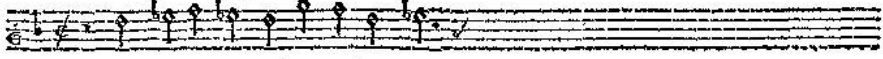

Dux Natura tibi tuque arte tú-
E sto lubens, erras, erras, erras, er-

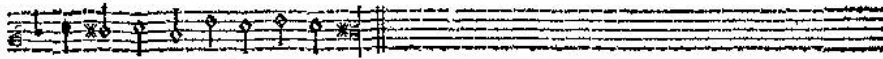

que arte pedissequus il li
ras, ni comes ipsa via est.

*Hippom.
Sequens.*

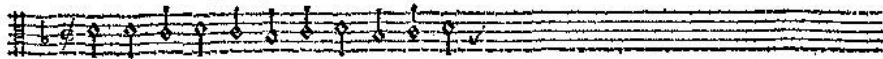

Dux Natura tibi tuque ar-
E sto lubens, erras, eras er-

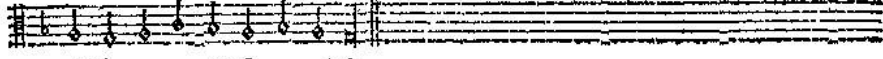

te, ar te pedissequus il li
ras, ni comes ipsa vi æ est.

*Pomum
Morans.*

Dux Natura tibi, tuque arte pe-
Esto lubens, erras, eras, eras, er-

dissequus, pedissequus il li
ras, ni comes ipsa vi æ est.

XLII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Ein Führerin die Natur sey/welch'r du must folgen von weiten/
Williglich/anderst du irrst/wo sie dich nicht thut leyten/
Die Vernunfft sey dein Stab/und es muß stárcken die Erfahrenheit
Dein Gesicht/das du könnst sehen/was gelegt ist weit und breit/
Das Lesen sey wie ein Lamp im finstern leuchtend hell und klar/
Dadurch du mögst verhüten der Sachn und Wörter Gefahr.

EMBLE-

In Chymicis versanti Natura, Ratio, Experientia & lectio,
sint Dux, scipio, perspicilia & lampas.

EPIGRAMMA XLII.

D Ux Natura tibi, túque arte pedissequus illi
Esto lubens, erras, ni comes ipsa viae est
Det ratio scipionis opem, Experientia firmet
Lumina, quò possit cernere posta procul,
Lectio sit lampas tenebris dilucida, rerum,
Verborúm que, strues providus ut caveas. Z

CAS-

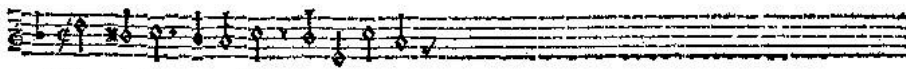
CASUS, qui peregrinantibus accidere possunt, innumeri sunt, praesertim si pedibus noctu per loca lubrica & periculosa iter facere instituant: ad quod quatuor tanquam summè necessaria requiruntur, ne deviativo & robusto corpore quicquam dicamus: Primò locorum, per quae eundem erit, non ignarus comes aut dux: Si enim ignatus ignarum doxerit, idem iis quod caecis contingit, ut si non in foveam, tamen in errores & ambages ambo praecipitentur: Secundo, bacillus vel scipio, quo viae lubricitas, ne cui damnosa fit. praecavetur: Tertiò, oculi sani; caecis enim aut lippis ejusmodi itinera sunt periculosissima: Quartò lampas sive fax incensa; aut discrimina viarum dignosci possint. Eodem modo si quis difficilimo se committat itineri, ut Medicinam Philosophicam indaget, praeter sumptus & corporis robur, quaterna desiderabit ante dictis parallela & corresponde~tia ex aequo, videlicet Naturam, Rationem, Experientiam & Lectionem: quorum frunum aut alterum de fuerit, reliqua parùm aut nihil juvabunt: Hisce enim, tanquam quatuor rotis currus Philosophicus incedit, qui ex rotis una de esse nequit, si supersit, nil prodest. Natura praesupponit corpora naturalia, & spiritus, tanquam subjecta primo à natura ministrata, in quae ars postea agar id praeparando, purificando & habile reddendo ut de eo id fieri possit, quod ars pro fine promittit: Sic figulus sumit aquam & terram, vitrarius cineres & arenam, faber ferrum, aes stannum, plumbum, argentum vel aurum, coriarius pelles crudas & sic alii alia: Ita quoque chymiae artifex ad sua materialia respicit: Illis sua sunt notissima vel primo die, huic per multos annos, cùm incipit, plerumque ignota manent, ne dicam per toram vitam. Natura quide~digitum intendit in materias, sed multa sunt, quae impressionem naturae obscurant, ut agnosci nequeat. Prima itaque intentio est, naturam intimè contemplari quomodo procedat in suis operationibus eo fine, ut subjecta Chymiae naturalia absque defectu aut superfluitate haberi queant: Unde natura fit dux & comes tanti itineris, cujus vestigia sequenda sunt. Secundò Ratio fit instar scipionis; qui firmet gressus & pedes stabiliat, ne vacillent: Absq; ratio cinatio~

ne

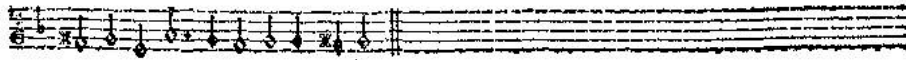
ne enim quis ad lapsum in errores erit proclivis, Unde dicunt Philosophi; Quicquid audis, ratiocinare, num ita esse possit, nec ne. Ad impossibilia enim credenda vel peragenda nemo impellitur, nisi ipse debilis memoriae, obtusi ingenii & fatuae imaginationis, ut sibi imponat falsa pro veris accipiendo & vera profalsis renuendo: Ajunt quoque se non curare de verbis, quicquid dicatur, sed saltem de rebus, quid intelligatur; Et verba esse propter res & non res propter verba. Exempli gratia, dicat quis, tincturâ Philosophica vitrum fieri malleabile. Quid ni hoc credidero, si modò ratio dictet? Tertiò Experientia dabit perspicilia, quibus remota videri possint; Haec sunt instrumenta optica imbecillitatem oculorum humanorum juvantia & corrigentia, arte inventa & facta. His per similia sunt Experimenta circa mineralem materiam cujusque generis tentata, visa vel vere audita; quae quo plura fuerint in memoria, eò plura ratiocinatio inde sumet & inter & cum aliis comparabit, ut animadvertat, quid sit verum, quid non. Quartò Lectio quasi lampada perspicuam in intellectu incendat, sine qua erunt ubique tenebrae & densae nubes. Debet autem lectio bonorum authorum saepè iterari; aliàs nihil proderit. Hinc Bacasser in turba: *Qui ergo inquit longanimis erit, libentérque patientia fruitur, in tramite justo hujus artis meabit qui verò citius seputat ex libris nostris fructum capere posse fallitur, satiusque fuerat, non inspicere quidem, quàm unquam contigisse:* Et quae ibidem sequuntur.

Hör zu dem Geyer so reden kan/der fälschlich
dich nicht setzet an.

*Atalanta
fugiens.*

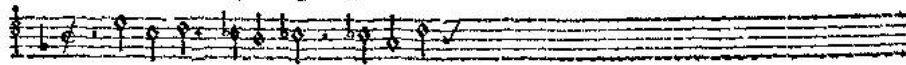

Montis in excelso consistit ver-
At si du è clamans, assidu è

tice vul tur, vul tur
clamans: Albus ego atq; niger.

*Hippom.
seguens.*

Montis in excelso consistit
Assidu è clamans, assidue

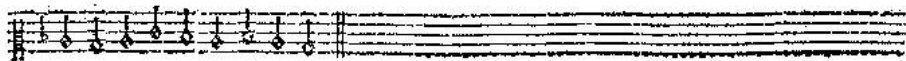

vertice vultur, vul tur,
clamans: Albus ego atq; ni ger.

*Pompani
motans.*

Montis in excelso con si stit, confi-
At fidu è clamans, assi du è cla-

stet verice, vertice vultur
mans: Albus ego atq; niger.

XLIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

A Uff der Spitzen hoch des Bergs der Geyer thut sitzende laut
schreyen

Ohn unterlah: Ich bin der weisse und schwartze allein/
Der Citron Farb und roht: Ich lieg nicht; derselb ist auch der Rab
So fleugt/obwol ihm seyn die Flugel geschnidten ab/
In finster Nacht/auch wenn die Sonn erhoben am Mittag steht/
Dann dieser/oder der ist/darauf die gantzt Kunst geht.

Audi loqua cem vulturem, qui neutiquam te decipit

EPIGRAMMA XLIII.

M Ontis in excelso consistit vertice vultur
 Assiduè clamans; Albus ego atque niger,
 Citrinus, rubeusque feror, nil mentior: idem est
 Corvus, qui pennis absque volare solet
 Nocte tenebrosâ mediâque in luce diei,
 Namque artis caput est ille vel iste tuæ.

Z 3 LOQUACES

L OQUACES seu vocis humanae aemulas volucres, videlicet Psittacos, corvos, monedulas, & picas quotidie passim audimus. Sic Plinius suo tempore, quo historiam edidit, Agrippina Claudii Caesaris uxorem habuisse turdum, sermones hominum imitantem scribit. Habuerunt & Caesares juvenes sturnum & lusciniæ Graeco latinoque sermoni assuefactas, & assidue nova loquentes longo etiam verborum filo. Cumque ejusmodi non raræ occurrant aves, minus admiratione dignæ nunc censentur, siquidem ejus & assuefactio omnes volucres latiori lingua prædita hoc modo vocales & garrulas reddere possit. Verum vultur ille, cujus Philosophi mentionem faciunt, voces, si quas edit, non exusu didicit, sed eas natura ipsius tacite exprimit. Philosophi verò dicunt, quod assidue clamet, altaque voce pronunciet, quis sit & qualis, in quo magnos imitatur principes, qui titulos suos & hereditates semper in initio suarum intimationum innotescere volunt, non superbiae alicujus notæ, sed aliorum causa, ut & ipsi sciant, quibus principatibus dominantur, aut jus hæreditarium prætendant. Sic multum interest, ut agnoscatur, quibus coloribus, tanquam armorum & titulorum insignibus, Philosophica avis gaudeat, & cæteras antecellat. Ego, inquit, ut Rosarius habet ex Hermete, sum nigrum albi, & Citrinus rubei, & certè veridicus sum & non mentiens. Nigrum se adfirmat, album, citrinum & rubeum, & talis reverà est, et si enim tres ultimos colores actu nondum possideat, tamen hæreditatum eorum expectat. Hinc Rosinus in lib. divinarum interpretationum; Recipe, inquit, lapidem, qui est niger, albus, rubeus, citrinus, avis mirabilis, qui nigredine noctis, & diei claritate sine alis volat. Ex amaritudine namque in suo gutture existente, coloratio accipitur, à suo vero cruore mera aqua accipitur, sicut dixit Alexander Recipe lapidem quatuor colorum fili. Colores hosce omnes, qui sunt principales, successio ordine adesse lapidi, ad nauseam Philosophorum libri dictitant. Cur verò Vultur appelletur Philosophicum subjectum, non abs re erit. Ex vulturibus nigri prævalent, rapaces sunt, sed tardè volant, propter corporis molem. Ajunt hanc avem concipere sine masculorum femine, & sine conjunctione

junctione generare, natosque ex iis in multam aetatem procedere ad annum usque centessimum. Nidificant in altis rupibus, nidos nemo attigit. Foetus ferè cernuntur bini: Auxilio sunt contra serpentes. Euro gravidæ fiunt. Cùm coeperunt ova edere, aliquid adferunt ex Indico tractu, quod est tanquam nux, intùs habens, quod moveatur, sonumque subinde reddat, quod ubi sibi appofuerunt, multos foetus producant, sed unus tantum remanet, qui IMMUS ULUS vocatur. Hermodorus Fonticus apud coelum testis est, vultures esse omnium animalium innocentissimos, quia nihil prorsus attingant eorum, quæ ferant homines, plantent, alant. Animantium præterea nullam interimant. Volucris quoque vel mortuis abstineant, quodam cognationis intellectu: Hinc in auguriis præstantissimi habebantur, ut indicant Urbis Romæ primordia. Has vulturum proprietates ferè omnes cùm Philosophicus ales exprimat, hinc non immerito vultur ab Hermete aliisque appellatur, qui & tardus in volatu & niger colore est; Concipit ex sese: Sic enim Rosarius circa finem; *Et ipse est draco, qui maritat seipsum & imprægnat seipsum & parit in die suo, &c.* Et Rosinus ad sarratant: *Et ipsum est serpens seipsum luxurians, seipsum imprægnans & in die una parturiens, &c.* Diutissimè vivit & super est, seque multiplicat. Quod enim Virgilius de Phœnice ave scribit, huic æquè (quæ eadem est) convenit:

Alipedem cervum corvuster vincit at illum

Multiplicat novies Phœnix reparabilis ales:

Hujus nidos attingere valdè difficilè est: Cum serpente Mercuriali pugnar, eumque vincit, hoc est, Sol cum luna. Ex vento concipitur, & in ventre ejus portatur, & in aëre nascitur. Aetites lapis lapillum habet intra se sonantem, à multis totum dicitur. U*aus saltem immusulus in nido Philos. invenitur. Innocentissima quoque avis est Philos. quia nulli nocet, omnibus scientibus prodest, & in auguriis præstantissima. At cur in monte ninificat, & sedensita clamat? Respondet Rosinus ex Rasi, qui inquit: *Contemplare altissima montana, quæ sunt à dextris & à sinistris, ac ascende illuc: Ibi lapis noster invenitur, & in alio monte qui fert omnes genus pigmentorum, & spiritus vel species, ubi similiter est: Morienus: concendite alta montana, arboribus consita quia ibi lapi noster invenitur & absconditus est: Et Hermes: Recip te Lapidem benedictum, comminuite & lavate lapidem rubeum, de quo extrahitur, qui invenitur in montibus & maximè aliquando in cloacis veteribus.*

Durch

184 FUGA XLIV. in 5. seu 12. suprà. Basi sola proportione existente.

Durch Betrug Typhon Osirim tödtet/und seine Glieder
zerstretet/welche widerumb zusammenbringt die Isis,
so weit herümbt.

*Atalanta
fugiens.*

Sy ri a Adonidem habet, Dio-
Ægyptus, qui sunt nil nisi Sol Sophi-
ny sum Græcia, O si rim
æ, nil nisi Sol Sophi æ.

*Xippom.
sequens.*

Syria Ad ni dem ha bet Dio ny sum
Ægy ptus, qui sunt nil ni si Sol So phi-
Græ cia O si rim
æ nil nisi Sol Sophi æ.

*Pomum
morans.*

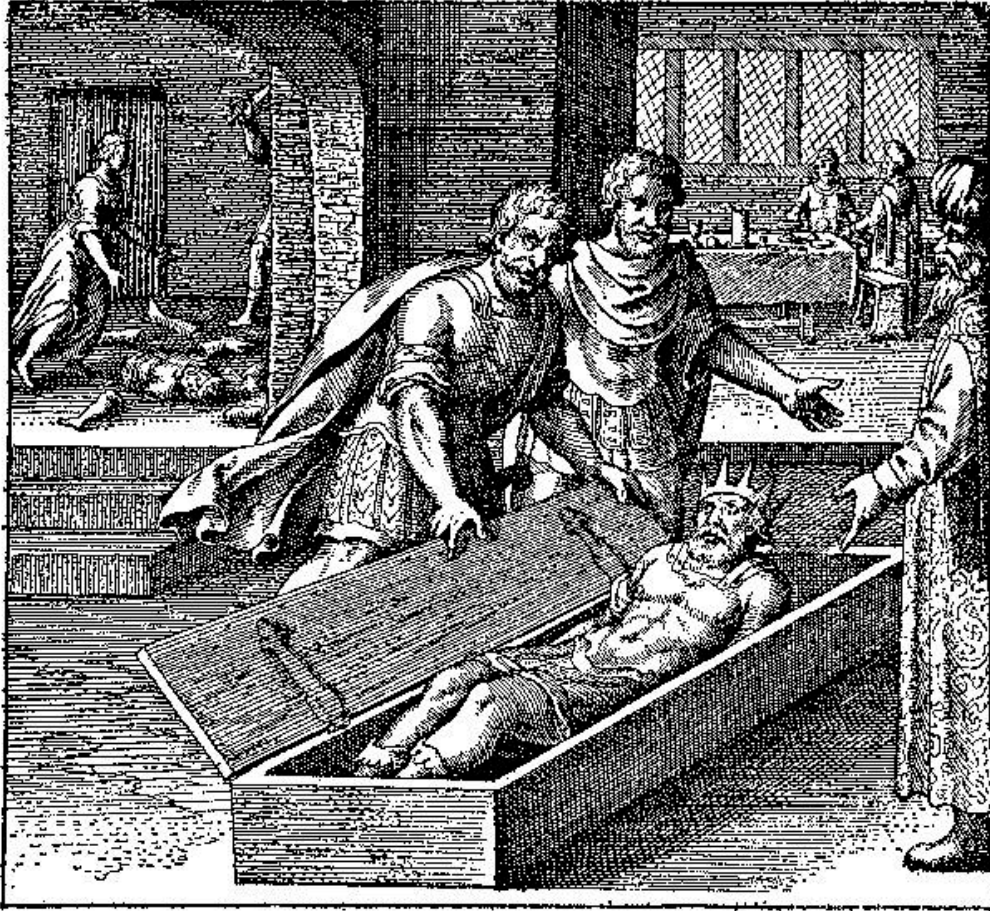
Sy ri a Adonidem habet, Dio-
Ægyptus, qui sunt nil nisi Sol Sophi-
ny sum Græcia, O si rim
æ, nil nisi Sol Sophi æ.

XLIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

S Urien Adonim hat/Dionysum Griechenland eben/
Egypten Osirim, so seynd die Sonn den Weizen geben/
Die Isis ist die Schwester/auch Mutter und Osiridis Weib/
Welchs Glieder der Typhon theilt/sie wider fügt in ein Leib/
Ihm aber gebracht das Glied des Manns/im Wasser verlohren/
Dann der Schwebel vergeht/so den Schwebel geböhren.

EMBLE-

Dolo Typhon Osyridem trucidat, artus que illius
Hinc inde dissipat, sed hos collegit Isis in clyta.

EPIGRAMMA XLIV.

S Yria Adonidem habet, Dionysum Graecia, Osirim
Aegyptus, qui sunt nil nisi S O L Sophiae:
ISIS adest soror, & conjunx ac mater Osiris,
Cujus membra Typhon dissecat, illa ligat.
Defluit at pudibunda mari pars, sparsa per undas,
Sulphur enim, S U L P H U R quod generavit, ab est.

Aa OSYRI-

O SIRIDIS allegoriam alibi, nempe im. lib. Hieroglyph. ad suam veram originem, quae Chymica est, reduximus & plenariè explicavimus. Quo circa hic eadem repetere (quamvis eadem de iisdem dici debeat) supervacaneum arbitramur. At nihil minùs discursum hic instituemus parallelum, quod intra carceres Antiquae Chymiae (quae tota poëtis decantata & figurata est) semper versabitur & manebit. Osyridem tu mihi Deum, aut regem Aegyptium persuadebis? Non credam, enam si persuaseris, ut credam; Longè aliter enim canes, longè aliter (ut est in proverbio) sues olent: Deum planè nego, & tu mihi assentiêris, nisi sis Ethnicus aut distortae à recta ratione opinionis. Regem nec fuisse, demonstratur ex circumstantiis omnibus quae alibi considerantur: Sol est, sed Philos. cujus nomen cùm illi passim attributum legatur, vulgares, qui nullum alium nisi mundanum illud lumen noverunt, pro eo interpretati sunt. A sole mundi sol Philosophorum denominationem habet, quia proprietates naturae ab illo sole coelesti descendentes, aut ei convenientes, continet. Sol itaque Osyris est, Dionysus, Bachus, Jupiter, Mars, Adonis, Oedypus, Perseus, Achilles, Triptolemus, Pelops, Hippomenes, Pollux. Luna vero Isis, Juno, Venus, mater Oedypi, Danaë, Deidamia, Atalanta, Helena: Item Latona, Semele, Europa, Leda, Antiope, Thalia. Atque hae sunt compositi partes, quod ante operationem lapis dicitur, & nomine omnis metalli, Magnesia: post operationem, Orcus, Pyrrhus, Apollo, Esculapius. Adjuncta sunt, Typhon, Python, Acheron: Artifex Hercules, Ulysses, Jason, Theseus, Pyrrhus: Labores & pericula innumera, quae ab his artificibus exantlata fuere. Videantur Herculis labores, Ulyssis errores, Jasonis pericula, Thesei conatus & Pyrrhoi remorae. Magnum hoc est materiae & doctrinae volumen, per quod Vulcanus, Mercurius & Saturnus omnibus paginis currunt & recurrunt, hic ut pater omnium & causa, sine qua non, ille, ut materia & forma, ille, ut efficiens. Sol ducit sororem lunam in uxorem. Jupiter Junonem, ut Saturnus Rheam, & Osyris Isidem: Dionysus ex matre Semele combusta fulmine Jovis eripitur immaturandus in femore Jovis patris, Aesculapius ex Coronide matre:

Diony-

Dionysus adultus novam vini potionem monstrat hominibus usq; in Indiam expeditionem suscipiens; Osiris & Triptolemus, frugum feminationem & usum, Aesculapius, medicinae administrationem: Dionysus Graecis sic dictus, Romanis Bacchus est, Aegyptiis Osiris, Syriis Adonis. Oedypus patrem occidit, & matrem duxit; Perseus avum interemit, Typhon fratrem Osirim, aper Adonim, Ceres nutrix Triptolemi patrem ejus Eleusium; Hippomenes pomo aureo Atalantam vicit, Tantalus pater Pelopis Hippodamiam curruli certamine obtinuit. Osiris in partes diffectus & ab Iside matre, sorore & conjuge iterum conjunctus fuit. Pelops puer cocitus & bullitus humero à Cerere de pasto vitae restitutus, addito humero eburneo. Achilles & Triptolemus sub carbonibus nodu positi, & interdiu lacte nutriti sunt, hic à Cerere nutrice, ille à Thetide matre: Achilles & Helena Trojani belli causae fuerunt, haec ut impulsiva, ille ut efficiens; Helena nata ex ovo est, & in Pelei & Thetidis nuptiis, ex quib. Achilles natus, pomum Eridos, prima causa raptus Helenae, projectum fuit. Pollux adfuit Argonautis, qui quinquaginta ferè annis ante bellum Trojanum inceptum vixisse praesupponuntur (si vixerint) & Helena cum Polluce ex uno ovo prodiit; Fuit itaque anus Helena, cùm raperetur à Paride: Achilli in Elysiis campis Medea nupsit, tum anus edentula: nisi fortè sibi juventutem restituit, ut Aesoni, Jasonis patri, & Ceres Pelopi, unde bis pubescens appellatur: Perseus alatum ecluum accepit a Pallade, eiq'ue caput Medusae in remunerationem attulit, cui Mercurius harpen, & alii Dii alia arma ministrârunt, Triptolemus à Cerere currum cum draconibus alatis: Et Jovis cerebro Pallade nata Rhodi pluit aurum, ut & Sole concubente cum Venere; Et Jupiter, ut aurum compressit Danaen, ut Cygnus Ledam, ut cuculus sororem Junonem; ut Taurus Europam, ut Satyrus Antiopen, & sic concordantia est in omnibus.

188 FUGA LXV. in 3. sup. vertendo Bas. & incip. ab initio in clave d.

Die Sonn und ihr Schatten hollnbringen
das Werck.

Aralia fugiens.

Sol, fax clara poli non corpora densa non corpora densa

Hippomen. sequens.

Sol, fax clara poli non corpora densa, non corpora densa

Pomus. morans.

Sol, fax clara poli non corpora densa penetrat,

Hinc illi adversis partibus umbra manet.

Verte Bassum, & incipe ab initio in clavi d.

XLV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Die Son~ des Him~els klares Liecht kan nicht dicke Leiber
durchgeh'n/

Drumb bleibt ein Schatten an den Orten/so sie nicht kan seh'n/
Obwol der selbige ist sehr gering unter den Dingen allen/

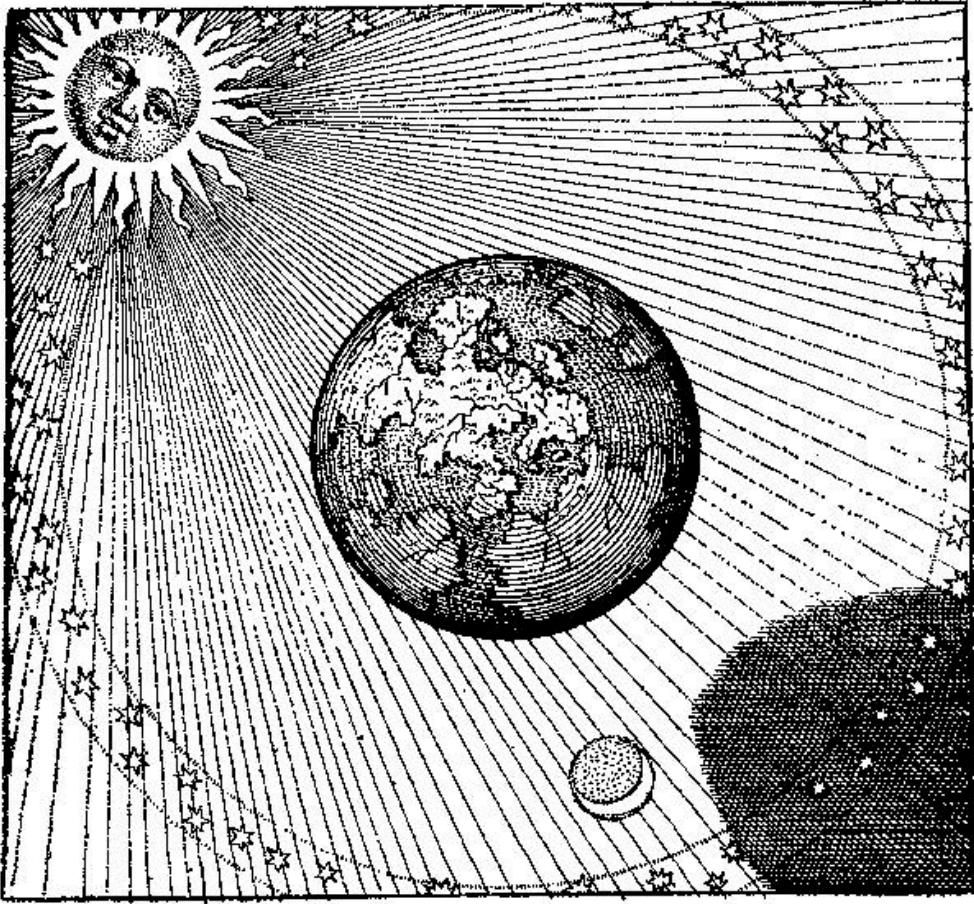
Jedoch thut er nützlich den Astronomis gefallen/

Aber mehr Geschenck geben hat den Weisen die Sonne und ihr
Schatt/

Dann sie die gülden Kunst hollenführen mit der That.

EMBLE-

Sol & ejus umbra perficiunt opus.

EPIGRAMMA XLV.

S O L, fax clara poli, non corpora densa penétrat,
 Hinc illi adversis partibus umbra manet:
 Vilior haec rebus quam vis est omnibus, usu
 Attamen Astronomis commoda multa tulit:
 Plura Sophis sed dona dedit S O L, ejus & umbra,
 Aurifera quoniam perficit artis opus.

Aa 3

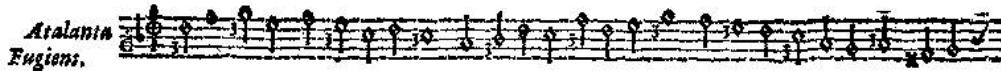
QUEM-

QUEMADMODUM in Palatio rotundo seu formae sphaericae, uno loco ignis incensus illustrat circum circa omnes parietes superiores & interiores partes, exceptis iis, ubi mensa vel tabula in medio consistens suo objectu impediat & umbram tenebrosam admittat, ita & Sol in magno illo coeli palatio sive Theatro coelato constitutus omnem coeli concavitatem, contenta in eâ diaphana & lucis receptiva corpora, hoc est, stellas quascunque, errantes & fixas, radiis suis illuminat, nisi ubi Terrae intermediae densitas prohibeat: Ibi enim umbra nigra & tenebrosa, quae nox dicitur, tam diu permanet, donec solis praesentiâ fugetur & lux ejus vice fundatur & conspiciatur. Est itaque umbra & nox solaris locis privatio seu absentia, dies contra irradiatio & circumfusio. Umbra est, quae solis aspectum tolerare nequit, id circo fugiens & se abscondens nunc ab hac, nunc ab illa parte terrae, pro ut sol est ex opposito. Nunquam Sol & umbra se invicem viderunt, quamvis in momento quovis, si natura admitteret, possent; sed sol ut inimicam sibi audiens semper illi institit fugienti, nec unquam defessam capere potest, ut pulchrè Buchananus in libro sphaerico cecinit. Ad imitationem & exemplum magni illius solis, ejusque umbrae, Philosophi observârunt & suo soli adesse umbram nigram, nebulosam & fugacem: Hinc Hermes, Fili, inquit, extrahe à radio suam umbram, hoc est, vide ut solem tuum circum ducas per primum mobile, cui Vulcanus praeficitur, ut & illa Terrae tuae pars, quae nunc umbrosâ nocte tegitur, clara fruatur luce solari: Nisi enim per motum primum totum Firmamentum coeli cum omnibus contentis singulis diebus naturalibus, hoc est, viginti quatuor horis semel circim duceretur, sed saltem motu suo proprio, secundo & annuo dicto Sol moveretur, qui infra nos sunt Antipodes, ferè semestri temporis spacio noctem habere & nos diem unum contingeret, & post vice versa illos diem & nos noctem: ut sic totus annus ex una nocte & die constaret, veluti nunc sub utroque polo hae vices experimento & ratione verissimae comprobantur. Ac providentiae Divinae longè aliter visum fuit, quae ideò duplices motus ordinavit planetarum, primum & secundum, & sic annum in multos dies distribuit:

buit: Umbra autem illa & sol diem & noctem faciunt simul, quod sol per se solus non posset, cujus est illuminare omnia opposita loca & corpora, non autem umbram facere, nisi per accidens suâ absentîâ. Ita & Sol Philosophicus cum sua umbra facit diem, hoc est, luce~ & noctem seu tenebras, nempe Latonam seu magnesiam, cujus umbram ignito pharmaco delendam & comburendam esse tradit Democritus, ut lib. 3. Aureae mensae patet in initio. Umbrarum utilitas in Astronomicis adeò magna est, ut sine iis illa scientia absolvi vix possit. Chymici quoque suis umbris asscribunt, quod eorum ars ad perfectionem veniat; Quid enim Sol hic sine umbra? Quod pistillum sine campana: Illud quidem facit motum primum, ut sonitus detur, at haec dat sonitum; illud est plectrum, haec organum; illud lingua, hoc os magnum: Umbra res vilissima est, non Enti proxima, sic & Philosophorum umbra est quid nigrum nigrios nigro, ut vocant, vel vilius algâ, non propter se, sed hominum opinionem & copiam; Igne quid utilius, quid aqua preciosius, quid terra amabilius, quae dat flores & amabilia omnia, quid aëre jucundius, quo intercluso, omnia jacunda esse desinunt: Attamen, quia prostent ad hominum usum in latè patentibus suis sphaeris, vilissima censentur, praeposterâ imaginatione. Sic & umbra taxatur & communis & Philosophica; Qui in umbris subterraneis diu degunt, si in claram solis lucem subito producantur, amittunt visum & aciem oculorum; Ita qui in sola umbra Philosophica morantur & operantur, nec ei solem adjungunt, judicio & oculis mentis privantur: effectûque frustrantur. In meridiem sole coelesti elevato major est calor, est & minor umbra; sic quoque hic calore aucto diminuitur umbra & è-converso; Incipiendum ita que sole à meridionali latere ad nostrum verticem se iterum flectente, in Capricorno: & prima operatio usque ad Arietem erit absoluta, tum incipit opus mulierum, usque ad Leonem; & post labor ex labore provenit, donec annus capite caudam apprehendat, ut anguis, hoc est, absolutus sit.

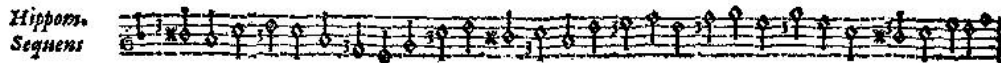
Zween Adler/einer von Osten/der ander von Westen
kommen zusammen.

Prima vox incipiat ab initio:

Jupiter è Del phis a qui las misse ge mel las.
Pla gas asque du ci oc as o E ad Fer tur

Secunda à fine, & canat versus initium.

Fertur ad E o as occiduasque pla gas.
las mel ge misse las qui a phis Del è Jupiter

Jupiter è Del phis a quilas mi sisse gemel las
Plagas occi duas que E o as ad Fer tur

XLVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Jupiter von Delphis zween Adler hat aufgesendet/
Gegen Aufgang und Niedergang so fern die Erd sich endet/
Die weil er das Mittel der Erden wolt wissen und verstehen/
Welch (wie man sagt) zugleich zu Delphis wider gesehen/
Es seynd aber zween Schein/dieser von Osten und der von Westen/
Welche zusammen kommen und in ein'n sich befesten.

EMBLE-

Aquilae duae, una ab ortu, altera ab occasu conveniunt

EPIGRAMMA XLVI.

*Jupiter è D E L P H I S aquilas misisse gemellas
Fertur ad Eôas Occiduâsque plagas:
Dum medium explorare locum desiderat Orbis,
(Fama ut habet) Delphos hae rediêre simul.
Ast illae lapides bini sunt, unus abortu,
Alter ab occasu, qui bene conveniunt.*

Bb APOLLINEM

A POLLINEM antiquissimum ex Vulcano natum, Athenarum custodem tradit Cicero lib. de natura Deorum. Quae quidem opinio, si ut debet, ad allegoriam transferatur, est verissima; Quia Vulcanus Solem Philosophicum, qui Apollo est, producit. Sed praevaluit, quod ex Jove natus fuit; Cùm verò Latona utero gestaret gemellos Apollinem & Dianam, quos ex Jove conceperat, Juno Zelotypa Pythonem horrendae vastitatis serpentem immisit, qui gravidam prosequeretur & vexaret. Mulier misera post diutinos errores tandem navigio delata in insulam Ortygiam, ad sororem suam asteriem, quae in ea regnabat: Cùmque ea insula ferè tota mari inundaretur, parturienti Latonae locum dedit, unde Delus dicta, quae Ἀδελος erat antea. Ibi igitur enixa pueros; prima prodiit ex utero Diana, eaq'ue se obstetricem matri in partu fratris Apollinis laboranti prae-buit; Unde factum est, ut praegnantēs in puerperio ejus Numen invocarent, eamq'ue vel Lucinam vel Ilithyiam vocaverunt, quod lucem natis infantibus apertis eorum oculis ostenderet: Apollo igitur natus, & adultus Pythonem matris vexatorem sagittis confecit & Cyclopes occidit, quod fulmen Jovi fabricacent ad interficiendum ejus filium Aesculapium, quem Jupiter fulminatum ad inferos detrusit, propterea quod Hippolytum ab equis discerptum in vitam restituisset. Haec esse merè Chymica, multis in locis demonstravimus. Latona enim, Cynthia, Apollo & Python, sunt requisita artis, quae eo modo se habent invicem, ut narratum est. Cùm verò haec ab antiquissimis Poëtis, ut Orpheo, Lino, Musaeo, Homero, scriptis vulgata essent, apud ignaros occasionem religioni & venerationi Apollinis prae-buerunt. Hinc in multis locis Europae & Asiae cultus est Apollo, eiq'ue erecta templa innumera. Praecipuè verò Delphis antiqua religione venerandum habuit templum, in quo statuas plurimae ex auro solido & argento magni ponderis & artificii à regibus & principibus repositae erant, cum aliis donariis preciosissimis, quae ab omnis status hominibus religionis causa in sacra-riis recondita erant. Pausanias refert sceleton aheneum artificii admirandi appensum tholo templi fuisse ab Hippocrate, Apollini quoque

quoque sacratus fuit ille celebris tripes, à Pelope, dum uxorem Hippodamiam duceret Oenomai regis Elidis filiam, quem Tripodem fabricârat Mulciber & Pelopi donaverat. Hic in medio templi erectus erat, in quo insidens Pythia afflatum Daemonis erumpentis è profundo hiatu excipiebat, quo correpta vaticinabatur, & responsa dabat sciscitantibus rerum futurarum eventus. Fuere autem Velpi in Boeotica ad radices Parnassi siti. Templo vicinus fuit fons fatidicus, Cassiotis, cui si faces ardentes ad moverentur, eas exstinguebat: si procul essent remotae, subitò accendebantur, & flammâs concipiebant. Ejusq'ue fontis aqua pota vim vaticinandi praebebat; sed tamen brevioris vitae reddebantur ejus aquae potores. Cùm itaque concursus fieret ex omnibus Europae, Asiaeq'ue partibus ad oraculum Delphicam, poëtae eum locum, nepe Parnassum esse in medio terrae fabulati sunt; idq; ab exemplo Jovis probarunt, qui duab. aq+lis emissis id experimentatus fuerat: Verùm cùm haecres historiae fide non nitatur, non à veritate alienum est, eam chymicis ascribere, praesertim cùm totus Apollo, ut dictum, de chymicus origine, licet daemon postea hominum susp+stitionem sub eo nomine confirmârît & vaticinia dederit. Duae aquilae sunt duo lapides, exquib. unus ab oriente, alter ab occidente venit; q+ Philol. multis modis demo~strârunt. Illas Jupiter emisit; ut pote suas armigeras. Aquila autem Apollini seu Soli amica videtur, quia pullos suos probatad Solem, quem si sustinere nequeant, ut degeneres excludit. Ejus pennae aliis reb. co~sertae dicuntur non putrescere, & aliarum avium pennas devorare, facilè inaurationem admittere. Non senio, nec aegritudine moritur, sed fame. Crescens n.rostri superioris ad uncitas impedit, ne cibum queat capere; quâ abjectâ in fontem ter se mergit, eoq; modo redire fertur ad juventutem. Hinc Psalmographus: Renovabitur, ut aquilae, juvenus tua: Ex volatilib. nunquam fulmine tangitur. Pugna est illi in draconem, qui propterea ejus ova confectatur: Quae omnia ejus naturae munera causam prae buerant, cur Philos. aquilam in arte sua praedicent, eique lapidem assimilent, cujus rei cùm innumera exempla in libris eorum sint obvia, hîc plura non adferemus.

Der Wolff vom Auffgange/und der Hund vom Nidergange
kommende/haben sich untereinander gebissen.

*Alalagia
fugiens.*

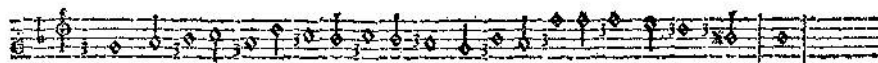

Hinc u bi Sol ori tur lu pus
Mer gi tur inde ca nis qui du o

advenit, Ast ubi Pon to
bile tu ment, qui duo bile tu ment.

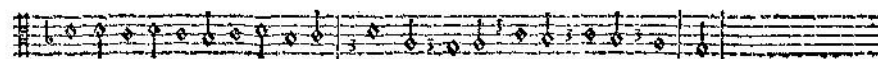
*Hippom.
sequens.*

Hinc, ubi Sol oritur lupus advenit, ast ubi Ponto, ubi Pon to
Mer gitur inde canis, qui duo bile tument, qui duo bile tument.

Incipe in nota II. & retrogradere.

*Pomum
morans.*

Hinc ubi Sol oritur lupus ad-
Ponto, Ponto ubi ast venit
Mergitur inde canis, qui duo
tument, tument bile, tument bile.

XLVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Wolff vom Auffgang der Sonnen/aber der Hund kompt gelauf-
Vom Nidergang/diese beyd haben der Galln ein hauffen/ sen/
Der hat diesen/und dieser jenen im grossen Zorn gebissen/
Und haben ein den andern mit Wütigkeit zerrissen/
Es seynd zween Stein/so werden umbsonst einem jeden gegeben
An allen Orten und Zeit/die behalt du gar eben.

EMBLE-

Lupus ab Oriente & Canis ab Occidente venientes se
invicem momorderunt.

EPIGRAMMA XLVII.

*H Inc, ubi Soloritur, Lupus advenit, ast ubi Ponto
Mergitur; inde canis, qui duo bile tument:
Hunc is, & hic illum, stimulante furore momordit,
Et rabidus rictu visus uterque fuit.
Sunt gemini hi lapides, gratis qui dantur ubique
Omnibus atque omni tempore, quos teneas.*

PHILOSOPHI multis in locis duorum meminêre lapidum gratis nobis datorum, ut Isaac, Arnoldus & alii, inter quos Avicenna diciteos in strecore jacere abjectos, neglectos vulgò, qui si conjungantur, perficiant magisterium: Quidam attollunt Mercurium occidentalem, qui praetulit se auro & illud vicit? Verùm omnium optimè Author co~siliî conjugii solis & lunae ex Aristotelis Epistola binos describit lapides, ubidicit: *Quod ujus artis duo sunt lapides, principalis, albus & rubeus mirabilis naturae: Albus in occasu solis incipit apparere super facies aquarum, abscondens se usque ad mediam noctem & postea vergit in profundum: Rubeus verò ex opposito operatur, quia incipit ascendere super aquis in ortu solis usque ad meridiem & postea descendit in profundum.* Hi itaq; lapides sunt ante dictae aq+lae à Jove Delphis emissae; Hi quoque sunt lupus & canis, ex diversis seu oppositis terrae plagis venientes, quorum unus momordit alterum, & ambo rabiosi facti sunt, veluti testatur Rhasis in Epistola: Hi lapides sunt verissimum Bezoar ex quibus praestantissimum mittit India Orientalis ex ferarum ventre depromptum, aliud sed minoris efficaciae dar India Occidentalis, Peruana, ex cicuribus animalibus acceptum; Sic oriens dat lupum atrocissimum, occidens canem hominibus familiarem, hoc est, Sulphur ab Eoo, Mercurius ab Hesperio tractu venit; ex quibus hic mollis & tractabilis, illud cholericum & iracundum existit: Quiduo quàm primum se invicem offendunt, in mutuos morsus incidunt: Canis vero magnitudine insignis primam victoriam obtinet prostrando lupum & semianimem reddendo: At lupus vires recolligens post canem dejicit eique dejecto instat usque ad interneccionem; Interim non minora vulnera nec minus lethalia, quaintulerat cani, ab eo recipiens, donec se mutuis conficiant & interimant morsibus: De lupo Rosinus ad Euthiciam, inquit *quod sit miles victor duorum roboratus multi precii & intensissimi roboris, perfora~s corpora, cumiis obviat, & est albus apparitione, rubeus experimento, estg' mas qui lunam dixit in uxorem, quem non nulli putant aurum esse preciosissimae co~nexionis, cujus congelatum nunquam dissolvitur; neque vestigia delentur quod Deus sanctis Philosophis & electis largitus est: Scito, quod natura cepit*
com-

comparem ut inimicum. Haec ille. Et mox, quod sulphur, inquit, fortissimum est & ad versus ignem pugnans quod continet & continetur: Ex his namque conjunctis color preciosissimus exit, & nunquam potest sulphur, quod naturaliter fugit, postea fugere eo quod perforavit illud anima similiter & perforavit & mixta est animae tinctura corpori, & corpus animam continuit & naturale fugere prohibuit. Et deinde quaerenti, quis lapidum sit fortior, respondet: Lapis qui non est lapis fortior est altero inimico: rubrum verò est fortius illo quod sua fortitudine socios roboravit. Lupus itaque Orientalis fortior est cane occidentali, quamvis victoriae non potiatur effectu, sed una cum inimico occidat: Ex utrisque verò fit venenum tingens: Differentia inter lupum & canem exigua est, cum molossus seu praegrandis canis lupinam formam & speciem ostendat, ita ut lupus origine, sed longa progeneratione cicur factus videatur: Eodem modo sulphur & mercurius parum differunt inter se; quia illud ex hoc, vel hic ex illo ortum ducat: Mercurius quidem sulphur genuit, at sulphur Mercurium purgavit & talem reddidit: De his idem Rosinus, dum quaerit. Unde veniat ejus color? respondet, ex ejus intensissima amaritudine: Et illa Unde venit ejus amaritudo & intensio? respondet, ex ejus metalli impuritate: Et illa: nunquam ejus color rubeus supereminet? respondet: Etiam: Et illa: nunquam etiam est igne calidior? respondet: ignis ad respectum illius est tanquam aqua ad respectum ignis. Et illa: Igne nè est fortior? respondet non. Et illa: Quare ergo asseris, eum igne esse fortiolem? Respondet, eò quod ignibus sibi ipsis obviantibus alter alterum comedit. Patet itaque quod alter alterius alimentum fiat & cibus, & quantum uni decrescat tantum alteri accrescat, donec accrescens praevaleat & draco serpentem devorârit: In magnis praeliis saepè contingit, ut stragem majorem passi campum & victoriam obtineat; Ita & canis quavis prostratus non tamen victus occubuit omnino, cum hostem adeo strictè teneat, ut ille absque hoc vivere. nec hic absque illo mori possit.

184 FUGA XLVIII. in 5. seu 12. suprà. vertendo simplicem. ac initio.

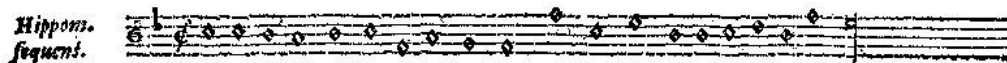
Der König von getrunckenem Wasser bekompt ein
Kranckheit/von Artzten aber curiret
die Gesundheit.

Divi ti is populisq̃ue potens Rex fontis amavit, amavit, Porta-

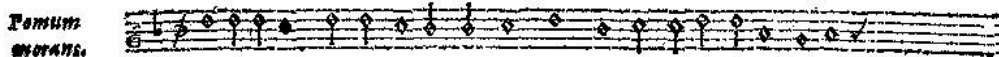

ri à fervis, quas sibi p̃scit, aquas, quas si bi p̃scit aquas.

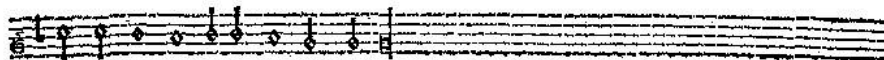

Divi ti is populisq̃ue potens Rex fontis amavit, amavit,
Portari à fervis, portari à fervis, quas sibi p̃scit, aquas.

Verre hanc vocem, & incipe à principio in clave d. ad finem.

For tati amavit, fontis Rex potens populisq̃ue Divi ti is

aquas p̃scit sibi quas à fervis

XLVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

¶ Inn König von Gut un~ Leuten mächtig ein Brunnwasser für
allen/

So er den Dienern befohl zu bringen/thät gefallen/
Biß trunck er offft/biß daß er dabon die Adern fund beschwerd
Gantz ungestalt/von Aertzten berümpft auffgenommen werd/
Von welchen wie er purgirt durch Schwitz/Stuel und auch durch den
Wie Rosen seynt erscheint seine Wangen roth zur Stund/ (Mund/

EMBLE-

Rex ab aquis potatis morbum, à medicis curatus
sanitatem obtinet.

EPIGRAMMA XLVIII.

*D Ivitiis popilisque potens Rex fontis amavit,
Portari a servis quas sibi poscit, aquas:
Has bibit & rebibit venas mox inde repletus
Discolor à claris suscipitur medicis;
A quibus ut purgatus erat, sudoribus, alvo,
Oréque, mox tincta est utraque mala rosis. Cc*

XER-

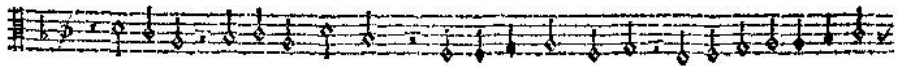
X ERXES ille potentissimus Persarum rex, cum per sicca & inculta loca sub aestu exercitum duceret sitibundus haus tum aquae turbidae à quodam milite oblatum non respuit, sed gratissimè bibit, portantemq'ue id donarii munere ampllissimo ornavit. Et sanè si quis hoc ipso tempore (ut quorundum historiae recentissimae testantur) per fines Persiae peregrinetur, rarissimè fontes aquae dulcis invenire dicitur, cùmaqu,e stagna~tes sint fals,e, acipium solu~ in superficie salsedinem offerat copiosissimam: Eo modo Rex, cujus meminerunt Philosophi siti vexatus, mandavit aquae dulcis sibi copiam fieri; qua~ allatam bibit ad satietatem; veluti ex Merlini allegoria cuivis constat. Curatio regis aegri & discolorati suscipitur à medicis diversis: Aegyptii fuis medicinis propinatis moverunt humores adhuc crudos, quos Hippocrates priùs concoctos purgari debere asserit, nisi sint fluxibiles & vagi. Tum enim mox educendi sunt, ne in partes aut viscera nobiliora fortè impetum faciant & ruant. Hinc regi symptomata periculosa, ut pote lipothymia & syncope obvenerunt. Alexandrini verò medici, postremo advenientes in morbo chronico, feliciores sunt habiti, qui regem pristinae sanitati restituerunt. Tanto mederi regi est operae precium, qui medico suo sanus factus benevolam praebet manum & faciem serenam. Legimus multorum curationes optimè fuisse recompensatas à regibus diversis, uti Democididis à Polycrate samiorum tyranno talentis duobus, Erasistrati (que~ Plinius scribit, fuisse discipulum Chrysippi, ex Aristotelis filia genitum) propter Antiochum regem, examore Stratonices novercae aegrum sanatum, centum talentis à filio ejus Prolemaeo, ut Jacobi Cacterii, medici Galli regis Ludoici II. à quo quatuor millia coronatorum singulis mensibus prostipendio accepit, aliorumque recentiorum non faciamus mentionem; sed hujus regis sanatio adhuc longè majori mercede aut praemio recompensatur. Ita enim apud Rosarium Hermes & Geber; Qui hanc, inquiunt, artem semel perfece- rit, si deberet vivere mille millibus annis & singulis diebus nutrire quatuor millia hominum, non egeret. Hoc confirmat Senior, dice~s: Est ita dives habens lapide, de quo Elixir fit, sicut qui habet ignem, potest

potest dare ignem, cui vult, & quando vult, & quantum vult sine suo periculo & defectu. Democriti pater adeò dives fuit, ut exercitui Xerxis Epulum dederit, & Pythius quidam opulentissimus obtulit eidem stipendium totius exercitus & commeatum ad menses quinque, si modò unum ex quinque filiis, natu minorem, qui suae senectutis esset solatium, ne in castra regiaire cogeretur, domi retinere liceret; sed barbarus rex indignissimè petitionem Pythii serens; jussit minorem natu filium in duas partes dissectum palis utrimque ad viam regiam adfigi, per quam totus exercitus transiturus erat, ut annotat Sabellicus lib. 2. Ennead. 3. Sed horum divitiae nihil ad opes hujus Regis, quae sunt absque dimensione & numero. Hunc sanatum & ab aquis liberatum Reges omnes, & potentes aliarum regionum honoraverunt & timuerunt. Et quando volebant videre de mirabilibus ejus, ponebant in crucibulo unciam unam Mercurii bene loti & projiciebant de super tanquam unum granum milii de unguibus vel de capillis aut sanguine suo, & suflabant leviter cum carbonibus, dimittebant eum infrigidari cum eis, & inveniebant lapidem, qualem scio. Hic est ille, cujus Bernhardus Comes meminit; quod sex suis aulicis tantum dem regni det, quantum ipse possidet, si modo expectent, donec ipse in balneo juventutem recuperârit, & vestibis variis, nempe thorace nigro, indusio albo & sanguine purpureo ornatus sit; tum enim singulis de sanguine suo daturum, ipsos quoque suarum divitiarum participes facturum se pollicetur.

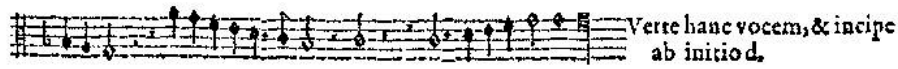
204 FUGA XLIX. in 5. suprà. vertendo Basin seu fugientem vocem
 & incipiendo ab initio in d. sic vertendo simplicem
 & incipiendo in fine g.

Das Philosophische Kind erkennet drey Vätter/
 wie der Orion.

*Atalanta
Fugiens.*

bubulam pellem in Hermes & Vulcanus, Phœbus, narratur Fabula

Verte hanc vocem, & incipe
ab initio d.

bu na mi se quod tunc erint

*Hippomen.
sequens.*

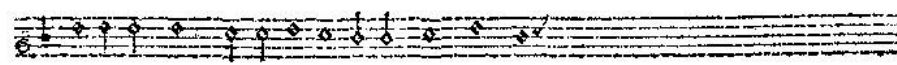

Fabula narratur, Phœbus Vulcanus & Hermes in pellem

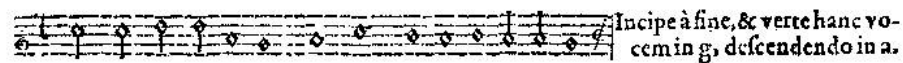

bu bu lam se mi na quod su erint.

*Porcum
Morans.*

fuerint quod semina bubulam pellem in

Incipe à fine, & verte hanc vo-
cem in g, descendendo in a.

Hermes & Vulcanus Phœbus, narratur Fabula

XLIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Das Phoebus, Mercurius und der Fehrgott/wie Fahlen zeigen an/
 Haben in ein Kindes Haut/ihrn kräfftigen Samen gethan/
 Und seynd drey Vätter zugleich geworden deß grossen Orions,
 Also sagt man/das da seynd drey Vätter der Weisheit Sohns/
 Denn die Sonn der erste/Vulcanus der ander wirt erkennet/
 Und der Künstler der dritt/dessen Vatter ist genennet.

EMBLE-

Infans Philosophicus tres agnoscit patres, ut Orion.

EPIGRAMMA XLIX.

*F Abula narratur, Phoebus, Vulcanus & Hermes
 In pellem bubulam semina quod suerint;
 Trèsque Patres fuerint magni simul ORIONIS:
 Quin Sobolem Sophiae sic tripatrem esse ferunt:
 S O L et enim primus, Vulcanus at esse secundus
 Dicitur, huic praestans tertius arte pater.*

Cc 3

MULIE

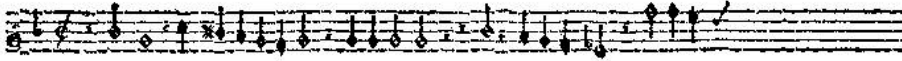
MULIERES, quae se variis prodituunt viris, raro sobolem vivacem concipiunt ex confusione diversorum feminum: Natura enim in generatione hominis & animalium plaerorumque non admittit superfoetationem, nisi fortè rarissimè: Hinc ex unico patre & matre proles quaecunque nascitur, sive sit una aut plures, ut quoque ex historiis & eventu aliter judicantium patet, imprimis Margaritae illius Hermanni comitis Hennebergiae uxoris, quae anno 1276. trecentos & sexaginta quinque enixa est pueros, quorum omnium baptisatorum, & masculorum, Johannis, foeminarum Elisabethae nomine vocatorum, post demortuorum sepultura in Lausdunensi templo, uno miliari distante Haga comitum versus mare, in Hollandia, adhuc cum pelvi aerea, in qua baptizati sint, & inscriptione historiae, ad huc visitur: causam dicunt, quod Comitissa videns pauperulam mulierem gemellos in ulnis gestare, eam adulteram vocârit, quasi impossibile fit, ut plures liberi uno conceptu ex uno viro, sed ex diversis, necessariò ederentur: Unde imprecatione facta à paupere, quae se ab eo crimine puram noverat, quot quot dies in anno sunt, tot ipsa concepit in utero uno tempore & ex uno viro. Miraculum hoc quidem est, at naturale opus, quod ex divina ultione contigit: In opere autem Philosophico quod alias naturae adversum est, facile admittitur sub allegoriae vestimento: Hic enim unus factus tres dicitur habere patres vel etiam binos, ut & matres. Hinc Raymundus, ut citat Rosarius, noster, inquit, infans habet duos patres & duas matres: & quia ipse charè nutritus est ex tota substantia in igne, propter quod nunquam moritur: Ita Dionysus seu Bacchus bimater appellatur, quem immaturum combustâ matre ex ejus ventre eripuit & femori suo insuit, ut pater mater factus fit: Sed haec magis declaratur in Orionis conceptu, qui ex Apollinis, Vulcani & Mercurii commixtis feminibus in pelle bubula inclusis perio menses, natus dicitur: Monstruosa haec essent omnino, non tantùm fabulosa, nisi arcanum naturae sub his involucris lateret, non omnib. obvium. Lullius in Theorica testamenti eidem foetui Philosophico tot & ferè eosdem attribuit patres, nempe Solem, qui est Apollo
sive

sive Sol coelestis est primus hujus generationis author, qui virtute sua inenarrabili & occulta seu astrali operatur in materiam quandam Philosophis notam, tanquam in matricem mulieris, in eaque producit filium seu foetum sibi similem, cui postea sua arma & insignia virtutum, paterno jure, tradet & relinquet, hoc est, immatura maturandi & non tincta nec purgata, tingendi & purgandi potentiam. Quicquid enim Sol in mille annis perficit, hoc filius ejus in dimidia hora praestabit; Propterea ut vis millecuplo fortior in eo fiat quàm in Sole, pater eum Vulcano in disciplinam tradit & arcifici simul, ut ab his ejus generosa indoles excolatur & viribus multiplicetur; siquidem constet à teneris affuescere multum esse: Sic Achilles Jason, Hercules Chironi erudiendi fuêre traditi eandem ob intentionem. Milo enim Crotoniata, qui puer vitulum gestavit, vir bovem sustulit ex consuetudine. Non injuriâ autem, praeter Solem, Vulcanus & artifex hujus pueri vocantur patres, quia primus ut esset, hi ut talis & tantus, effecerunt: Nec verò aequivalens didactron magistris solvi potest ob institutionem, ut nec praemium parentibus ob generationem. Hi corpus, illi animum concinnant. Si animus potior est corpore, nec illis minor referenda est gratia, quàm his. In Orionis verò ortu Mercurius materiam, Apollo formam, & Vulcanus calorem seu efficientem causam externam praebuit. Sic quoq; in opere Philosophico fieri convenit, ut tres patres in unam sobolem conspirasse videantur, in qua Philosophorum sint delitiae.

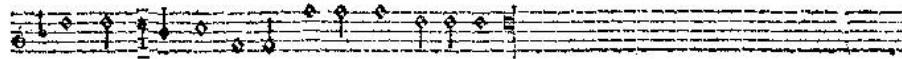
Der

Der Brache hat das Weib und sie ihn umbgebracht/
und werden beyde mit Blut ubergossen.

*Aialanta
Fugiens.*

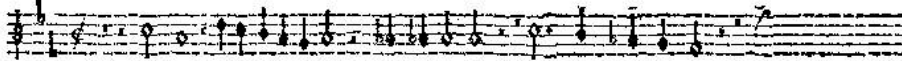

Alta veneno fo fodiatum tum ba Draconi

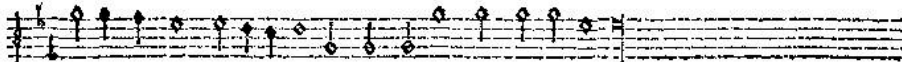

Cui mulier nexu sit bene vineta fu o.

*Hippom.
Sequens.*

Alta veneno fo fo diatum tum ba

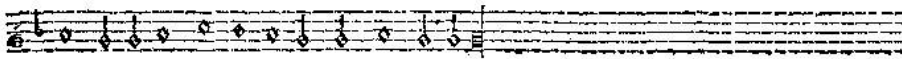

Draconi Cui mulier nexu sit bene vineta fu o.

*Pomus
Morans.*

Alta venenoso fodiatum tumba Draconi

Cui mulier nexu sit bene vineta suo.

L. Epigrammatis Latini versio Germanica.

U Ah graben ein Grab tieff dem giftigen Drachen/dem das Weib
Sol werden verbunden festiglich an ihrem Leib/
Dietweiler/wie der Mann mit ihr der Liebe geniessen werd/
Stirbet sie und wirt zugleich mit ihm begrabn in die Erd/
Daher er auch stirbet/und wirt mit rothem Blut begossen/
Ditz ist deines Wercks wahrer Weg unberdrossen.

EMBLE-

Draco mulierem, & haec illum interimit, simulque sanguine perfunduntur.

EPIGRAMME L.

*A Lta venenoso fodiatum tumba Draconi,
Cui mulier nexu sit bene vincta suo:
Ille maritalis dum carpit gaudia lecti,
Haec moritur, cum qua sit Draco tectus humo.
Illius hinc corpus morti datur, atque cruore
Tingitur: Haec operis semita vera tui est.*

Dd

DRACO-

DRACONUM mansio in cavernis terrae est, hominum verò supra terram in aëre proximo; quae duo sunt elementa contraria jubentur à Philosophis conjungi, ut actio unius in aliud fiat Per mulierem verò alii intelligunt, ut Basilius claves 2. *Non enim utile est, inquit, aquilae nidum suum in alpibus ponere: Nam nulli ejus prae frigore nivis in summitate montium morerentur: Quod si verò aquilae draconem frigidum qui suam habitationem in petris longo tempore habuit, & ex terrae speluncis prorepit, addas, ambósque in infernalem sellam ponas tum Pluto ventum afflabit, & ex frigido dracone igneum spiritum volatilem eliciet, qui suo magno calore aquilae pennas cumburet ac sudorificum balneum excitabit adeò at nix in summis montibus colliquescat, & aqua fiat; quo minerabile balneum bene praeparetur, & regi fortunam ac sanitatem tribuat.* Admirabile sanè est, quod draco frigidus spiritum ignem de se mittet; Id tamen verum esse experientia declarat in serpentibus combustis, qui flammam venenosam assistentes inficientem emittunt. Nec frustrà dracones thesaurorum chymicorum custodes flammivomi dicuntur, ut aurei velleris, hortorum Hesperidom, Cadmi, & his similes. Degit autem hic draco in angustis petrarum subterranearum locis, quem ibi capere oportet, & aquilae seu mulieri adjungere, huic in sepulchro, illi, si mavis, in nido: Natura enim draconis est aliàs, ut insidietur ovis aguilinis, cùmque aquila internecinum bellum gerat. Draconem aliquando amasse puellam, cumque ea concubuisse, ex Graecis scriptoribus sunt, qui tradant. Quid mirum igitur, si Philos. velint, draconem suum cum muliere in una caverna cocludi debere? Greverus dracones rubeos & nigros in imâ montis voragine conjungit, ignéque adurit, & pereuntibus nigris, dicit montis custodem, undique illos conquirere, & in montem inferre. Merlinus in sua visione (nisi illa sit supposititia) mentione facit draconis albi & rubei; Hi dracones, quicunque sint, sive una sit mulier, seu draco foemina, in se invicem agunt, donec utrique moriantur, & sanguinem emittant ex vulneribus, quo perfunduntur. Intelligitur verò hîc per draconem elementum terrae & ignis, & per mulierem, aëris & aquae; Unde Clangor buccinae dicit, *quod draco est materia in fundo remanens*
post

post distillationem aquea albeae: Et ex Hermete: Aqua aëris inter coelum & terram existens est vita unius cujusque rei. Ipsa enim aqua solvit corpus in spiritum, ei de mortuo facit vivum, & facit matrimonium inter vivum & mulierem. Et enim totum beneficium artis facit: De terra quoque sic inquit. Et intellige adhuc, quod ista propria terra quàm caclamus non est verum elementum, imò est elementata à suo vero quinto elemento: Nec recedit quinta substantia elementalis à suo corpore elementato de quo terra est formata. Et mox. Sed in centro terrae est virgo & elementum verum quo dignis non poterit ardere: Hic est draco, de quo loquimur, in centrum usque terrae se insinuans, ubi cum magnus sit calor, aestum flammeum intra se concipit, quo mulierem seu aquilam comburit. Mulier verò vel aquila, aqua est aëria; quàm non nulli aquilam albam seu coelestem vocant, & ex Mercurio vulgari, vel salibus sublimatis conficere satagunt, sequentes in eo ductum quorundam caecorum in hac arte, lynceos se simulantium; Sed amen dico tibi, inquit Bernhardus Comes in Epist. quod nulla aqua naturali reductione speciem metallicam dissolvit, nisi illa, quae permanet ei in materia & forma, & quam metalla ipsa possunt recongellare: Et mox. Nec corporibus pertinet aqua in solutionibus, quae iis in congelationibus non permanet: Et paulò post: Amen dico tibi, quod oleum naturas naturaliter incerans & xonjungens at naturaliter introducens medicinam in alia corpora tingenda, non componitur ex alio extraneo sed tantùm ex visceribus corporis dissolvendi: Aquila itaque & mulier, nec non draco ac totius ferè artis arcana hoc percepto, intelliguntur, quae fortè nimis aperto naturae gremio hactenus doctrinae filiis exposuimus & declaravimus, ut hinc DEO SIT GLORIA.

INDEX FVGARVM ATALANTICARVM.

FUGAE in 2.

- 10. *infrà in b. & a.*
- 12. *suprà in a. & b.*
- 28. *suprà seu 9. in g. & a.*
- 29. *infrà seu 9. in a. & g.*

In3.

- 7. *suprà vel 10. in f. & a.*
- 15. *infrà in a. & f.*
- 17. *suprà in f. & a.*
- 20. *suprà in d. & f.*
- 39. *suprà velt 10. in g. & b.*
- 44. *infrà in g. & e.*
- 50. *infrà in b. & g.*

In4.

- 1. *infrà in d. & a.*
- 3. *infrà in d. & a.*
- 4. *suprà in d. & g.*
- 6. *infrà in g. & d.*
- 13. *suprà in a. & d.*
- 21. *suprà in a. & d.*
- 31. *suprà in a. & d.*
- 42. *suprà in a. & d.*

In 5.

- 2. *infrà in d. & g.*
- 5. *suprà in a. & d.*
- 9. *suprà in b. & f.*
- 16. *suprà in d. & a.*
- 22. *suprà in d. & a.*

23. *suprà seu 12. in g. & d.*

24. *suprà seu 12. in d. & a.*

25. *infrà seu 12. in d. & g.*

33. *suprà in g. & d.*

33. *infrà in d. & g.*

43. *infrà in d. & g.*

44. *suprà in d. & a.*

48. *suprà in d. & a.*

49. *suprà in d. & a.*

In 6.

11. *suprà in f. & d.*

19. *infrà in d. & f.*

38. *suprà in b. & g.*

40. *infrà in d. & f.*

In 7.

18. *suprà in g. & f.*

30. *infrà seu 14. in f. & g.*

35. *suprà in g. & f.*

36. *infrà in f. & g.*

In 8.

8. *suprà in d. & d.*

14. *infrà in d. & d.*

26. *infrà duplici in d. & d.*

27. *suprà in d. & d.*

34. *infrà in d. & d.*

37. *suprà in g. & g.*

45. *suprà in d. & d.*

47. *suprà in g. & g.*

F I N I S.

Mo-

MONITIO

A D P H I L O M U S I C U M.

O Ptavi equidem antehac Prometheus potius, quàm Epimet heum agere; Ideoq'ue omnia, quae ad fugas illas musicales spectant, summa diligentia scripsi & revidi: Verùm bene deliberata interdum malè cadunt: Atque sic dum ipse absum, notae plaeraeque harum fugarum, nescio quomodo, sunt transposita & non ut optandum esset, correcte impressae: Ideò hic monitionem emendativam praecipuè cantilenarum praecedentium ponere cogor: Quilibet Musicae peritus animadvertet facillè, etiam me non monente, fugas singulas in omnibus sibi similes esse debere in valoribus, ascensu & descensu singulorum notarum, nisi quod una vox aliam sequatur in divesis clavibus; Hinc erratum Typographicum ipse emendare poterit, si alicubi quid aliter quàm rectè positum, occurrerit: Interim pro exemplis mendas non nullas, quas obiter percurrrens notavi, hic (licet praeter modum Musicae) ponam:

In Fuga 2. pagina 16. lin. 3 nota quarta fit semiminima, non in clave a. sed in d. supra textum.

In Fuga 6. pag. 32. linea 1 nota sexta sit semibrevis in clave c. supra text. pingui.

In Fuga 9. pag. 44. lin 1 nota 19. sit semibrevis in clave f. supra text, aurea.

In eadem fuga, lin. 3. nota 15. semiminima in clave a. omnino deleatur, ut superflua:

In fuga 11. pag 52. linea 1. nota quinta in clave g. non debet esse, semibrevis sed minima, (up a ex-tum, sobolem.

Ibidem lin. 2. nota 2. in clave g. non sit minima, sed semibrevis, supra textum, fert;

In fuga 12. p. 56. lin. 3. nota 13. in clave 8. sit fusa cum puncto praecedentis notae semiminima, supra text. Helicon.

Ibid. lin. 4. nota 15. non sit semiminima, sed minima, in clave d. supra text petendus.

In fuga 13. pag. 60. lin. 4. nota prima sit minima in clave e. ad text. Inde.

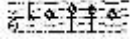
Fuga 14. pag. 64. lin. 1. notae 6. & 7. sint fusae in clave b. & a. supra text humana.

Ibidem linea 6. clavis b. in initio est transposita.

Fuga 16. pag. 72. linea 4. nota 4. in a. fit semiminima.

Fuga 17. pag. 76. lin. 14. in f. fit minima, non semibrevis, supra textum, ignis.

Fuga 19. pag. 84. lin. 1. nota 14. minima sit non in c. sed in d. supra text ordine.

Ib. linea 2. ab initio sit ita supra textum terrae quorum, nam prima nota sit semibrevis in c. secunda & tertia, minimae in d. quarta semibrevis in c.

Ibid linea 4. nota secunda sit semibrevis non in g. sed in e.

In fuga 22. pag. 96 linea 4. nota: sit minima in b. ad text, Saturni.

In fuga 23. pag. 100 lin. 1. nota 23. & 24. in d. & c. sint fusae: ad text, fecit.

Ibid. in lin 3. nota 7. cum puncto sit minima in c. ad textum, mira:

In fuga 24. pag. 104. lin 1. nota 5. semibrevis non sit in e. sed in g. ad text. cura.

In fuga 25. pag. 108. lin. 4. nota 5. in clave b. non sit semiminima, sed minima: ad text, funere:

In fuga 26. pag. 112. lin 3. nota 12. in f. sit fusa.

*In fuga 17. pag. 116. lin 3; pausa in initio sint duarum minimarum valor, seu duo dimidii tactus:
Es nota penultima in clave a; non sit semibrevis, sed minima, ad text, rosetum:*

In fuga 28. pag. 124. lin. 1. nota 15. proximè ante pausam sit minima in clave e. ad text fulgent.

In fuga 29. pag. 124. lin. 1. ultima duae notae semiminima sint positae in clav. d. & f. ad text. potentior.

Ibid. in linea 3. post notam 12. deest integra nota, semibrevis in clave g. ad text. Salamandra.

In fuga 30. pag 128. lin. 1. nota 11. sit semiminima in f. non in d. ad text Agis: Ibidem: post notam 19. dele punctum.

In caeteris fugis viginti, qua restant, ut & in omnibus aliis tam notis, quam textibus & discursibus quaecunque errata occurrerint praeter jam dicta, candidus lector & cantor, non nobis, sed injuriae nescio unde, nobis allata asscribat, & ipse benevole emendet.